WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

24 ЛІПЕНЯ 2010 г. СУБОТА № 143 (26751)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

Паважаныя работнікі і ветэраны органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь!

Ад усёй душы віншую вас са святам — Днём пажарнай службы!

За паўтара стагоддзі свайго службова-баявога шляху, звязанага з трывогамі і небяспекамі, беларускія пажарныя неаднаразова дэманстравалі самаадданасць, стойкасць і адвагу.

Асаблівай старонкай — і гераічнай, і трагічнай — у гісторыі пажарнай службы Беларусі стаў удзел у ліквідацыі аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Тысячы пажарных нашай рэспублікі ліквідавалі наступствы найбуйнейшай тэхнагеннай катастрофы XX стагоддзя, ахвяруючы ўласным здароўем і жыццём дзеля выратавання мільёнаў людзей.

Сёння падраздзяленні па надзвычайных сітуацыях маюць магутны патэнцыял і здольныя аператыўна рэагаваць на любыя пагрозы прыроднага і тэхнагеннага характару, якія ўзнікаюць, на высокім узроўні вырашаць пастаўленыя задачы.

Упэўнены, што вы і надалей будзеце ўзорам адданага служэння свайму народу і годна несці службу ў імя росквіту нашай краіны.

У гэты святочны дзень шчыра зычу ўсім супрацоўнікам і ветэранам, іх родным і блізкім моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь
Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«Усё павінна быць пастаўлена на службу чалавеку»

Дзяржава не будзе адмаўляцца ад прынцыпаў сацыяльна арыентаванай эканомікі. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на нарадзе аб перспектывах развіцця ААТ «Гродна Азот» падчас рабочай паездкі ў Гродзенскую вобласць.

«Скажу проста: сутнасць нашай палітыкі заключаецца ў тым, што ўсе гэтыя аміяк, карбамід, гайкі, каровы, быкі — усё гэта нішто перад чалавекам. Усё павінна быць пастаўлена на службу чалавеку, — сказаў Прэзідэнт. — Так, вытворчасць, але толькі ў імя адной мэты — чалавека. Мы 15 гадоў праводзілі такую палітыку і ад яе не адыдзем».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што нельга любой цаной уздымаць эфектыўнасць вытворчасці. Ён упэўнены ў тым, што няма нічога дрэннага, што ў Беларусі існуюць пэўныя сацыяльныя нагрузкі на прадпрыемствы. «Кожны чалавек акрамя зарплаты павінен мець магчымасць ездзіць у санаторыі, але самае галоўнае — гэта дзеці, каб працаўнікі гэтага калектыву свае дзіця мелі магчымасць павесці ў дзіцячы сад, у школу адправіць і каб прадпрыемства за гэта несла адказнасць. Гэта вышэйшая мэта любога чалавека, і ніякія рынычныя адносіны гэтага не заменяць».

Беларусь не збіраецца адмаўляцца ад абвешчаных прынцыпаў прыватызацыі. «Прынцыпы прыватызацыі ў краіне аб'яўлены, падабаюцца яны каму-небудзь ці не. Ёсць 20-25 умоў, выконвай іх — і будзем дамаўляцца. Але самае галоўнае — плаці грошы, павышай зарплаты людзям, падаткі ў бюджэт, рабі эфектыўную вытворчасць, і тады з любым гаспадаром мы будзем весці размову», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Мы такіх інвестараў, якія гатовы ўкласціся ў гэта прадпрыемства («Гродна Азот». — **Заўвага БЕЛТА**), шукалі даўно, выкарыстоўвалі розныя метады, і не толькі я гэтым займаўся, але і ўрад, міністэрствы і ведамствы», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Разам з тым ён падкрэсліў, што пры мадэрнізацыі прадпрыемства або будаўніцтве новага завода галоўнае — гэта людзі, і ў першую чаргу адзін чалавек — кіраўнік, які павінен быць добрым прафесіяналам. «Мне было прапанавана групай інвестараў прыватызаваць гэта прадпрыемства з далейшым будаўніцтвам новага завода і прадаўжэннем мадэрнізацыі, якую пачала дзяржава. Я адкрыта гавару, што я адразу ж, з парога адмёў усе прапановы па прыватызацыі — не таму, што мы супраць прыватызацыі, а таму, што, прыватызуючы флагман беларускай эканомікі, трэба ведаць, у чые рукі трапіць гэта прадпрыемства, наколькі новы гаспадар здольны працаваць лепш, чым працаваў стары, гэта значыць дзяржава», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Пазнаёміўшыся з Ігарам Фёдаравічам Жылiным (в.а. гендырэктара ААТ «Гродна Азот». — **Заўвага БЕЛТА**), я яму прапанаваў (гэта не ён прапаноўваў прыватызацыю — яго прыцягвалі як менеджара, які забяспечыць пасля прыватызацыі нармальную работу і значна прыбавіць у эфектыўнасці вытворчасці): ідзі папрацуй, пакажы, у якім напрамку будзе ісці прыватызацыя, аб'ектыўна разбярыся на прадпрыемстве з калектывам — і дaложыш праз год», — расказаў Прэзідэнт. «Калі я ўбачу, што вы як кіраўнік і тыя людзі, якія, магчыма, з вамі прыйдуць, эфектыўныя ў кіраванні і арганізацыі спраў, — мы разгледзім пытанне і аб продажы нейкай долі акцый не толькі стратэгічнаму інвестару, калі ён знойдзецца, але і вам асабіста», — падзяліўся ён падрабязнасцямі размовы, якая адбылася ў 2009 годзе.

Пры гэтым быў пастаўлены шэраг умоў. «Для мяне як Прэзідэнта важна тое, што там працуе калектыў (больш як 7 тыс. чалавек), які павінен праз кароткі прамежак часу сказаць, што Прэзідэнт паступіў правільна, прыслаўшы сюды новага чалавека, — прадоўжыў Аляксандр Лукашэнка. — Па-другое — гэта горадаўтваральнае прадпрыемства. Таму ваша задача — з губернатарам і мясцовымі органамі ўлады працаваць разам: вы забяспечваеце вялікі рэгіён, заходні рэгіён, і нам тут праблем не трэба. Вы ведаеце, як часам паводзяць сябе нашы суседзі, таму тут павінен быць ідэальны парадак, людзі павінны быць задаволены не толькі на прадпрыемстве, але і ў горадзе, і ў вобласці ў цэлым. Трэцяе — я вам даю карт-бланш на тое, каб разабрацца з калектывам, але рабіце гэта акуратна, заўсёды дайце людзям шанц, вызваляючыся ад тых, хто не хоча працаваць».

Такім чынам, сённяшняя нарада — лагічнае прадаўжэнне размовы аб перспектывах развіцця ААТ «Гродна Азот», якая адбылася ў красавіку 2009 года. А паўторна гэта пытанне абмяркоўваецца на самым высокім узроўні менавіта таму, што гэта прадпрыемства — флагман беларускай індустрыі, і ад яго ў многім залежыць паспяховае развіццё ўсяго беларускага нафтахімічнага комплексу, сельскай гаспадаркі.

Кіраўнік беларускай дзяржавы ўпэўнены, што эканамічная сітуацыя ў Беларусі не пагоршыцца. «Я не думаю, што ў нас сітуацыя пагоршыцца, як бы там ні трапяталіся на Усходзе, у іншых месцах, — сказаў Прэзідэнт. — Але ў гэтым годзе трэба зрабіць максімум».

У час даклада губернатара Гродзенскай вобласці Сямёна Шапіры аб сацыяльна-эканамічным развіцці рэгіёну абмяркоўваліся праекты па будаўніцтве малочнатаварных фермаў. Ужо цяпер у Гродзенскай вобласці працуюць сучасныя жывёлагадоўчыя комплексы.

У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка адзначыў неабходнасць перш за ўсё арыентавацца на больш танныя варыянты пры будаўніцтве такіх аб'ектаў, але не ва ўрон якасці. «Неабходна будаваць функцыянальныя і акупныя аб'екты», — адзначыў ён.

Такім чынам, сказаў Аляксандр Лукашэнка, стварэнне аграгарадкоў, збожжатакоў, машынных двароў у гэтай пяцігодцы будзе завершана, а ў наступнай пяцігодцы застанецца пабудаваць аб'екты пад малочную і мясную жывёлагадоўлю.

Цяпер неабходна мабілізаваць усе рэсурсы для ўборкі кукурузы. «Нам трэба цяпер мабілізаваць усё для ўборкі кукурузы, цяпер трэба думаць пра другую хвалю ўборкі. Я бачу, што збожжавыя (каласавыя) мы ўбяром, і цяпер самае галоўнае ўбраць кукурузу, якая дасць значную прыбаўку», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Як далажыў Прэзідэнту міністр сельскай гаспадаркі і харчавання краіны Міхаіл Русы, сярэдняя ўраджайнасць збожжавых па рэспубліцы цяпер складае прыкладна 31,1 ц/га. У сваю чаргу ў Гродзенскай вобласці ўраджайнасць складае 42,2 ц/га. Уборка актыўна праводзіцца ва ўсіх рэгіёнах краіны, кожны дзень убіраецца амаль 5 працэнтаў плошчаў.

Як адзначыў Міхаіл Русы, чакаецца, што ўжо сёння аграрыі рэспублікі выйдуць на намалот 2 млн тон збожжа. Усяго ж плануецца намалаціць больш як 8 млн тон збожжавых (каласавых).

Даходамі ад высокай кан'юнктуры цэнаў на сельгаспрадукцыю неабходна падзяліцца з работнікамі вёскі. «У сувязі з тым, што склалася на рынку, трэба падзяліцца з сялянамі, і нават не падзяліцца, а перш за ўсё трэба даць сялянам, а потым ужо, што застанецца — перапрацоўшчыкам, сабе, у бюджэт, — сказаў Прэзідэнт. — Трэба галоўных «віноўнікаў» станоўчых вынікаў узнагародзіць грашыма і прыняць адпаведнае рашэнне на ўзроўні рэспублікі ў цэлым».

У прыватнасці, размова ішла аб тым, што ў гэтым годзе ў сувязі са складанымі ўмовамі надвор'я ўзрос попыт на прадукцыю сельскай гаспадаркі, а адпаведна — выраслі цэны на сусветным рынку. Напрыклад, пастаянна растуць цэны на сухое малако, што выпрацоўваецца ў Беларусі, рапс, іншыя віды сельгаспрадукцыі і прадуктаў яе перапрацоўкі. Акрамя таго, напрыклад, ужо цяпер паступаюць прапановы з Расіі аб продажы саломы.

У сувязі з гэтым Аляксандр Лукашэнка ўказаў на неабходнасць не толькі фінансава заахвочваць працаўнікоў вёскі за дасягнутыя вынікі, але і ўдзяляць увагу правільнай стратэгіі рэалізацыі беларускай прадукцыі на замежных рынках.

Кропка на планеце Зямля

ЛЕПЕЛЬСКІЯ ЗВЯЗДОЎЦЫ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Жыхароў гэтага населенага пункта мы маем права не без падстаў называць цёзкамі. А звяздоўцамі яны сталі, па словах старшыні мясцовага сельскага Савета Валянціны Навагран, у 70-х гадах, калі вёску Аўгустова перайменавалі ў Звязду.

— Яе назвалі па-руску «Звездою», але, як вядома, тапаграфічныя назвы пры перакладзе не мяняюцца, — удакладняе Валянціна Сцяпанаўна і таксама лічыць, што вёска на беразе маляўнічага возера Цяклец — пабрацім калектыву старэйшай штодзённай газеты нават за тое, што нямала яе жыхароў з'яўляюцца нашымі сталымі падпісчыкамі. — Застаецца толькі бліжэй пазнаёміцца і распачаць сяброўства.

І на правах жыхаркі вёскі Валянціна Сцяпанаўна запрашае звяздоўцаў са сталіцы ў гэты край, багаты на грыбы, ягады і, вядома, рыбу (бо наўкол шмат і лесу, і азёр), абяцаючы, што мы адчуем шчырую гасціннасць лепельскіх звяздоўцаў. А пакуль мы вялі гамонку пра паходжанне і прыгожае размяшчэнне вёскі, самыя юныя жыхары Ганна Хрышчэнка з братамі Алегам і Яўгенам Галінскімі хутка знайшлі ў бабулінай хаце свежы нумар газеты і, усеўшыся на новенькія дошкі, узяліся разглядаць «Звязду», нібы яны і ёсць самыя шчырыя нашыя прыхільнікі. Спадзяюся, такімі яны неўзабаве і стануць.

СТАР. 6

СПЯКОТНАЕ ЖНІВО НА ЗАВЕЧАЛЬСКІХ ПАГОРКАХ

Хлебаўборачныя звёны СВП «Ушацкі райаграсэрвіс» паказваюць лепшыя ў раёне намалоты і дастаўку збожжа. Сярод лепшых камбайнераў — экіпаж Канстанціна Казакевіча і Сяргея Андрэйчыка. Яшчэ летась і пазалетась Сяргей і Канстанцін у час жніва працавалі паасобку на старэнькіх «Донах», а сёлета вырашылі аб'яднацца і малаціць добры ўраджай на новым айчынным «Палессі».

— Мы задаволеныя сваім камбайнам, як і ў цэлым ходам гэтай уборачнай, хоць на нашых ушацкіх пагорках жніво ідзе крыху болей за тыдзень і тэмпература штодзень 30-32 градусы, — кажуць маладыя, але ўжо вопытныя майстры хлебных палеткаў і, выгрузіўшы чарговы бункер ды змахнуўшы кроплі поту са скроняў, зноў накіроўваюць свой КЗС-1218 у жніўны клін.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Мінскій городской центр недвижимости

ОТКАЗ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ АУКЦИОНА по лоту № 2

В извещении о проведении 30 июля 2010 года 101-го открытого аукциона по продаже права заключения договоров аренды (сроком на 5 лет) зданий, сооружений и помещений коммунальной собственности г. Минска («Звязда» от 17 июля 2010 г.) **лот № 2 исключается из публикации.**

Телефон для справок 227 40 22.

НА НАСТУПНЫМ ТЫДНІ СТАНЕ КРЫХУ ПАХАЛАДАЕ

У гэтыя выхадныя дні ў Беларусі захаваецца анамальна гарачае надвор'е, паведаміла БЕЛТА галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідраметэацэнтра Вольга Фядотава.

Пры паступленні ў Беларусь гарачых і даволі вільготных паветраных мас субтрапічнага паходжання ў асобных раёнах у суботу, 24 ліпеня, пройдуць кароткачасовыя дажджы і прагрымяць навальніцы. Днём паветра прагрэецца да 30-34 градусаў, месцамі да 35 градусаў.

У ноч на нядзелю, 25 ліпеня, кароткачасовыя дажджы пройдуць у паўднёва-заходняй частцы Беларусі, а днём месцамі па тэрыторыі краіны прагрымяць навальніцы. Пры навальніцах чакаецца ўзмацненне ветру з парывамі да 15-20 метраў за секунду. У начныя гадзіны чакаецца 17-22 градусы вышэй за нуль, у нядзелю днём будзе 27-34 градусы.

У панядзелак, 26 ліпеня, атмасферны фронт, які змяшчаецца з Польшчы, абумовіць у начныя гадзіны месцамі, а днём на большай частцы тэрыторыі краіны кароткачасовыя навальнічныя дажджы. Пры навальніцах у асобных раёнах узмоцніцца вецер з парывамі да 15-20 метраў за секунду. Тэмпература паветра ноччу будзе вагацца ад 16 да 22 градусаў цяпла. У панядзелак днём стане крыху халаднавата — ад 21 да 28 градусаў цяпла. На паўночным усходзе Беларусі паветра прагрэецца яшчэ да 29-33 градусаў.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

СЕРБІЯ НЕ ПРЫЗНАЕ РАШЭННЕ СУДА ААН ПРА НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ КОСАВА

Сербія не прызнае рашэнне Міжнароднага суда ААН пра незалежнасць Косава, паведамляюць інфармагенцтвы. «Сербія ніколі не прызнае незалежнасць Косава, абвешчаную ў аднабаковым парадку», — заявіў сербскі прэзідэнт Барыс Тадзіч.

Міжнародны суд ААН 22 ліпеня прызнаў законнасць рашэння ўлад Косава пра абвяшчэнне незалежнасці ад Сербіі. У афіцыйнай рэзідэнцыі суда прысутнічалі прадстаўнікі больш чым 40 дзяржаў. Незалежнасць ад Сербіі была абвешчана парламентам Косава 17 лютага 2008 года. Чакаецца, што пасля рашэння Міжнароднага суда ААН шматлікія дзяржавы, якія лічаць Косава часткай Сербіі, прызнаюць яго незалежнасць.

Раней незалежнасць Косава прызналі 69 краін. Сербія, Расія, КНР, Бельгія і іншыя дзяржавы выказваюцца супраць прызнання Косава.

СМІ: У РАСІІ З-ЗА КАРУПЦЫІ ТАННЕЙ БЫЛО Б БУДАВАЦЬ ДАРОГІ З ФУА-ГРА І ТРУФЕЛЯЎ

Карупцыя ў Расіі дасягнула небывалых маштабаў. Высветлілася, што за тыя грошы, якія марнуюцца на будаўніцтва магістраляў у Сочы да Алімпіяды-2014, можна было б выкласці гэтыя дарогі самымі дарагімі далікатэсамі, піша The Daily Telegraph са спасылкай на часопіс Esquire.

Каля 30 міль (прыблізна 48 км) адной з дарог у горадзе, які рыхтуецца да зімовай Алімпіяды, каштуюць 4,9 млрд фунтаў стэрлінгаў, ці 7,5 млрд долараў. Журналісты падлічылі, што за тыя ж грошы гэты ўчастак дарогі можна было б выкласці пластом гусінай печані фуа-гра таўшчынёй у 20 сантыметраў ці труфелямі — у пяць сантыметраў.

У якасці альтэрнатыўнага дарожнага пакрыцця, якое будзе каштаваць тых жа грошай, калі не меншых, былі прапанаваны вустрыцы, чорная ікра ці футры. На гэтыя сродкі можна было б нават стварыць раўчук з каньяку Hennessy глыбінёй прыблізна 12 сантыметраў.

Такім чынам, выданне хацела звярнуць увагу на тое, што дарогі ў Расіі з'яўляюцца аднымі з самых дарагіх у свеце з-за невыноснай карумпаванасці як федэральных, так і мясцовых чыноўнікаў. Нагадаем, што раней расійскія выданні падлічылі, колькі каштуе ў сярэднім адзін метр дарог у Сочы — каля 200 тысяч долараў. Такія цэны робяць аўтадарожную галіну Расіі адной з самых неэфектыўных і выдатковых у свеце. Напрыклад, будаўніцтва кіламетра чатырохпалоснай дарогі ў Кітаі абыходзіцца ў 2,9 млн, у Бразіліі — у 3,6 млн, у краінах Еўрасаюза — 6,9 млн, у ЗША — 5,9 млн, а ў Расіі — амаль у 13 млн долараў. У Маскве будаўніцтва новых дарог увогуле абыходзіцца даражэй, чым пракладка тунэля пад Ла-Маншам...

ПХЕНЬЯН АБЯЦАЕ «ЎЖЫЦЬ СІЛУ» Ў АДКАЗ НА САНКЦЫІ ЗША

Паўночная Карэя паабяцала «ўжыць сілу» на новыя санкцыі ЗША ў сувязі з абвінавачваннем Пхеньяна ў патапленні паўднёвакарэйскага ваеннага карабля «Чхонан» у сакавіку гэтага года. Гэта заява прагучала падчас саміту міністраў замежных спраў краін Асацыяцыі дзяржаў Паўднёва-ўсходняй Азіі.

На пачатку гэтага тыдня ЗША наклалі санкцыі на Паўночную Карэю ў сувязі з затапленнем паўднёвакарэйскага карабля. У сераду дзяржсакратар ЗША Хілары Клінтан паведаміла, што новыя санкцыі ў першую чаргу закрануць кіраўніцтва ў Пхеньяне. Такім чынам амерыканскае кіраўніцтва вырашыла прадэманстраваць салідарнасць з Сеулам. Акрамя таго, у выхадныя адбудуцца сумесныя амерыканска-паўднёвакарэйскія вучэнні, закліканыя перасцерагчы Пхеньян ад агрэсіўных дзеянняў супраць Паўднёвай Карэі. Прадстаўнік Паўночнай Карэі заявіў, што вучэнні накіраваны «супраць суверэнітэту і бяспекі КНДР». «Пазіцыя КНДР відавочная: у адказ на ваенную пагрозу з боку ЗША будзе ўжыта сіла», — сказаў паўночнакарэйскі прадстаўнік.

КПРФ ПАТРАБУЕ СПЫНЕННЯ «ЗЛОСНЫХ НАПАДАК» НА БЕЛАРУСЬ

«КПРФ асуджае палітыку ўладаў Расіі ў дачыненні Беларусі, якая відавочна супярэчыць нацыянальным інтарэсам краіны, патрабуе спынення злосных нападак на Беларусь і яе кіраўніцтва і аднаўлення жыццёва важных для Расіі добрасуседскіх адносінаў з гэтай братэрскай рэспублікай», — гаворыцца ў заяве старшыні ЦК КПРФ Генадзя Зюганава.

«Чарговы «газавы канфлікт» кіраўніцтва Расіі з Беларуссю перайшоў у стадыю інфармацыйна-прапагандысцкай вайны, — гаворыцца ў заяве. — У апошні час шэраг расійскіх СМІ дапусцілі вострыя, а часам і абразлівыя выпады супраць прэзідэнта Беларусі А.Р.Лукашэнкі. І гэта пры тым, што Беларусь застаецца самым надзейным стратэгічным саюзнікам Расіі, а беларускі народ з'яўляецца братэрскім».

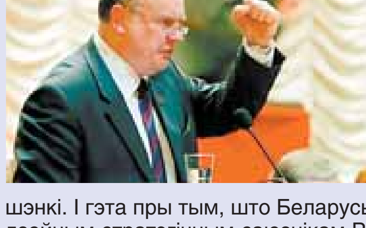

Падыход афіцыйнай Масквы да расійска-беларускіх адносінаў «рашучым чынам супярэчыць нават уласнай замежнапалітычнай дактрыне кіруючай групоўкі РФ». «Цалкам відавочна, што дзеянні расійскіх уладаў у дачыненні Беларусі дыктуюцца зусім не інтарэсамі стратэгічнай бяспекі, як гэта афіцыйна дэкларуецца», — заявіў Зюганаў.

Ён нагадвае «творцам цяперашняй палітыкі РФ», што Захад «рупліва выбудоўвае ўздоўж межаў нашай краіны «жалезную заслону», «у якую ўжо ўцягнуты дзяржавы Прыбалтыкі, Малдова і Грузія і куды працягваюць уключацца іншыя былыя рэспублікі СССР».

«Беларусь у гэтых умовах застаецца адзіным надзейным саюзнікам нашай краіны на заходнім стратэгічным кірунку. Менавіта Беларусь забяспечвае абарону расійскіх межаў на тым шляху, па якім адвеку на Маскву ішлі заваёўнікі. Гэта асабліва важна сёння, калі ў выніку так званай ваеннай рэформы Узброеныя сілы Расіі практычна разбураныя», — лічыць лідар расійскіх камуністаў.

«Насуперак здароваму сэнсу расійскае кіраўніцтва робіць усё, каб канчаткова разбурыць прыязныя адносіны з гэтай рэспублікай, — заявіў Зюганаў. — Толькі што кіруючыя вярхі РФ спісалі Афганістану, які кантралююць войскі НАТА і які з'яўляецца пад іх кіраўніцтвам асноўным пастаўшчыком гераіну ў Расію, рэшткі савецкага доўга ў памеры 891 млн долараў, а вось Беларусі некалькі тыдняў выкручвала рукі, патрабуючы выплаты 200 млн долараў пры ўласным доўгу перад Мінскам у 260 млн. Як разумець такую «знешнюю палітыку»?»

«Зусім відавочна, што расійскія кіраўнікі ў сваёй антыбеларускай палітыцы кіруюцца класавымі інтарэсамі заходніх партнёраў, якія люта ненавідзяць незалежную народную Беларусь і Лукашэнку, а таксама камерцыйнымі інтарэсамі расійскай алігархіі, што імкнецца захапіць сучасныя прадпрыемствы Беларусі, асабліва ў нафтагазавай галіне», — мяркуе Зюганаў.

ISSN 1990 - 763X

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 24.07.2010 г. (для б/н разлікаў)

▼ 1 долар ЗША	2 983,00	1 чэшская крона	153,49
▲ 1 еўра	3 842,40	1 польскі злоты	951,11
1 латвійскі лат	5 452,39	▲ 1 расійскі рубель	98,18
1 літоўскі літ	1 119,24	1 украінская грыўня	377,76

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ

USD	30,3839
10 UAH	38,4801
1000 BYR	10,1584
EUR	39,1253

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Беларусь пачынае працэдуру далучэння да Балонскага працэсу

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка даручыў міністру адукацыі Аляксандру Радзькову пачаць працэдуру далучэння Рэспублікі Беларусь да Балонскага працэсу.

Як вядома, асноўнай мэтай Балонскага працэсу з'яўляецца стварэнне Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі і яе далейшае ўдасканаленне. Гэта дасць магчымасць павысіць прывабнасць і канкурэнтаздольнасць еўрапейскай адукацыі ў сучасным свеце.

Уступленне Беларусі ў Балонскі працэс будзе садзейнічаць збліжэнню адукацыйных стандартаў нацыянальнай і еўрапейскай сістэм вышэйшай адукацыі; узмацненню інтэграцыі сфер навукі, адукацыі і высокатэхналагічнай вытворчасці; доступу ў еўрапейскую сетку забеспячэння якасці адукацыі і правядзенню міжнароднай акрэдытацыі беларускіх універсітэтаў, удзелу нацыянальнай вышэйшай школы ў акрэдытацыі сістэм адукацыі іншых дзяржаў; укараненню нацыянальных механізмаў якасці, гарантый і пацвярджэння якасці адукацыі, сумяшчальных з агульнаеўрапейскімі; забеспячэнню сумяшчальнасці на еўрапейскім узроўні розных адукацыйных інстытутаў, праграм і навуковых ступеняў; пашырэнню доступу да еўрапейскіх праграм акадэмічнага і навуковага супрацоўніцтва, а таксама павышэнню прывабнасці нацыянальнай сістэмы вышэйшай адукацыі для замежных абітурыентаў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Сяргей СІДОРСКІ:

«Беларусь эфектыўна падрыхтавалася да ўваходжання ў Мытны саюз»

Беларусь эфектыўна падрыхтавалася да ўваходжання ў Мытны саюз з Расіяй і Казахстанам. Аб гэтым заявіў прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі на ўрачыстай цырымоніі ўзнагароджання пераможцаў і лаўрэатаў рэспубліканскага конкурсу «Лепшы прадпрымальнік 2009 года».

Кіраўнік беларускага ўрада нагадаў, што з 1 ліпеня Беларусь знаходзіцца ў адзінай мытнай тэрыторыі з Расіяй і Казахстанам. «Прыемна, што Мытны кодэкс адзінай мытнай прасторы пісаўся на аснове кодэкса нашай краіны, — сказаў ён. — Удвая прыемна, што адміністрацыйныя правілы ўзяты за аснову з Беларусі, які сёння дзейнічае на ўсёй прасторы, агульнай колькасцю 170 млн жыхароў». Усё гэта сведчыць аб тым, што Беларусь эфектыўна падрыхтавалася да ўваходжання ў Мытны саюз, падкрэсліў Сяргей Сідорскі.

Пры гэтым ён адзначыў, што беларускі ўрад вядзе маніторынг усіх працэсаў, якія адбываюцца на знешніх граніцах. «Мы фактычна працуем у поўным рэжыме, у якім працуе мытная прастора. Гэта сведчыць аб тым, што мы прыйшлі да якасна новай работы эканомікі ў рамках трох дзяржаў», — лічыць прэм'ер-міністр.

Прэм'ер-міністр даручыў ураду і аблвыканкамам падрыхтаваць і ўнесці не менш як па 25 праектаў па стварэнні ў Беларусі новых высокатэхналагічных прадпрыемстваў.

У Беларусі ў рамках бягучай дзяржпраграмы інавацыйнага развіцця запланавана стварэнне больш за 300 такіх прадпрыемстваў. «Мы ўзялі на сябе абавязацельствы пабудаваць іх і мы гэта робім», — падкрэсліў ён.

У той жа час Беларусь павінна пераходзіць на новы высокатэхналагічны ўзровень, упэўнены Сяргей Сідорскі. Для гэтага і фарміруюцца планы па будаўніцтве новых прадпрыемстваў. «Мы дадзім пад гэта значныя рэсурсы, дапаможам навукай, нашымі тэхналогіямі, — сказаў ён. — Калі трэба будзе дапамагчы ў закупцы перадавых тэхналогій, дзяржава ў гэтай частцы выканае падыход, выбудуе праграму, што дасць магчымасць стварыць названыя прадпрыемствы».

Новыя вытворчасці будуць ствараца на ўжо сфарміраванай у Беларусі базе. У бліжэйшыя гады яе плануецца пашырыць. Сяргей Сідорскі выказаў упэўненасць у тым, што мабільнасць сярэдняга і малога прадпрымальніцтва дапаможа выканаць гэту задачу.

Гаворачы аб тэмпах росту ВУП, кіраўнік урада нагадаў, што «Беларусь ставіць перад сабой задачу ў наступнай пяцігодцы выйсці на прырост у межах 160-170 працэнтаў».

З нагоды

Энвер БАРЫЕЎ:

«МНС «не курыць люльку»

Напярэдадні Дня пажарнай службы міністр па надзвычайных сітуацыях Беларусі Энвер БАРЫЕЎ падчас сустрэчы з журналістамі закрануў тэмы тарфянікаў, падтапленняў і дарожна-транспартных здарэнняў.

Выратавальнікі перасядуць на матацыклы

Не за гарамі той дзень, калі супрацоўнікі сталічнага падраздзялення па надзвычайных сітуацыях пачнуць несці дзяжурства на матацыклах.

— Па трывозе група з трох матацыклаў, адным з якіх будзе кіраваць выратавальнік-медык, паімчыць на дапамогу на месца дарожна-транспартнага здарэння, — удакладніў Энвер Рызаевіч. — На матацыкле, зразумела, трапіць на месца аварыі можна будзе больш хутка, а гэта вельмі важна, асабліва калі ёсць пацярпелыя з пераломам пазваночніка. Такую практыку ў перспектыве плануецца распаўсюдзіць на ўсю краіну.

Абвастрэння сітуацыі з пажарамі на тарфяніках няма

Паводле слоў Энвера Барыева, практычна 99 працэнтаў прычын прыродных пажараў — гэта справа рук чалавека. Таму вельмі важна, каб кожны, хто прыходзіць у лес альбо знаходзіцца паблізу тарфяніка, разумеў, што ад яго паводзінаў залежыць, здарыцца бяда ці не.

— На жаль, ні МНС, ні Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя не ў стане вырашыць праблему пажараў выключна сваімі сіламі, — адзначыў міністр. — Таму, карыстаючыся магчымасцю, у чарговы раз звяртаюся да чытачоў: перш чым разводзіць вогнішча ў такую спёку ў лесе, а тым больш на тарфяной глебе, тысячу разоў падумайце.

Абвастрэння сітуацыі, перакана ў суразмоўца, з пажарамі на тарфяніках у Беларусі пакуль што не назіраецца. Але, тым не менш, спецыялісты «не кураць люльку».

— Штодзень ажыццяўляецца патруляванне па вызначаных маршрутах працягласцю і 500, і 700 кіламетраў. Так званы авіяцыйны маніторынг дазваляе выяўляць на пачатковых стадыях лясныя і тарфяныя пажары і своечасова рабіць адпаведныя захады.

Акрамя таго, беларускія выратавальнікі дапамагаюць тушыць пажары ў іншых краінах. Ужо амаль два месяцы верталёт Мі-8 беларускага Міністэрства па надзвычайных сітуацыях на кантрактнай аснове дапамагае тушыць пажары ў Турцыі. У найбліжэйшы час плануецца адправіць другі верталёт Мі-26 для тушэння пажараў у Грэцыі. Першы Мі-26 вылецеў туды з Беларусі напрыканцы мінулага тыдня і ўжо заступіў на баявое дзяжурства.

— Расійскі ж бок пакуль што не звяртаўся па дапамогу ў тушэнні тарфяных пажараў вакол Масквы, — адзначыў, адказваючы на пытанне журналіста, кіраўнік міністэрства. — Калі такая неабходнасць узнікне, то, мяркую, праблем не будзе. У нас з многімі дзяржавамі, у тым ліку і Расіяй, ёсць міжурадавае пагадненне аб супрацоўніцтве ў галіне надзвычайных сітуацый. У выпадку неабходнасці мы экстранна гатовы прымаць дапамогу ў выглядзе аварыйна-выратавальных сілаў і сродкаў і, адпаведна, аказваць такую дапамогу.

Змагацца з падтапленнямі будуць з дапамогай новай помпавай станцыі

Станцыя, якая дазволіць адпампоўваць ваду ў аварыйным экстранным рэжыме, чакаецца, паступіць у Міністэрства па надзвычайных сітуацыях да канца года.

— Гэта наймагутнейшая станцыя, здольная адпампоўваць паўтары тысячы літраў вады ў секунду, — адзначыў кіраўнік міністэрства. — Яе можна будзе перавозіць як аўтатранспартам, так і верталётам.

Надзея ДРЫЛА.

Пагадненне Беларусі і Расіі аб будаўніцтве АЭС знаходзіцца ў стадыі ўзгаднення

Беларуска-расійскі праект пагаднення аб будаўніцтве АЭС праходзіць унутрыдзяржаўныя працэдуры. Аб гэтым паведаміў намеснік міністра энергетыкі Беларусі Міхаіл Міхадзюк на сустрэчы з журналістамі з краін Еўрасаюза.

Намеснік міністра адзначыў, што будаўніцтва АЭС — вельмі дарагі праект, прычым не толькі для нашай краіны, але і для такіх вялікіх дзяржаў, як Індыя і Кітай, якія таксама рэалізуюць такія праекты. Сусветная практыка паказвае, што, як правіла, будаўніцтва АЭС ажыццяўляецца пераважна за кошт прыватных інвестараў і часткова — дзяржаўных крэдытаў. «Мы таксама плануем акрамя бюджэтных сродкаў задзейнічаць і недзяржаўныя інвестыцыі», — сказаў Міхаіл Міхадзюк. Краіну-інвестара ён не назваў, адзначыўшы, што гэта можна будзе зрабіць толькі пасля падпісання дагавора. Цяпер Беларусь укладвае ў праект толькі ўласныя сродкі.

Неабходнасць закупляць ядзернае паліва для АЭС не паўплывае на энергабяспеку Беларусі, лічыць Міхаіл Міхадзюк.

Намеснік міністра адзначыў, што довады аб тым, што Беларусь з будаўніцтвам АЭС набудзе залежнасць ад імпартуемага ядзернага паліва, з'яўляюцца спрэчнымі. Так, ядзерны рэактар загружаецца як мінімум на год, таму магчымыя цяжкасці ў перагаворным працэсе з пастаўшчыкамі на працягу года, могуць быць урэгуляваны. Акрамя таго, паводле слоў Міхаіла Міхадзюка, ядзернага паліва можна закупіць на 5-10 гадоў, паколькі «яно не псуецца і, у адрозненне ад вугалю і газу, не патрабуе вялікіх сховішчаў».

Міхаіл Міхадзюк таксама расказаў, што паліва для АЭС плануецца закупляць у Расіі, аднак паліўныя тэхналогіі цяпер развіваюцца настолькі хуткімі тэмпамі, што ў перспектыве не выключана магчымасць з'яўлення на рынку новых пастаўшчыкоў.

Прэс-тур журналістаў з краін ЕС у Беларусь прадоўжыцца па 24 ліпеня. 13 журналістаў прадстаўляюць сродкі масавай інфармацыі з Аўстрыі, Чэхіі, Даніі, Эстоніі, Фінляндыі, Грэцыі, Венгрыі, Італіі, Латвіі, Польшчы, Партугаліі, Румыніі і Вялікабрытаніі. «Мэта візіту — лепш азнаёміць грамадзян дзяржаў — членаў ЕС з канкрэтнымі праектамі, якія ЕС ажыццяўляе ў Беларусі ў рамках Еўрапейскай палітыкі суседства», — адзначаюць арганізатары візіту.

БЕЛТА.

У СТАЛІЦЫ Ў АРЭНДУ ЗДАЕЦЦА БОЛЬШ ЗА 28 ТЫСЯЧ ПРЫВАТНЫХ КВАТЭР

За першае паўгоддзе сёлета фізічныя асобы, што атрымліваюць даходы ад здачы ў арэнду сваіх памяшканняў, заплацілі ў бюджэт Мінска 6 млрд 571,6 мільёна рублёў, паведамілі рэдакцыі ў прэс-цэнтры Міністэрства па падатках і зборах.

Дзякуючы актыўнай растлумачальнай дзейнасці падаткавікоў, сёлета сума такіх непрымусовых паступленняў павялічылася ў параўнанні з мінулым годам амаль на 11 працэнтаў, або на 641,3 млн рублёў. Увогуле, па стане на пачатак ліпеня ў Мінску ў якасці плацельшчыкаў фіксаваных сум падаходнага падатку з даходаў ад здачы ў наём жылых памяшканняў зарэгістравана 28 тысяч 343 кватэраздатчыкі. Колькасць такіх свядомых уладальнікаў жылля, што займаюцца арэндай, за адпаведны перыяд павялічылася сёлета адразу на 2332 плацельшчыкі падаходнага падатку.

Сяргей КУРКАЧ.

НАДЗЕЯ АСТАПЧУК ВЫЙГРАЛА ЭТАП БРЫЛЬЯНТАВАЙ ЛІГІ

Беларуская штурхальніца ядра Надзея Астапчук выйграла 10-ы этап Брыльянтавай лігі па лёгкай атлетыцы ў Монтэ-Карла (Манака), паведамляе БЕЛТА.

Лідар сусветнага сезона штурхнула снарад на 20,23 м, апярэдзіўшы галоўную канкурэнтку Валеры Вілі з Новай Зеландыі на 3 см. Трэцяе месца заняла яшчэ адна беларуска Наталля Міхневіч (19,43 м).

Абзац

Беларуская міліцыя з канца лютага склала каля 9,1 тыс. пратаколаў за распіццё піва і слабаалкагольных напояў у грамадскіх месцах. Усяго за распіцце любых алкагольных напояў у грамадскіх месцах было складзена 129 тыс. пратаколаў. Г.зн піўная доля не такая ўжо і вялікая.

Самая высокая тэмпература дня была зарэгістравана 22 ліпеня ў Брагіне, дзе слупок тэрмометра дасягнуў адзнакі 35,5 градуса. У Мінску ў той дзень было плюс 32 градусы. На чатырох метэастанцыях 22 ліпеня быў пабіты рэкорд па месячным максімуме. У Сянно ў ліпені 2001 года было плюс 33,2 градуса, а сёлета ўжо зафіксавана плюс 34,4 градуса. У Горках было 34,4 градуса ў 1936 годзе, а ў гэтым — 35,3 градуса вышэй за нуль. У Касцюковічах самая высокая тэмпература ў ліпені была адзначана ў 2001 годзе (34,6°С), у гэтым ліпені тут слупок тэрмометра дасягнуў адзнакі 35,2 градуса. Новыя рэкорды чакаюцца на гэтыя выхадныя.

Ва ўсіх рэгіёнах Беларусі ўзровень сярэдняй зарплаты ў чэрвені перасягаў Br1 млн. Намінальная налічаная сярэдняя зарплата работнікаў Мінска ў чэрвені складала Br1610,9 тыс. У Мінскай вобласці гэты паказчык быў Br1206,1 тыс., у Гомельскай — Br1178 тыс. Сярэдняя зарплата ў Гродзенскай вобласці склала Br1128,1 тыс., у Магілёўскай — Br1104,3 тыс., у Віцебскай — Br1103,2 тыс. А на самай нізкай пазіцыі былі ў чэрвені работнікі Брэсцкай вобласці — яны атрымалі Br1103 тыс.

Поўны абзац

Чатыры салодкія ледзяныя батончыкі з яблыкамі агульнай вагой 75 кг атрымаў учора з нагоды гарачыні ў Японіі рускі палярны мядзведзь па мянушцы Гога, які ўжо пятае лета праводзіць у заапарку горада Осака. Адміністрацыя горада штогод прыносіць такі пачастунак ураджэнцу Расіі. Марозіва для Гогі зрабілі з салодкай вады з мёдам. На начынне пайшло больш за 15 кг яблыкаў. Мядзведзь спачатку з асалодаю лізаў і грыз салодкі ласунак, а затым раскалоў батончыкі лапамі і радасна накінуўся на замарожаныя яблыкі.

Палюбоўнікі выпалі з акна падчас занятку сэксам на тайным спатканні ў здымнай кватэры. Інцыдэнт адбыўся ў нямецкім горадзе Любеку. Паводле звестак паліцыі, пара займалася сэксам на падваконні ў кватэры на першым паверсе, дзе яны рэгулярна сустракаліся ўпотай ад сваіх законных сужэнцаў. У працэсе жанчына, якая сядзела спінай да акна, выпала з аконнага праёма, пацягнуўшы за сабой свайго палюбоўніка. Зваліўшыся на зямлю, голыя немцы паспрабавалі зрабіць выгляд, што нічым такім не займаліся. «Мы проста дурэлі. Я наогул не памятаю, як мы зваліліся», — заявіла жанчына відавочцам здарэння. У выніку падзення абое атрымалі пераломы і іншыя траўмы. Адметна, што законны муж жанчыны, якая выпала з акна, у той жа дзень таксама пацярпеў у выніку няшчаснага выпадку — ён зваліўся з даху, які рамантаваў.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ПАРАД ПАЖАРНАЙ ТЭХНІКІ ПРОЙДЗЕ Ў СТАЛІЦЫ Ў НЯДЗЕЛЮ

Парадам старадаўняй і сучаснай аварыйна-выратавальнай тэхнікі выратавальнікі адзначаць у нядзелю Дзень пажарнай службы Беларусі.

Як паведаміў карэспандэнту агенцтва «Мінск—Навіны» прэс-сакратар Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС Аляксандр Лапанік, парад пачнецца ў 10 гадзін на плошчы Перамогі, а потым свята перамесціцца ў парк імя Горкага. Тут госці парка змогуць убачыць выступленне роты ганаровай варты МНС у суправаджэнні аркестра камандна-інжынернага інстытута, падняцца на 90-метровую вышыню, нацешыцца воднай феерыяй і прымераць касцюм выратавальніка. На Свіслачы будуць ратаваць умоўных тапельцаў манеўрана-пошукавыя групы, побач размесціцца мабільны скаладром для дзяцей.

Уладзімір ЖДАНОВІЧ, *«Мінск—Навіны».*

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ, НАХОДЯЩИХСЯ В РЕСПУБЛИКАНСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Аукцион состоится 25 августа 2010 г. в 11.20 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 106.

Организатор аукциона: фонд «Могилевоблимущество», 212030, г. Могилев, ул. Первомайская, 62, тел.: 8(0222) 229022, 311185, 223375.

Продавец недвижимого имущества – РУП «Могилевское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру», тел. 8(0222) 333010.

Заявления на участие в аукционе принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 104. Последний день приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами **23 августа 2010 г.** до 16.00. Заключительная регистрация участников аукциона **25 августа 2010 г.** с 10.00 до 10.50.

№ лота	Сведения о предмете аукциона				
	Наименование и краткая характеристика	Место нахождения	Краткая характеристика объектов:	Начальная цена продажи предмета аукциона, тыс. руб.	Сумма задатка, тыс. руб
1	Изолированные помещения: 46,5 кв.м (первый этаж), 36,0 кв.м (второй этаж), 924,4 кв.м (третий этаж), 924,8 кв.м (четвертый этаж)	г. Могилев, ул. Вишневецкого, д. 8а	Изолированные помещения в 4-этажном здании, фундамент бетонный, стены крупнопанельные, перекрытия железобетонные, полы бетонные, крыша совмещенная	227 510,418	22 000,0

Начальная цена продажи недвижимого имущества понижена на 50 процентов.

Задаток перечисляется на расчетный счет фонда «Могилевоблимущество» № 3642900001315 в филиале № 700 – Могилевское областное управление ОАО «СБ «Беларусбанк», код 536, УНП 700052050.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в фонд «Могилевоблимущество» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации и его подлинник для заверения его копии организатором аукциона;

юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица и их подлинники для заверения их копий организатором торгов;

иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранным государством и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организацией – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально удостоверенными переводами на русский или белорусский язык;

представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально удостоверенными переводами на русский или белорусский язык;

представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и час, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, перечисленные выше, подавшие организатору торгов в названный в настоящем извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в настоящем извещении расчетный счет сумму задатка, зарегистрированные в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором торгов соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии с Инструкцией о порядке организации и проведения торгов по продаже некоторых объектов республиканской собственности, утвержденной постановлением Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь от 30 марта 2009 г. № 36.

Организатор аукциона имеет право отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три дня до наступления даты его проведения. Отказ от проведения аукциона публикуется в газете «Звязда».

Срок заключения (государственной регистрации) договора купли-продажи не позднее 20 рабочих дней с момента утверждения организатором аукциона протокола о результатах аукциона.

Оплата за предмет аукциона осуществляется денежными средствами по безналичному расчету без предоставления рассрочки.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона производится победителем аукциона.

Здарэнні

МАТАЦЫКЛІСТ ПРАТАРАНІЎ ТРЫ АЎТАМАБІЛІ Ў МІНСКУ

Матацыкліст літаральна пратараніў тры аўтамабілі 22 ліпеня на МКАД, паведамілі БЕЛТА ў аддзеле па агітацыі і прапагандзе УДАІ ГУУС Мінгарвыканкама.

Каля 18.00 вадзіцель матацыкла «Сузукі», рухаючыся па МКАД з боку вуліцы Мантажнікаў у напрамку вуліцы Громава, сутыкнуўся з аўтамабілем «Додж Стратус», які спыніўся ў трэцяй паласе. Але пасля гэтага матацыкліст прадоўжыў рух, перастроіўшыся ў чацвёртую паласу, дзе зноў урэзаўся ў машыну «Хундай Сантафэ», якая рухалася. Аднак і гэта не спыніла яго: у трэцяй паласе матацыкліст сутыкнуўся з «Фальксвагенам Шаран». Матацыкліст, які ўпаў на праезную частку, з чэрапна-мазгавой траўмай лёгкай ступені і з пераломам абедзвюх касцей правага передплечча дастаўлены ў бальніцу.

У той жа дзень у сталіцы прыкладна ў 10.30 мужчына на такім жа матацыкле рухаўся па вуліцы Мірашнічэнкі з боку вуліцы Гамарніка ў напрамку МКАД. Ён наехаў на пешахода — жанчыну 1944 года нараджэння, якая пераходзіла дарогу па нерэгулюемым пешаходным пераходзе. У выніку ДТЗ ёй былі прычынены сур'ёзныя траўмы: страсенне мазгоў, удары і розныя пераломы. Пацярпелую даставілі ў бальніцу, дзе яна і памерла. На момант ДТЗ дакументаў на матацыкл у вадзіцеля не было.

Дзяржаўтаінспекцыя папярэджвае ўсіх удзельнікаў руху, што ў гэтыя выхадныя будзе праводзіцца масіраваная адпрацоўка дарог і магістраляў горада Мінска на прадмет выяўлення парушэнняў ПДР. Асаблівая ўвага будзе нададзена такім парушэнням, як выкарыстанне сотавай сувязі ў час руху, ігнараванне рэменя бяспекі, перавышэнне скорасці. Інспектары таксама звернуць увагу на вадзіцеляў і на пасажыраў мотатранспарту. ДАІ нагадвае, што ўсе яны павінны надзяваць шлемы.

РАТАВАЛІ ДЗЯЦЕЙ І ПАТАНУЛІ САМІ

22 ліпеня на ўскраіне Бабруйска на беразе Бярэзіны надвячоркам адпачывала кампанія, непадалёк якой купаліся дзеці. Неўзабаве 18-гадовая дзяўчына ўбачыла, як тоне дзіця. Яна паплыла, здолела выштурхнуць 12-гадовую дзяўчынку на мелкаводдзе, але сама трапіла на глыбокае месца і патанула.

Падобны выпадак здарыўся напярэдадні ў вёсцы Палыкавічы Магілёўскага раёна. Да сваякоў у госці прыехаў з горада Горкі 30-гадовы мужчына, які пайшоў з пляменнікам купацца на Днепр. Хлопчык стаў тануць: дзядзька дапамог яму, а сам не здолеў выбрацца з вады.

Увогуле 22 ліпеня ў Магілёўскай вобласці з вады дасталі 5 тапельцаў.

— З пачатку купальнага сезона ў вобласці, паводле аператыўнай інфармацыі, ужо патанула 69 чалавек, з іх 5 дзяцей, — паведаміў **начальнік вадалазна-выратавальнай службы Магілёўскай абласной арганізацыі ратавання на водах Эдуард СТАРАЛАЎНІКАЎ**. — Гэта болей, чым летась. Гарачае надвор'е і цёплая вада клічуць людзей да вады. І асабліва часта, калі імкненне ахаладзіцца спалучаецца з алкаголем, здараецца бяда. Такіх выпадкаў у нас, па меншай меры, працэнтаў 75.

Выратавальнікі нагадваюць правілы паводзінаў на вадзе. **Не спалучаць купанне і алкаголь!** Не лезці ў ваду адразу пасля ежы. Не кідацца ў ваду, каб не атрымаць тэмпературны ўдар па арганізме. Купацца толькі ў прызначаных месцах. І, безумоўна, пільна сачыць за дзецьмі ў вадзе.

Ілона ІВАНОВА.

СВАРКА І ПАДПАЛ

23 ліпеня каля 6 гадзін раніцы ў Магілёве ў доме на вуліцы Бурдэнка адбыўся пажар.

Да прыезду падраздзялення МНС з вокнаў кватэры на 9 паверсе валіў густы дым. Як паведаміў прэс-сакратар Магілёўскага абласнога УМНС Юрый Мятліцкі, выратавальнікі, якія праніклі ў кватэру праз дзверы і па высоўнай аўталесвіцы, знайшлі на падлозе каля кухні 58-гадовага гаспадара кватэры і перадалі яго медыкам. З атручэннямі прадуктамі гарэння мужчыну шпіталізавалі.

З сітуацыяй, якая папярэднічала пажару, цяпер разбіраецца міліцыя. Паводле папярэдняй інфармацыі, пасля сваркі жонка гаспадара прасіла ў суседзяў выклікаць выратавальнікаў. Мяркуецца, што прычына пажару — падпал кватэры гаспадаром.

Ілона ІВАНОВА.

Фота МНС.

777

Пра «паветраных» махляроў, «водных» мсціўцаў і не толькі...

Хочаце — верце, хочаце — не, але астролагі сцвярджаюць, што знак задыяка вызначае не толькі характар чалавека, але і яго схільнасць да правапарушэнняў, і нават крымінальнае «амплуа».

Напрыклад, пестуны Меркурыя — **знакі стыхіі Паветра (Блізняты, Шалі, Вадалей)** схільныя пераступаць закон дзеля ўласнай забавы. «Паветраныя» знакі імкнуцца паспытаць у гэтым жыцці ўсё, у тым ліку і крымінал. Як правіла, падапечныя Меркурыя **маюць талент да любога роду махлярства**. Іх майстэрства пераканання можа спакусіць ахвяру набыць зямельны ўчастак на Месяцы, унесці грошы на правядзенне Міжнароднага шахматнага турніру ў Новых Васюках і г.д. Выдатныя разумовыя здольнасці дазваляюць «паветраным» знакам будаваць і ўвасабляць у жыццё самыя неверагодныя схемы, а іх прыроджаная хітрасць можа заблытаць любога следчага. Аднак «паветраных» махляроў даволі лёгка выкрыць на падмане, бо яны самі перастаюць адрозніваць рэальнасць ад выдумкі.

Часам здаецца, што стрыманыя і разважлівыя **знакі Зямлі (Цялец, Дзева, Казярог)** зусім пазбаўленыя эмоцый. Яны ніколі не здзяйсняюць злачынстваў у стане афекту, а іх план ліхадзейства настолькі дасканала прадуманы (у ім прадбачаны любы магчымы варыянт развіцця падзей), што можа падацца ідэальным. Менавіта таму «зямныя» знакі — **каралі рознага роду абрабаванняў**. Гэтаму спрыяе і іх адвечная прага да назапашвання, да ўсяго матэрыяльнага. Аднак дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што знакі Зямлі радзей за іншых ідуць на крымінал, бо іх адданасць правілам, парадку і традыцыйным маральным устоям робіць іх менш схільнымі да спакусы парушыць закон.

Вельмі эмацыйныя **знакі стыхіі Вады (Рак, Скарпіён, Рыбы)**, як правіла, **учыняюць злачынствы ў якасці помсты**. Асабістыя матывы, жаданне адпомсціць за сябе ці за блізкіх падштурхоўваюць іх ступіць на шлях крыміналу. «Водныя» знакі не з тых, хто спяшаецца з рэалізацыяй свайго плана: яны як ніхто іншы клапоцяцца пра сваю бяспеку, таму заўсёды знаходзяць сабе стапрацэнтнае алібі. Яны могуць доўгі час сачыць за ахвярай, кантактаваць з ёй, увайсці ў давер. На першы погляд, гэтыя ціхоні падаюцца зусім бяскрыўднымі авечкамі, але пад маскай нерашучай задуменнасці можа хавацца вытанчаная жорсткасць.

Імпульсіўныя **знакі Агню (Авен, Леў, Стралец)** лёгка «заводзяцца» і ўчыняюць злачынствы звычайна ў стане афекту. На тое, каб спланаваць злачынства ці паклапаціцца пра алібі, у іх проста няма цярпення. Іх вогненны тэмперамент, як правіла, становіцца прычынай бытавых канфліктаў. Характэрныя для знакаў Агню злачынствы: бойкі, ненаўмысныя забойствы на побытавай глебе, панажоўшчыны.

Аднак варта адзначыць, што «вогненныя» знакі — самыя шчырыя ў сваім раскаянні. Калі «водны» знак ніколі не пашкадуе аб учыненым, то раскаянне знакаў Агню — сапраўднае, што часта з'яўляецца змякчальнай віну акалічнасцю.

Падрыхтавала Інга МІНДАЛЁВА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТЫХ АУКЦИОНОВ

Организатор аукциона: Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, пр. Черняховского, 9

Аукцион по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома

№ лота	Кадастровый номер, площадь и адрес земельного участка	Функциональное назначение земельного участка	Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений. Ограничения использования земель	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)	Размер задатка и реквизиты для его внесения	Дата, время и место проведения аукциона	Окончательный срок подачи документов
1	Земельный участок с кадастровым номером 240100000003006270 площадью 0,0642 га, расположенный по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Григорьева, 52.	Для строительства и обслуживания жилого дома	Возможность подключения централизованного газо- и водоснабжения. Ограничения в использовании: охранная зона линии электропередачи напряжением до 1000 В, охранная зона линий, сооружений связи и радиофикации, охранная зона систем газоснабжения.	14 431 903	1 443 100 бел. руб. на р/с 3642302000015 в филиале 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка 259, УНП 300200386, адрес банка: г. Витебск, ул. Гоголя, 8, получатель платежа – Витебский городской исполнительный комитет	04.08.2010 в 15.00. г. Витебск, пр.Черняховского, 9, ККУП «Витебский областной центр маркетинга»	29.07.2010 г. до 17.30.
2	Земельный участок с кадастровым номером 240100000002006285 площадью 0,1500 га, расположенный по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Трудовая, 4.	Для строительства и обслуживания жилого дома	Возможность подключения централизованного газоснабжения. Ограничения в использовании земель отсутствуют.	15 734 400	1 573 400 бел. руб. на р/с 3642302000015 в филиале 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка 259, УНП 300200386, адрес банка: г. Витебск, ул. Гоголя, 8, получатель платежа – Витебский городской исполнительный комитет	04.08.2010 в 15.00. г. Витебск, пр. Черняховского, 9, ККУП «Витебский областной центр маркетинга»	29.07.2010 г. до 17.30.
1	Земельный участок с кадастровым номером 221285907101000065 площадью 0,1496 га, расположенный по адресу: Витебская обл., Витебский район, Мазоловский с/с, д. Красный двор, ул. Зеленая, 5А.	Для строительства и обслуживания жилого дома	Коммуникации отсутствуют. Участок находится в радиусе до 500 метров от центра населенного пункта. Ограничения в использовании земель отсутствуют.	347 298	34 700 бел. руб. на р/с 3600314090013 в ф-ле № 201 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 259, УНП 300594330, код платежа 04901, получатель платежа: Мазоловский сельский исполнительный комитет	31.08.2010 в 15.00. г. Витебск, пр.Черняховского, 9, ККУП «Витебский областной центр маркетинга»	25.08.2010 г. до 17.30.

Заявления на участие в аукционах со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, пр. Черняховского, 9, ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории отсутствуют.

Аукционы проводятся в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан:

- возместить затраты на организацию и проведение аукциона, расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения на расчетный счет, указанный в протоколе аукциона. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения по каждому объекту (лоту), выставляемому на аукцион, доводится до сведения участников до начала проведения аукциона по каждому объекту (лоту), выставляемому на аукцион. Размер всех затрат указывается в соглашении о правах и обязанностях сторон.

- подписать протокол аукциона в день проведения аукциона, оплатить предмет аукциона в порядке и сроки, указанные в протоколе аукциона;

- осуществить в двухмесячный срок после принятия решения о предоставлении ему земельного участка государственную регистрацию права собственности на земельный участок; получить в установленном порядке техническую документацию и разрешение на строительство жилого дома; занять (освоить) земельный участок не позднее одного года (юридическим лицом – не позднее шести месяцев) после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации права собственности на него.

1. Для участия в аукционе приглашаются: граждане и юридические лица Республики Беларусь. Гражданин, юридическое лицо должны подать заявление об участии в аукционе и подписать соглашение с организатором аукциона. К заявлению прилагается: - для граждан – копия документа, содержащего идентификационные сведения гражданина;

- для представителей гражданина – нотариально удостоверенная доверенность;

- для представителей или уполномоченных должностных лиц юридического лица – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

- представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

- представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении задатка.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Аукцион состоится при наличии не менее 2-х участников. Граждане, юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задаток в размере, установленном для земельного участка с наибольшей начальной ценой. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой, объявленной аукционистом цене, аукционный номер поднял только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет предмет аукциона проданным, а участника аукциона – победителем. Участнику, не выигравшему торги, задаток возвращается в течение пяти рабочих дней со дня проведения аукциона.

2. Всем участникам предоставляется право ознакомления с земельно-кадастровой документацией, а также возможность осмотра местности земельного участка.

3. В случае отказа или уклонения Победителя аукциона в установленный срок от внесения платы за предмет аукциона, возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, выполнения условий, предусмотренных в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона, внесенный им задаток и затраты на организацию и проведение аукциона возврату не подлежат.

4. Контактный тел.: (0212) 47 97 35, e-mail: vcm74@mail.ru, www.vitinvest.biz, www.gki.gov.by.

„...КАМЕРЫ ВЫЯЎЛЯЮЦЬ ПАРУШЭННІ НА КАНКРЭТНЫМ УЧАСТКУ, ПРЫ ГЭТЫМ ФІКСУЮЦЬ ЧАС, ДАТУ І ДЗЯРЖНУМАР АЎТАМАБІЛЯ. ЗА ЛІЧАНЫЯ СЕКУНДЫ АДБЫВАЕЦЦА ІДЭНТЫФІКАЦЫЯ ТРАНСПАРТНАГА СРОДКУ — КАМП'ЮТАР ВЫДАЕ ПАШПАРТНЫЯ ЗВЕСТКІ І АДРАС РЭГІСТРАЦЫІ ЎЛАДАЛЬНІКА."

РАДАР

ВЫПУСК № 7 (11)
Спецпраект газеты «Звязда» і Дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі МУС Рэспублікі Беларусь

„...ШТО ЗАКЛАДЗЕШ У СВЯДОМАСЦЬ МАЛЕНЬКАГА ЧАЛАВЕКА, ТОЕ ЁН І ПРАНЯСЕ ПРАЗ ЖЫЦЦЁ. ТАМУ НА ЮНУЮ АЎДЫТОРЫЮ НАКІРАВАНА БОЛЬШАСЦЬ НАШЫХ АКЦЫЙ, МЕРАПРЫЕМСТВАЎ, АСАБЛІВА ЛЕТАМ."

А ў нас...

...на праспекце Незалежнасці ў раёне Нацыянальнай бібліятэкі прайшла акцыя «Чысты талон», — паведаміў інспектар аддзела агітацыі і прапаганды УДАІ ГУУС Мінгарвыканкама Юрый КАРНІЕВІЧ. — Інспектары выбарачна спынялі кіроўцаў для праверкі дакументаў. Тым, у каго былі чыстыя талоны, дарылі флікеры, паштоўкі і набор аўтахіміі ад беларускага вытворцы. Не засталіся без увагі і тыя кіроўцы, у талонах якіх былі запісы аб парушэннях ПДР: ім уручылі прафілактычныя лістоўкі Дзяржаўтаінспекцыі.

❑ ❑ ❑

...у абласным цэнтры з'явіліся тры новыя эвакуатары, — паведаміў начальнік аддзела экалагічнага нагляду УДАІ УУС Віцебскага аблвыканкама Юрый ДЗЯМІДАЎ. — Спецыялісты, якія на іх працуюць, прайшлі стажыроўку ў ДАІ. І цяпер пад кіраўніцтвам дзяжурнай часці актыўна змагаюцца з аўтаўладальнікамі, якія ігнаруюць знакі забароны прыпынку і стаянкі. Больш за тое, у найбліжэйшы час да адной штрафной стаянкі, якая месціцца на ўскраіне горада, дададуцца яшчэ тры. Таму недахопу месцаў адчувацца не будзе.

❑ ❑ ❑

...у межах гарадскіх мерапрыемстваў, прысвечаных Дню вызвалення Гродна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у гарадскім парку прайшло прафілактычнае мерапрыемства «Бяспечныя канікулы», — расказала выканаўца абавязкаў начальніка аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама Іна КАРАСЕВІЧ. — Дзеці не толькі ўдзельнічалі ў шматлікіх конкурсах, але і атрымалі магчымасць пракаціцца разам з супрацоўнікам ДАІ на «Крайслеры».

❑ ❑ ❑

...у рэйдах, якія праходзяць пад дэвізам «Колаў менш — небяспекі больш», бяруць удзел на сваіх высакахуткасных матацыклах «БМВ» супрацоўнікі спецпадраздзялення ДПС «Страла», — распавёў начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Мінаблвыканкама Алег ЦЮРЫН. — За тыдзень рэйдавых мерапрыемстваў на тэрыторыі Мінскай вобласці выявілі больш за 100 парушальнікаў на скутарах і матацыклах. Трэцяя частка з іх — няпоўнагадовыя. Іх бацькі прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці — выплаты штрафаў у памеры ад 0,5 да 10 базавых велічыняў. На штрафпляцоўку дастаўлена больш за 20 двухколавых транспартных сродкаў, якія эксплуатаваліся з парушэннямі заканадаўства.

Юрый ЛІТВІН, начальнік УДАІ МУС Рэспублікі Беларусь:

«КІРОЎЦЫ СКУТАРАЎ БУДУЦЬ АТРЫМЛІВАЦЬ ПРАВЫ І НУМАРНЫЯ ЗНАКІ»

З надыходам цеплыні ў супрацоўнікаў Дзяржаўтаінспекцыі з'яўляецца новы галаўны боль — кіроўцы двухколавых транспартных сродкаў. Толькі за паўгода на беларускіх дарогах загінула каля 90 матацыклістаў і скутарыстаў, што недзе ў 3,5 раза больш, чым летась. Не адрэагаваць на гэта — значыць працягваць лічыць ахвяры. Таму ДАІ вырашыла прыняць экстранныя меры: кожны скутар і мапед паставіць на ўлік, а ў іх уладальнікаў праверыць веданне Правілаў дарожнага руху. Больш падрабязна пра гэта і іншае чытайце ў інтэрв'ю з начальнікам упраўлення ДАІ МУС Беларусі Юрыем ЛІТВІНЫМ.

Фота Уладзіміра ЗДАНОВІЧА.

— Юрый Аляксандравіч, першыя шэсць месяцаў года праляцелі як адно імгненне. Падзяліцеся, калі ласка, з якім настроем Дзяржаўтаінспекцыя ўступае ў другое паўгоддзе?

— Чарговы этап праграмы «Мінус-100» — «Разам за бяспеку на дарозе», які стартаваў у пачатку года, паспяхова выконваецца. Толькі за шэсць месяцаў агульнымі намаганнямі ўдалося захаваць прыкладна на 170 жыццяў больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Зразумела, гэта не можа нас не радаваць. Але нягледзячы на тое, складаць рукі няма і не будзе, пакуль на дарозе гіне хоць адзін чалавек. Тым больш што ў кожнай вобласці ёсць асобныя раёны, дзе колькасць ДТЗ павялічылася. Сярод іх Ляхавіцкі, Бярозаўскі, Лідскі, Магілёўскі, Мінскі, Салігорскі, Ганцавіцкі і іншыя. На дарогах гэтых раёнаў сёння дзень узмоцнены варыянт несення службы. Акрамя таго, туды на дапамогу мясцовым калегам выязджаюць супрацоўнікі спецпадраздзялення ДПС «Страла». Мяркую, што да канца года і ў гэтых раёнах таксама зменшыцца колькасць ДТЗ з лятальным зыходам.

— А ці праўда, што на аварыйнанебяспечных участках дарогі плануецца паставіць манекены даішнікаў?

— Праўда. Гэта разлічана на тое, што кіроўцы, заўважыўшы манекен здалёк, прымуць яго за рэальнага супрацоўніка ДАІ і знізяць хуткасць, адмовяцца ад абгону ў забароненых месцах... «Лялькі» пастаянна будуць мяняць месца дыслакацыі, акрамя таго, іх перыядычна будуць падмяняць сапраўдныя супрацоўнікі ДАІ. Пастуова плануем распаўсюдзіць па ўсёй краіне вопыт Магілёўскай вобласці, дзе паблізу асобных школ ужо ўстанавілі манекены дзяцей.

— Беларускія кіроўцы чакалі, што пасведчанні міжнароднага ўзору пачнуць выдаваць у ліпені. Зараз жа «гуляе» інфармацыя, што выдачу адклалі да зімы... З чым гэта звязана?

— Сутнасць у тым, што для таго, каб мець права выдаваць новыя пасведчанні, неабходна ўнесці адпаведныя змены ў Закон аб дарожным руху. У першым чытанні нашы дэпутаты ўжо прынялі прапанаваныя намі змены. Другое чытанне запланавана на восеньскую сесію. У кіроўцаў няма прычын для хваляванняў: да ўваходжання ў сілу папраўкі да Канвенцыі 68-га года мы будзем гатовыя забяспечыць пасведчаннямі міжнароднага ўзору ўсіх жадаючых. У прынцыпе для нас самае важнае, каб кожны з іх пасля 26 сакавіка 2011 года мог спакойна ехаць у Еўропу, ведаючы, што ў яго там не ўзнікне праблем з пасведчаннем. А розніца ў тэрмінах (хутчэй за ўсё, правы новага ўзору пачнуць выдаваць сёлета ў снежні альбо ў студзені наступнага года), па-мойму, не прынцыповая.

— Значыць, пакуль што скутарыстам і мапедыстам можна расслабіцца?

— Я на іх месцы лепш пачытаў бы Правілы дарожнага руху. Бо, калі будуць унесены папраўкі ў Закон аб дарожным руху, кіроўцы мапедаў і скутараў абавязаны будуць мець пры сабе пасведчанне катэгорыі AM. А каб яго атрымаць, трэба будзе здаць экзамен на веданне ПДР без праходжання навучання. Бо, згадзіцеся, выпускаць на дарогу армію мапедыстаў, большасць з якіх нават не адкрывала Правілы дарожнага руху, сапраўды небяспечна. Калі ж чалавек ужо мае правы катэгорыі «А» ці «В», то па заяўным прынцыпе ён зможа атрымаць і «AM». Акрамя таго, як і большасць цывілізаваных дзяржаў, плануем увесці абавязковую рэгістрацыю мапедаў і скутараў.

— Людзі цікавяцца, ці могуць яны пасля замены пасведчання пакінуць сабе на памяць, каб паказваць унукам, правы ў выглядзе кніжачкі?

— Да мяне пакуль з такім пытаннем ніхто не звяртаўся. Калі такая патрэба ўзнікне, то будзем у індывідуальным парадку вырашаць гэтае пытанне.

— Калі кіроўцаў у Беларусі пачнуць штрафаваць па пошце?

— На аўтадарозе М1/Е30 Брэст — Мінск — мяжа Расіі, хто ездзіў, той, думаю, бачыў устаноўленыя камеры відэаназірання. Цяпер яны тэсціруюцца ў рэжыме фіксацыі хуткасных парушэнняў, але ў далейшым плануецца, што яны будуць таксама фіксаваць парушэнні разметкі і г.д. Прынцып іх дзеяння наступны: камеры выяўляюць парушэнні на канкрэтным участку, пры гэтым фіксуюць час, дату і дзяржнумар аўтамабіля. За лічаныя секунды адбываецца ідэнтыфікацыя транспартнага сродку — камп'ютар выдае пашпартныя звесткі і адрас рэгістрацыі ўладальніка. Пасля гэтага складаецца адміністрацыйны пратакол, які адпраўляецца ўладальніку па пошце. Але каб гэта запрацавала, трэба ўнесці адпаведныя папраўкі ў Адміністрацыйны кодэкс. У прыватнасці, мы прапанавалі (гэтыя прапановы цяпер знаходзяцца на разглядзе ў парламенце), каб адказнасць за дапушчанае правапарушэнне несла асоба, на якую зарэгістраваны транспартны сродак. Толькі яна, у сваю чаргу, можа пазбегнуць адказнасці, калі дакажа, што за рулём яго аўтамабіля ў той дзень сядзеў іншы чалавек.

— Ходзяць чуткі, што ўезд у цэнтр Мінска хочуць зрабіць платным, каб хоць крыху разгрузіць вуліцы і вызваліць месцы для паркоўкі. Што Дзяржаўтаінспекцыя лічыць з гэтай нагоды?

— Такая практыка ёсць у свеце. Але прыняцце падобных рашэнняў не знаходзіцца ў кампетэнцыі ДАІ, гэта права органаў мясцовай улады.

— Кіроўцы не па чутках ведаюць пра тое, што такое «Іскра», «Візір», «Арэна». Гэтыя радары беларуская ДАІ выкарыстоўвае даўно. А праўда, што нядаўна тэхналагічная база ўпраўлення папоўнілася новым прыборам для фіксацыі парушэнняў «КРЫС»?

— Сапраўды, такі радар расійскай вытворчасці сёння праходзіць выпрабаванні на нашых дарогах. «КРЫС» спалучае ў сабе лепшае, што ёсць у іншых нашых фотарадарах. Ён можа сканаваць увесь паток аўтамабіляў, вымяраць хуткасць, счытваць нумары аўтамабіляў на дастаткова вялікай адлегласці нават уначы і супастаўляць іх з базай звестак.

— Юрый Аляксандравіч, п'яныя кіроўцы, у адрозненне ад кіроўцаў двухколавых транспартных сродкаў, турбуюць Дзяржаўтаінспекцыю ў любую пару года. Ці плануецца ў найбліжэйшы час узмацніць адказнасць у дачыненні «патэнцыяльных забойцаў»?

— Пытанне п'янства за рулём для ДАІ заўсёды было найбольш вострым. У першую чаргу таму, што з-за такіх кіроўцаў пакутуюць абсалютна невінаватыя людзі. У апошнія гады мы актыўна ініцыявалі ўзмацненне адказнасці за кіраванне нападпітку. Але, на жаль, штрафы, як паказвае практыка, спыняюць далёка не ўсіх. За паўгода ў стане алкагольнага альбо наркатычнага ап'янення мы затрымалі больш за 26 тысяч кіроўцаў. З іх амаль 2 тысячы — паўторна. Я ўжо не кажу пра злосных парушальнікаў, якія садзяцца за руль пад градусам і ў трэці, і ў чацвёрты раз. У дачыненні да такіх кіроўцаў, на мой погляд, паспела неабходнасць прыдумаць больш суровыя меры, напрыклад, канфіскоўваць транспартныя сродкі. Але, зразумела, для таго, каб гэту ідэю ажыццявіць, неабходна распрацаваць механізм яе рэалізацыі, атрымаць ухваленне грамадства і, бясспрэчна, заканадаўцы. Пакуль што вялікія спадзяванні ўскладаем на неабыякавасць людзей, якія ў сілах дапамагчы Дзяржаўтаінспекцыі захаваць не адно жыццё. Для гэтага дастаткова, калі вы бачыце на дарозе п'янага кіроўцу, набраць 102.

Пытальнік

Днямі была аштрафаваная інспектарам ДПС за парушэнне ПДР, адміністрацыйная адказнасць за якія па КаАП (18.12 ч. 4 і 18.14 ч. 6) прадугледжана ў выглядзе папярэджання або штрафу. Адкажыце, калі ласка, як супрацоўнік ДАІ вызначае, калі прымяніць папярэджанне, а калі штраф?

В. КУЛІНКОВІЧ,
Смалявіцкі раён.

— Інспектар пры вынясенні пастановы кіруецца артыкулам 7.1 КаАП «Агульныя правілы накладання адміністрацыйнага спагнання», — адказвае **начальнік службы прафілактыкі і прапаганды бяспекі дарожнага руху спецыяльнага падраздзялення ДПС «Страла» МУС Яўген ЛАПЕЦ.** — У прыватнасці, пры накладанні адміністрацыйнага спагнання на фізічную асобу ўлічваецца характар правапарушэння, абставіны яго здзяйснення і асоба грамадзяніна, ступень яго віны і маёмаснае становішча, а таксама абставіны, якія змякчаюць (яны пералічаны ў артыкуле 7.2 КаАП) і абцяжарваюць адказнасць (артыкул 7.3 КаАП). ***Пры гэтым адказнасць правапарушальнік нясе за кожнае парушэнне ПДР асобна.***

ДВА КАПІТАНЫ

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Інспектары ДПС Ленінскага раёна г. Мінска капітаны міліцыі Сяргей Бутрым і Дзмітрый Курза — ужо даўно не навічкі ў справе наведзення і падтрымкі вадзіцельскай дысцыпліны на дарогах сталіцы. За плячыма кожнага з афіцэраў — больш за 15 гадоў службы.

Супрацоўнікі Дзяржаўтаінспекцыі, якія часта дзяжураць разам, разумеюць адзін аднаго з паўслова. З улікам багатай жыццёвай практыкі і адпаведных навыкаў стараюцца на высокім прафесійным узроўні наладжваць свае адносіны з вадзіцелямі транспартных сродкаў. Калі што — даць дзелавую параду. Асабліва гэта актуальна цяпер, калі спякотнае надвор'е можа адмоўным чынам паўплываць на фізічны стан вадзіцеляў ці пешаходаў. Толькі злосным парушальнікам дарожнага руху, якія нават перад інспектарам могуць праўду шукаць, якая супярэчыць Правілам дарожнага руху, — ніякіх палёгак. Вінаваты — адказвай па законе.

Асноўныя парушэнні на дарогах, адзначаюць міліцыянеры, стандартныя: перавышэнне хуткаснага рэжыму, перасячэнне скразной лініі, праезд на чырвонае святло, неспыненне перад пешаходным пераходам. Як асаблівасць — пастаянныя кантакты з вадзіцелямі, якія няправільна паркуюць свае транспартныя сродкі. І ад гэтага пакуль нікуды не дзецца — Ленінскі раён сталічнага мегаполіса вельмі насычаны транспартам, з-за чаго двары пастаянна забітыя машынамі. Таму ў такой сітуацыі да кожнага ўладальніка патрэбен асаблівы падыход.

Галоўнае, лічаць супрацоўнікі ДАІ, каб чалавечы фактар служыў не сігналам усёдазволенасці, а спрыяў павышэнню культуры на дарогах і па-за іх межамі.

НОВЫЯ ТРАНЗІТНЫЯ НУМАРЫ — У ЖЫЦЦЁ

Гэтымі днямі айчынныя аўтааматары, якія знялі свой транспартны сродак з уліку ў МРЭА, пачалі атрымліваць транзітныя знакі новага ўзору. Прынамсі, гэта ўжо адбылося на сталічным аўтарынку Ждановічы.

Паводле слоў **намесніка начальніка УДАІ МУС Рэспублікі Беларусь Васіля БУЛЬБЯНКОВА**, новы рэгістрацыйны знак візуальна адрозніваецца ад свайго папярэдніка. Ён вырабляецца з папяровага матэрыялу, які потым ламінуецца. На знаку, які мае белы фон, чорнымі літарамі і лічбамі праастаўляецца транзітны нумар і нумар рэгіёна.

Таксама, як і на старых нумарах, на ім ёсць літара «Т» пасярэдзіне, толькі цяпер яна стала нашмат меншай.

Відазмененыя «транзітнікі», адзначыў суразмоўца, вырабляюцца з айчынных матэрыялаў, у той час як раней металічныя рамкі для вырабу транзітных нумароў закупляліся ў Расіі. Пры гэтым, падкрэсліў Васіль Васільевіч, трываласць навінак, нягледзячы на іх папяровую аснову, не выклікае сумненняў: вызначаны максімальны транзітны тэрмін службы — 3 каляндарныя месяцы плюс, пры неабходнасці, адзін месяц з дазволу начальніка мясцовага ДАІ альбо МРЭА — новы знак вытрымлівае нягледзячы на любыя ўмовы надвор'я.

Наталля САХАРЧУК, начальнік аддзела прапаганды і агітацыі Брэсцкага абласнога ўпраўлення ДАІ:

Жаночы погляд

«КАЛІ СВАІМІ АКЦЫЯМІ МЫ ВЫРАТАВАЛІ ХОЦЬ АДНО ЖЫЦЦЁ, ЗНАЧЫЦЬ, ПРАЦУЕМ НЕ ДАРЭМНА»

Капітан Наталля САХАРЧУК — начальнік аддзела прапаганды і агітацыі Брэсцкага абласнога ўпраўлення ДАІ — працуе ў дзяржаўтаінспекцыі чацвёрты год. За час яе работы справа прапаганды і агітацыі бяспекі руху ў рэгіёне набыла новае сучаснае напаўненне. Цяпер на Брэстчыну па вопыт прыязджаюць з розных месцаў.

Фота С. ЯСКЕВІЧ.

— Наталля, выбар вашай працы быў выпадковым?

— Хутчэй, заканамерным. Я — міліцыянер у трэцім пакаленні. Дзед усё жыццё працаваў на пярэднім краі — аператыўным работнікам, выйшаў у адстаўку маёрам. Бацька таксама прысвяціў жыццё міліцэйскай службе, даслужыўся да палкоўніка. Пасля заканчэння юрыдычнага факультэта Брэсцкага дзяржуніверсітэта я працавала следчым у Маскоўскім райаддзеле Брэста. А пасля дэкрэтнага водпуску пайшла ў дзяржаўтаінспекцыю. Спачатку была інспектарам па прафілактыцы і прапагандзе батальёна патрульна-паставой службы. Потым стварылі наш аддзел. Ён цяпер складаецца з трох прыгожых дзяўчат. Усе — Наталлі (смяецца). А калі гаварыць сур'ёзна, то работа наша вельмі важная. Асабіста я атрымліваю ад яе задавальненне. Бо калі сваімі шматлікімі акцыямі, піяркампаніямі, самымі разнастайнымі мерапрыемствамі, радыёэфірам і тэлесюжэтамі мы выратавалі хоць адно жыццё, лічу, мы не дарэмна працуем.

— Наколькі мне вядома, вы прыхільнік нестандартных прапаганды і агітацыі?

— Думаю, што і ад прывычных формаў работы адмаўляцца не варта. І ў калектывы, у школы, у ВНУ наведвацца трэба, праводзіць там прафілактычныя гутаркі. Але найбольшы эфект маюць менавіта нестандартныя падыходы да агучвання праблемы. Мы ўпэўніліся ў гэтым шматразова. Адна рэч выступіць у студэнцкай аўдыторыі, дзе сядзяць сто чалавек пасля трох альбо чатырох параў, і зусім іншая — на дыскатэцы прыпаднесці гэта ў відовішчнай, яркай форме. Уявіце, ідзе дыскатэка, усе весяляцца, мы — вядучыя — разам з імі. І вось у нейкі момант вядучы задае пытанні: «Вам весела? Вам добра? А вы не думалі над тым, наколькі тонкая мяжа паміж жыццём і смерцю, наколькі лёгка страціць жыццё па неабачлівасці?». А на экране тым часам пачынаецца сацыяльны ролік пра тое, да чаго прыводзіць залішняя хуткасць і кіраванне машынай пасля выпітага келіха. Пасля такіх кадраў звычайна наступае цішыня. На гэтых дыскатэках мы практыкуем таксама цэлую процьму розных конкурсаў, забаўлянак па тэме, якую ўмоўна можна назваць «Жыві па правілах». Дарэчы, так называецца дыскатур па гарадах вобласці, які завяршаецца ў гэтым месяцы. Са сваімі тэматычнымі дыскатэкамі мы аб'ехалі райцэнтры, невялікія гарады, дзе стараліся гаварыць з моладдзю даступнаю моваю.

— Вы праводзілі нейкае сацыялагічнае даследаванне, як-небудзь вывучалі эфектыўнасць масавых акцый?

— Абавязкова. Пасля кожнай такой дыскатэкі, канцэрта размаўляем з моладдзю, цікавімся, якое ўражанне ў іх засталося. У гэтым звычайна нам дапамагаюць супрацоўнікі мясцовых тэлестудый. І абсалютная большасць водгукаў станоўчыя, юнакі і дзяўчаты адзначаюць, што яны задумаліся над пытаннямі бяспекі. Гэтага і патрабавалася дасягнуць.

— На радыё яшчэ лягчэй прасачыць гэту зваротную сувязь...

— Так. І я вельмі рада, што яна ёсць. Радыё «Брэст» апошнім часам папулярнае ў рэгіёне. На яго хвалю настройваюцца многія з тых, хто едзе за рулём. Мы гэта і скарысталі па дамоўленасці з кампаніяй. Тры разы на тыдзень: у панядзелак, сераду і пятніцу з 18 да 19 гадзін я выходжу ў эфір у якасці ды-джэя. За гэтую гадзіну мы паспяваем расказаць пра асноўныя ДТЗ, абмеркаваць змены і ўдакладненні ў правілах руху, правесці любімыя слухачамі гульні і конкурсы.

— А праўда, што спачатку слухачы сумняваліся ў вашай прафесійнай прыналежнасці да дзяржаўтаінспекцыі?

— Праўда, прысылалі СМС-кі, накшталт таго, што ваш ды-джэй падстаўны. Гэта адразу мяне нават пацешыла, але паступова мы знайшлі агульную мову з радыёаўдыторыяй. Цяпер яны, здараецца, задаюць сур'ёзныя пытанні і атрымліваюць адказы. Ды і на радыёгульнях пытанні не жартоўныя, яны датычацца нюансаў усё тых жа правілаў бяспекі руху. Галоўнае, што радуе: раней на эфір званілі найбольш з Брэста, Баранавічаў, цяпер — з Жабінкі, Драгічына, Століна, ды з кожнага куточка вобласці, а таксама з-за мяжы.

— З-за мяжы?

— Так. Нас слухаюць у памежных раёнах Украіны, Польшчы. Апошнім часам з калегамі названых краін мы сталі практыкаваць радыёмасты, якія карыстаюцца папулярнасцю ў слухачоў усіх трох краін. Нашы грамадзяне актыўна падарожнічаюць у Польшчу, ва Украіну, іхнія таксама ездзяць да нас. Дык чаму б не расказаць пра асаблівасці правілаў дарожнага руху у кожнай краіне. Падчас радыёмастоў паведамляем тэлефоны, куды можна звярнуцца ў выпадку якога-небудзь здарэння. Усё гэта інфармацыя запатрабаваная. Яе некаторыя прызвычаіліся атрымліваць і на нашым сайце, куды за тыдзень прыходзіць да 300 пытанняў.

— Які кірунак у вашай рабоце прыярытэтны?

— Перш за ўсё работа з дзецьмі. Што закладзеш у свядомасць маленькага чалавека, тое ён і пранясе праз жыццё. Таму на юную аўдыторыю накіравана большасць нашых акцый, мерапрыемстваў, асабліва летам. Цяпер ва ўсіх дзіцячых лагерах — конкурсы, гульні, падарункі. На галоўнай плошчы Брэста мы правялі акцыю для ўдзельнікаў школьных лагераў Ленінскага раёна, там было больш за 1000 дзяцей. Зараз рыхтуем прынцыпова новае мерапрыемства на 1 верасня. Ідэй, задумак шмат, часта яны нараджаюцца вельмі нечакана, напрыклад, дома, на кухні падчас гатавання вячэры. А потым набываюць рэальнае ўвасабленне.

— Цікава, а ці любімае месца — кухня — у маці, жонкі, гаспадыні Наталлі Сахарчук?

— Ведаеце, я люблю гатаваць. Мае мужчыны, муж і 7-гадовы сын, вялікія аматары мяса. Таму пастаянна выдумляю нейкія новыя павароты мясных страў у спалучэнні з агароднінай. Наогул люблю новае, люблю эксперыменты як на кухні, так і ў жыцці.

Ігар МАКУШЭНКА, начальнік Гомельскага ўпраўлення Дзяржаўтаінспекцыі:

«НЕЦВЯРОЗЫХ ЛОВІМ НА ВЫЕЗДЗЕ З ПЛЯЖА»

Калектыў упраўлення Дзяржаўтаінспекцыі УУС Гомельскага аблвыканкама за апошнія гады змяніўся кардынальна. Сярэдні ўзрост супрацоўнікаў — 30—35 гадоў. Сёння ў гэтую службу прыйшло пакаленне, якое дасканала ведае найноўшыя тэхналогіі. Менавіта яны дапамагаюць «вылічваць» злачынцаў і кантраляваць сітуацыю на дарозе. Кардынальна змяніліся формы і метады працы супрацоўнікаў ДАІ, — лічыць начальнік упраўлення, падпалкоўнік міліцыі Ігар МАКУШЭНКА:

Фота І. АСТАШКЕВІЧ.

— Цяпер усё камп'ютарызавана і гэтымі тэхналогіямі трэба валодаць. Менавіта таму супрацоўнікі ДАІ павінны павышаць сваю кваліфікацыю, удасканальваць веды і навыкі. Для гэтага мы пастаянна накіроўваем супрацоўнікаў на перападрыхтоўку. Заканадаўства ўдасканальваецца — мы таксама павінны паспяваць абнаўляць веды. Для гэтага ёсць як абавязковая планавая атэстацыя супрацоўнікаў, так і пазапланавая.

— Звычайна самыя складаныя выпадкі, калі віноўнік ДТЗ знікае з месца злачынства.

— Сёлета ў нас па ўтоеных ДТЗ 100 % выкрывальнасць. За паўгода такіх здарэнняў было 36, і ва ўсіх выпадках кіроўцы-злачынцы не застануцца без пакарання. Летась на той жа час было 46 такіх здарэнняў і толькі 86 % раскрытыя. Утоеныя ДТЗ эфектыўна раскрываюцца па гарачых слядах — на працягу гадзіны. У нас быў вельмі складаны пошук кіроўцы, які ў Гомелі здзейсніў на пешаходным пераходзе наезд на жанчыну. Яна пры падзенні ўдарылася галавой аб бардзюрны камень і памерла ў бальніцы. Мы вызначылі марку аўтамабіля — «Аудзі» і тое, што ён цёмнага колеру. У Гомелі больш 3,5 тысячы «Аудзі» зарэгістравана. Кожную машыну аглядалі. Дайшлі да Масквы. Сумесна з крымінальным вышукам УУС Гомельскага аблвыканкама праз паўтара месяца мы нарэшце ўстанавілі і аўто, і кіроўцу. Ім аказаўся жыхар Гомеля, які купіў без рэгістрацыі машыну ў жыхара Кармянскага раёна.

— Наколькі актуальнае цяпер выкраданне аўтамабіляў?

— У нас 24 выкраданні, дзе машыны пакуль не знойдзены. Аднак зусім нядаўна затрымана групоўка з Магілёўскай вобласці, якая прыязджала на Гомельшчыну і адсюль выкрадалі транспартныя сродкі прэстыжных марак — «Лексусы» і «Джыпы». Было задзейнічана шэсць экіпажаў. Група «працавала» па ўсёй краіне, а машыны ішлі ў Маскву. У Чачэрскім раёне ноччу такі аўтамабіль быў затрыманы з удзелам нашых супрацоўнікаў. Было праследаванне, прыйшлося прымяняць і спецсродкі, і зброю. Аўтамабіль трапіў у кювет, аднак злачынца жывы. Нагу пашкодзіў, тым не менш спрабаваў знікнуць. Затрымалі і яго, і яго калег па злачыннай дзейнасці. Цяпер яны чакаюць суда.

— Якія парушэнні правілаў ДТЗ самыя «папулярныя» сёння?

— Традыцыйныя. Мы апошнім часам працавалі на выяўленне грубых парушэнняў правілаў дарожнага руху: хуткаснага рэжыму, нецвярозых кіроўцаў, няпропуску пешаходаў. Адпрацоўвалі асноўныя аўтамагістралі вобласці — Мінскую, Кобрынскую аўтадарогі — выяўлялі па 150—200 парушэнняў за 4-5 гадзін. Адначасова працавала 6—8 экіпажаў. На сёння прынятыя дзяржаўтаінспекцыяй меры дазволілі скараціць рост ДТЗ на 72 выпадкі — у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. Сёлета за 6 месяцаў загінула 48 чалавек, а за аналагічны перыяд летась — 76. І на 82 чалавекі менш параненых. Што датычыцца нецвярозых кіроўцаў, тут лічба таксама меншая: летась было 96, сёлета — 45 чалавек. На тэрыторыі вобласці ёсць раёны, дзе адбыўся рост: як па ДТЗ, так і па загінулых і параненых: гэта Чыгуначны і Навабеліцкі раёны ў Гомелі, а таксама Буда-Кашалёўскі, Мазырскі, Лельчыцкі, Хойніцкі ў вобласці. З удзелам няпоўнагадовых здзейснена 29 ДТЗ, 30 чалавек атрымалі раненні. Летась было больш.

— Вядома, ёсць асабліва небяспечныя месцы, дзе аварыі здараюцца пастаянна.

— Цяпер на тэрыторыі вобласці 13 такіх ачагоў, дзе часцей за ўсё адбываюцца ДТЗ. Бывае, што на 1 км на працягу 3 месяцаў па 3-4 здарэнні. 2 такія месцы на тэрыторыі Гомеля і 11 — у вобласці. Усе абследаваныя, устаноўлены прычыны і ўмовы здзяйснення ДТЗ. У сувязі з гэтым мы ўнеслі карэкціроўку па арганізацыі дарожнага руху. Паставілі інфармацыйныя шчыты, дадатковыя знакі аб аварыйна небяспечным месцы, нанеслі дарожную разметку, зрабілі штучныя няроўнасці, пераход размалёўваем бела-жоўтымі лініямі, абмежаванне хуткасці руху там звычайна да 40 км/гадзіну. Гэта дае эфект, але ж галоўнае — чалавечы фактар. Таму мы да гэтых месцаў набліжаем дзяжурства нарадаў дарожна-патрульных службаў.

— Спякота адмоўна ўплывае на колькасць здарэнняў на дарозе?

— З 25 чэрвеня на тэрыторыі вобласці, як і ўсёй краіны, адбываецца рост ДТЗ — у сувязі са спякотай. Сонца сваю справу робіць — асабліва ўплывае на тых, хто пакутуе ад сардэчна-сасудзістага захворвання. Пры павышанай тэмпературы паветра ў кіроўцаў прытупляецца ўвага, з'яўляецца млявасць, санлівасць. Людзі пачынаюць страчваць каардынацыю, становіцца горшым самаадчуванне. У такім стане пры ўзнікненні неардынарнай сітуацыі чалавек не паспявае своечасова адрэагаваць і адбываецца ДТЗ. Акрамя таго, у выніку награвання пакрыцця праезнай часткі істотна зніжаецца каэфіцыент счэплівання колаў аўтамабіля з дарогай. У чэрвені ва ўсіх выпадках, дзе загінулі людзі, ДТЗ адбыліся днём, з 10 да 18 гадзін. Цяпер, асабліва ў выхадныя, набліжаем працу нарадаў ДАІ да месцаў адпачынку. Бо часта пасля ўжывання спіртных напояў ля вадаёма нецвярозыя кіроўцы садзяцца за руль і едуць у горад — мы іх ловім загадзя, на выездзе з пляжа.

— Ці прыносіць плён відэаапаратура, якая сочыць за рухам на дарозе?

— Мы набылі неабходныя прыборы — вымяральнікі хуткасці руху, каб кантраляваць сітуацыю на дарозе. Дзякуючы гэтаму ідзе фотавідэафіксацыя. Ёсць спецыяльны прыбор «Арэна», які працуе кругласуткі. Акрамя таго, мы перанялі вопыт нашых суседзяў з Расіі і на дарозе хутка будуць устаноўлены спецыяльныя макеты-аўто — вельмі падобныя на сапраўдныя машыны ДАІ. Хочам устанавіць відэакамеры на асноўных магістралях. Такія ўжо ёсць на АЗС. Будуць і ля буйных гандлёвых аб'ектаў.

— Матацыкл на дарозе па-ранейшаму — аб'ект асаблівай увагі супрацоўнікаў ДАІ?

— Нядаўна мы праводзілі комплекс прафілактычных мерапрыемстваў «Матацыкліст». Сапраўды, з пачатку лета ў нас шмат ДТЗ былі з матацыклістамі. Яны на сёння самыя недысцыплінаваныя. Цяпер пайшла мода набываць хуткасныя матацыклы замежнай вытворчасці, на якіх далёка не ўсе могуць ездзіць. Хоць мы працуем з дзвюма арганізацыямі байкераў, якія ёсць на нашай тэрыторыі: «Начныя ваўкі» і «Жалезныя браты».

— Маршрутчыкі дадаюць праблем?

— За першае паўгоддзе ў межах рэйдавых мерапрыемстваў сумесна з транспартнай інспекцыяй выяўлена каля 326 парушэнняў, якія зрабілі «маршрутчыкі». У тым ліку 64 — перавышэнне хуткасных рэжымаў. Асабліва гэта надзённае ў буйных гарадах Гомельшчыны. Найбольш распаўсюджаныя парушэнні — манеўраванне, перавышаная хуткасць, парушэнне патрабавання прыпынку, перавозка пасажыраў звыш вызначанай колькасці.

— Паркоўка аўтамабіляў — праблема не толькі сталіцы?

— Цяпер, каб вырашыць гэту праблему, мы ідзём па шляху арганізацыі аднабаковага руху па цэнтральных вуліцах горада. Гэта дае магчымасць максімальна павялічыць паркоўкі перпендыкулярна дарозе. У свой час мы зрабілі аднабаковы рух на некаторых вуліцах у цэнтры Гомеля. Хацелася, каб так было ва ўсёй цэнтральнай частцы Гомеля. Мы выйшлі з адпаведнымі прапановамі ў гарвыканкам. Гэта вялікая праца: вывучыць патокі, колькасць машын, колькасць пешаходаў — узгадніць усё з усімі. І тым не менш, гэта даволі танны праект: трэба толькі змяніць знакі і разметку. Што тычыцца паркоўкі ў дварах — трэба рабіць рэканструкцыю дваровых тэрыторый. Цяпер, калі робіцца капрамонт дома, будуецца і паркоўка ў двары. Дарэчы, пры ўзгадненні новых праектаў адразу прадугледжваецца і будаўніцтва шматузроўневых паркінгаў. І ёсць рэальныя інвестары, якія хочуць гэта зрабіць.

А ў нас...

...сумесна з аўтамыйкай № 1 — Брэста прайшла акцыя «Аўтамабіль — твар кіроўцы», — расказала начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Брэсцкага аблвыканкама Наталля САХАРЧУК. — Інспектары спынялі кіроўцаў і прапаноўвалі ім узяць удзел у розыгрышы 3 комплексных і 12 звычайных мыек аўтамабіля. Для гэтага ім трэба было ўсяго толькі запоўніць анкету. Такім нестандартным чынам мы звярнулі ўвагу кіроўцаў на тое, што па чыстым горадзе павінны рухацца толькі чыстыя аўтамабілі.

❑ ❑ ❑

...прайшла акцыя пад назвай «ДАІ сустракае сяброў», — расказала начальнік аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Магілёўскага аблвыканкама Вікторыя ЖЭЎНЕР. — На экскурсію ў абласное ўпраўленне ДАІ завіталі дзеці, якія адпачывалі ў прышкольных летніках. Мы ім паказалі на вялікім экране прафілактычныя мультфільмы, правялі віктарыну на веданне ПДР, акрамя таго, далі магчымасць школьнікам пасядзець у салоне патрульнай машыны, пагаварыць у рупар.

❑ ❑ ❑

...у дзіцячых аздараўленчых летніках і санаторыях вобласці прайшлі прафілактычныя мерапрыемствы пад дэвізам «У бяспекі канікулаў не бывае!» — паведаміла старшы інспектар аддзялення агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама Іна ГОЛІК. — Урокі бяспекі інспектарам ДАІ дапамагалі праводзіць святар і тэатр лялек, які выступіў з дабрачынным спектаклем «Аварыя, стой!». У найбліжэйшых планах — сумесныя выезды з прадстаўнікамі скутарклуба «Гомель» і байкерамі.

Фота Н. ДРЫЛЫ.

Матэрыялы спецвыпуска падрыхтавалі У. ЗДАНОВІЧ, Н. ДРЫЛА, С. ЯСКЕВІЧ, І. АСТАШКЕВІЧ, М. БЕГУНКОВА.

Прамая лінія

«СЦЭНЫ МЕРЗНУЦЬ, СТОЛЬ ЛЯЦІЦЬ... А ЖЭУ НАША «СПІЦЬ»?

На пытанні і скаргі чытачоў «Звязды» падчас прамой лініі адказвалі начальнік упраўлення эканомікі Алена ДУДЗІНСКАЯ і начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Эдмунд ГРЫШКЕВІЧ.

(Працяг. Пачатак у нумары за 20 ліпеня.)

☎ ***— Вас турбуе Міхаіл Андрэевіч, я жыву па вул. К. Маркса. Працякае вада пастаянна праз столь і дах у прыбіральню, цеча нават прайшла ў калідор кватэры.***

— Пастаянна? Пры любым надвор'і?

— Дождж пройдзе — і адразу залівае.

— Міхаіл Андрэевіч, вы ж разумееце, што пры вашым пытанні трэба абследаваць. Колькі ўжо цячэ?

— Трэці год .

— А звярталіся куды?

— Звярталіся летась. Яны нешта пазамазвалі, і нібыта не было. А толькі прыйшла вясна, дык адразу і пацякло.

— А ліўні вось гэтыя калі былі?

— Апошні лівень асабліва і заліў.

— Прыйдуць да вас абследаваць, але не з ЖЭУ, а мінімум з гарадскога аб'яднання са ЖРЭУ Ленінскага раёна і нехта з Міністэрства. Вы ж разумееце, што прамога адказу зараз я не дам.

— Дахі цякуць заўжды. Шмат скаргаў. Гэта адно з самых папулярных пытанняў. Зразумела, чаму яно склалася. Гэта ўжо такое збітае пытанне. У сярэдзіне 90-х гадоў капітальны рамонт упаў да 180 тыс. м кв. у год. Сёння мы нарасцілі аб'ёмы амаль у 10 разоў.

☎ ***— Я пражываю па вул. Бялінскага, д. 7 у Мінску. У нас казырок над балконам зарос травой, мохам. Прайшлі вялікія дажджы, і адваліліся ад яго глыба кілаграмаў сем. Цудам не патрапіла на галаву.***

— Проста ад самой будаўнічай канструкцыі, ці там сабралася што?

— Так-так, там сабралася шмат усяго. У дадатак стары дом. Мне на галаву ўвесь час падаюць цэменту кавалкі. Начальнік сказаў: добра, тэрмінова прымем меры. Тыдзень прайшоў, а ніхто нават і не з'явіўся. Адзінае, што нам зрабілі за ўвесь час — пафарбавалі першую і апошнюю прыступкі жоўтай фарбай. Па рамонце кажуць так: аплаціце палову вы, а палову мы...

— Рамонт пад'ездаў уваходзіць у тэхабслугоўванне. Нарматыў — раз у сем год. Аднак у сувязі з тым, што гэтых грошай недастаткова, атрымліваюцца такія сітуацыі. Асобныя людзі і грамадзяне не чакаюць сваёй чаргі. Ніякіх тут парушэнняў няма, калі людзі самі ініцыятыву праяўляюць і на агульных паях робіцца рамонт пад'езда. Але не да гэтага зараз. У вас жа больш сур'ёзная сітуацыя. У вас трэба разбірацца з кіраўніцтвам ЖЭУ, чаму дом утрымліваецца ў такім стане, што парушаецца бяспека грамадзян.

— І яшчэ такое пытанне. Каторы год у нас не стрыгуць старыя ліпы, якія блізка да дома з паўночнага боку. Яны зараслі, а гэта цвіль і г.д. Метраў 6 ад дома. Я пакінула заяву майстру ЖЭУ, але ніякай рэакцыі не было.

— Калі з боку вуліцы, я думаю, што за гэта, хутчэй за ўсё, адказвае зелянгас Савецкага раёна. Таму туды трэба звярнуцца. Але зразумела, што летам іх ніхто чапаць не будзе. Гэта будзе праводзіцца або восенню, або зімой.

☎ ***— Мы пражываем у Мінску па вул. Ясеніна, 18. Не можам даць рады мурашкам. Скажыце, хто павінен імі займацца?***

— Праз ЖЭУ павінны падаць заяўку ў дэзстанцыю. Сабраць грошы, таму што прэпарат, напэўна, дарагі, і пасля правесці дэзынфекцыю. Гэта трэба рабіць усім домам. Патрэбна звярнуцца ў ЖЭУ, таму што менавіта яны з'яўляюцца ўпаўнаважанай асобай.

☎ ***— Вас турбуюць жыхары дома № 42 Цэнтральнай вуліцы вёскі Крывая Бяроза, Смалявіцкі раён. Дах у нас плыве. Яго зрывала некалькі разоў. А цяпер паклалі шыфер не ліст на ліст, а адзін да аднаго ўстык, і там шчыліны ўтвараюцца. Шыфер з рознымі хвалямі. 10 лістоў такіх ляжыць, а 10 лістоў такіх. Скардзімся і скардзімся. А нас усё топіць і топіць. З трэцяга па першы пад'езд паразмывала. Дом з 1993-га... Стокаў няма, казыркоў над пад'ездамі таксама... Звярталіся ў Смалявіцкую ЖКГ. Як звернемся, яны палазяць-палазяць, бітумам нешта падмажуць і ўсё.***

— А навошта на шыферны дах бітум?

— Не ведаю. Напэўна, стыкі заліваюць (*смяецца*. — Аўт.).

— Дому 17 год. У нас такіх праблем, напрыклад, няма па дамах,

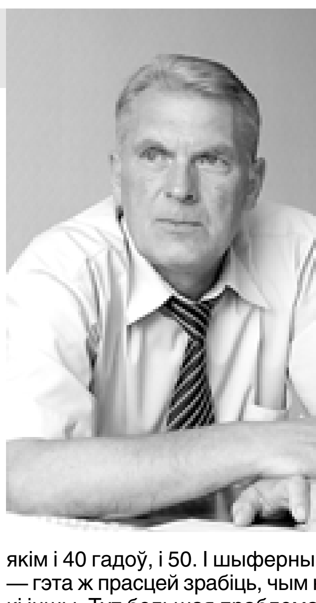

якім і 40 гадоў, і 50. І шыферны дах — гэта ж прасцей зрабіць, чым нейкі іншы. Тут большая праблема нават не ў тым, што дах працякае. А праблема ў бяспецы (калі раптам нейкі там вецер моцны і г. д.). Трэба да вас накіраваць спецыялістаў інстытута Белжылпраект. Так проста вам адказаць нешта зараз без агляду спецыялістаў я не магу.

☎ ***— Ларыса Міхайлаўна Грынюк, г.п. Любча, Навагрудскі раён. Хто павінен адказваць за зграі сабак, што нападаюць на людзей?***

— Па-рознаму. Як мясцовыя органы ўлады распарадзяцца. Трэба звяртацца ў выканкам. Там вам паведамяць, хто за адлоў сабак адказвае. Звычайна спецыялістаў ЖКГ прызначаюць. А як у вас, невядома. Сабакі, што бадзяюцца, — вялікая праблема... Яны ж і на жывёлу свойскую нападаюць, і шаленства пераносяць, і іншае. Зараз, праўда, ужо не так. Ва Уздзенскім раёне некалькі пакусаў было. А іх жа каля 80 тыс. за год вылоўліваюць.

☎ ***— Юрый Віктаравіч з Магілёва. У мяне пытанне простае. Я вось замяніў сапсаваныя часам аконныя праёмы на лепшыя. Заплаціў 2 млн за два акны. Мне будзе нешта кампенсавана альбо не?***

— А што, у вас капітальны рамонт дома?

— Не.

— А як гэта вы ні з кім не дамовіліся? Узялі і купілі? Як вам кампенсуюць?

— Я палічыў, што дрэннае трэба мяняць на добрае. Вось і ўсё.

— Ну, вы правільна палічылі. Вы нармальны гаспадар. Вы ж іх памянялі ў сваёй уласнай кватэры. Значыць, гэта ваша ўласнасць, яе ніхто ў вас забраць не можа, але ж і кампенсаваць вам таксама ніхто не будзе гэта.

☎ ***— Клецкі раён, Грабар Васіль Васільевіч. Маё пытанне адрасавана Алене Іванаўне Дудзінскай. Мне 56 год. Працую ў Клецкім ЖКГ, участак — аграгарадок Морач. Працую я на бензагазонакасілцы «Штыль». Яна важыць 15 кг, якія я нашу на сабе ўвесь працоўны дзень. Тарыф мой — 1513 рублёў у гадзіну. За чэрвень я скасіў 28 тыс. кв. м травы (клумбы, газоны, вуліцы). Зарплата склала 420 тыс. рублёў. Я лічу, што мяне ацанілі няправільна, мая праца каштуе больш. А мне адказваюць, што тарыф пагадзінны, таму ўсё правільна. І другое пытанне. Ці маю я права на даплату за шкоднасць? Таму што ад касілкі ідзе пастаянная вібрацыя і выхлапы ад бензіну, якія ўплываюць на мой арганізм.***

— Мы правяралі Клецкую ЖКГ. На жаль, у іх сапраўды нізкая тарыфная стаўка першага разраду. Для таго, каб ім павысіць гэтую стаўку, неабходна палепшыць паказчыкі эфектыўнай працы. Гэта значыць яны павінны зарабіць. Яны не выконваюць усе тыя паказчыкі, у сувязі з якімі яны могуць павысіць гэтую стаўку. І даплаты за шкодныя ўмовы вам павінны быць і яны ёсць прапісаныя. І прэмія таксама вам павінна быць, але зыходзячы з таго, што тарыф нізкі такі заробак і атрымаўся. Я згодная, што гэта невысокі заробак, але там вось такая сітуацыя.

☎ ***— Мінск, Аляксандр. Працую ў аварыйнай службе паўгода. Мне да гэтага часу не выдалі спецадзенне. Скажыце, калі па нарматывах яно павінна выдавацца і якімі дакументамі гэта рэгулюецца?***

— Гэта павінна быць прапісана ў калектыўнай дамове. Там прапісаны тэрміны выдачы, а таксама час, на які вам яе выдаюць.

☎ ***— Сяргей, Мінск. Скажыце, калі ў кватэры ніхто не прапісаны, то за паслугі ЖКГ па гэтай кватэры я буду плаціць па сабекошце?***

— Калі ў кватэры не зарэгістраваныя па месцы жыхарства ўласнікі альбо члены яго сям'і, то аплата за тэхнічнае абслугоўванне і ацяпленне будзе ісці па тарыфах, якія забяспечваюць поўнае ўзнаўленне эканамічна абгрунтаваных выдаткаў. З 1-га ліпеня гэтая норма ўступіла ў сілу. Гэта аплата за ўсю плошчу, на якой ніхто не зарэгістраваны па месцы жыхарства. Гэта датычыцца і адлічэнняў на капітальны рамонт.

— А за «лішнія» метры?

— За метры, якія перавышаюць сумарную плошчу 20 кв. м на чалавека +10 на сям'ю толькі тэхнічнае абслугоўванне будзе ажыццяўляцца па тарыфах, што забяспечваюць ўзнаўленне эканамічна абгрунтаваных выдаткаў. Адлічэнні на капітальны рамонт ідуць за ўсю плошчу па звычайных тарыфах. Тое ж датычыцца і ацяплення.

Настасся ЗАНЬКО.

(Заканчэнне будзе.)

ФОКУС

КАЛІ СУСТРАКАЮСЯ з дасведчанымі асобамі, абавязкова пытаюся ў іх пра сэнс існавання, сакрэты поспеху і гэтак далей.

Разумны чалавек абавязкова задумваецца над такімі глабальнымі пытаннямі і ніколі не скажа: «Чуеш, не дуры галаву».

— Таму што не сіляем мы, а дзеці далжны бацькоў глядзець, бо ў іх жа таксама дзеці ёсць, — будуе бабуля лагічны ланцужок. — Як павядзешся, так і набярэшся. Не, е ў нас сацработнікі, прыязджалі, пыталіся, каму трэба дапамога. Але на сабаку мне плаціць грошы, каб прыйшлі і насеклі мне дроў? Ці гатовых прывезлі. А мне потым трэба печ вытапіць. А я не сіляю. Лепш тыя грошы дзецям аддаць, і каб яны дзяціны доўг свой споўнілі.

«БАБУЛЯ, ШТО САМАЕ ВАЖНАЕ Ў ЖЫЦЦІ?»

На гэтым тыдні рыхтаваў матэрыялы па гучных справах, звязаных са злоўжываннямі службовых асобаў. Праехаў каля 1500 км па Беларусі, нагледзеўся на чалавечыя беды, трагедыі, несправядлівасці. Вырашыў заехаць да сваёй бабулі Мані ў адну з вёсачак Рэчыцкага раёна, каб галава адпачыла.

Па біяграфіі маёй бабулі можна пісаць гісторыю Беларусі XX і пачатку XXI стагоддзя. Яна прайшла і праз камуністычныя рэпрэсіі (бацька Міхаіл Лук'янавіч быў «сакратаром», і яго пасадзілі за тое, што «запісаў кулакоў у бедднякі»), і праз палачкавую сістэму ў калгасах, незалежнасць Беларусі і гэтак далей.

Гадоў дзесяць таму ў бабулі здарыўся інфаркт. У той дзень яна павінна была вяртацца ад дзяцей са сталіцы ў вёску. Але рэйс «Мінск—Камарын» адмянілі, упершыню за 20 гадоў. На аўтавакзале бабулі стала дрэнна, яе завезлі ў рэанімацыю, зрабілі аперацыю. Ніхто і не думаў, што яна здолее так доўга пражыць пасля таго.

«Чаму так здарылася?» — не раз задумваўся я. *«Відаць, каб бабуля расказала мне пра сваё мудрае і простае бачанне сэнсу жыцця...»*

Ядзім вясковую яечню з дранікамі, п'ём каркадэ і размаўляем, для чаго жывуць людзі.

— *Для чаго?* — усклікае бабуля, нібыта гэта самае простае пытанне ў жыцці. — *Вось для чаго. Радзі дзяцей жыла. Так і ўсе, пажалуй. А як не ўсе, так бальшанство. Хоць я цяпер і не гожая, урэмя ў мяне самае шчаслівае. Прыязджаюць дзеці, памагаюць, на зіму забіраюць. Радасна, што вы жывяце. А пакуль дзеці былі неўпараджаныя, што гэта было за жыццё. Кожны дзень хадзіла са смерцю побач. Памёр тата, праз тыдзень дачка, потым баба. Спраўлялі то пахараны, то 40 дзён, то паўгода, то год. Дзень нараджэння ніколі не спраўляла, а толькі пахараны.*

Бабуля некалькі разоў шматзначна падкрэслівала, што самае галоўнае — «застацца з чыстай душою». А гэта, напрыклад, выканаць свой абавязак перад бацькамі — дагледзець старых. Хто переступіць гэтае правіла — грэшнік.

А пенсію ў нас самі прывозяць. Пошта едзе — «пі-пі!», на табе грошы, і добра на лапу даюць.

К Перваму мая дадалі 50 тысяч, к дзевятаму — 100, на Дзень незавісімасці яшчэ 50. Як для мяне, дык і радасна.

Асцярожна пытаюся ў бабулі, ці будзе дзецям якое пакаранне за тое, што дрэнна даглядаюць бацькоў?

— У нас у вёсцы амаль няма такога, каб дзеці адмаўляліся ад старых. Але аднаго старога не забралі-такі, ён выйшаў на двор та й памёр, і снегам замяло. Добра, што хвортачку адчыніў, людзі ішлі і пабачылі — ногі са снегу тырчаць. Яшчэ адну дзеці не сільна хацелі бачыць. Перазімавала яна адну зіму, і на гэту, што была, засталася. Былаператруджаная. Дачка яе прыехала і кажа: «Няхай бы вы сабраліся, старыя, у адну хату і сацработніка нанялі». І што? Старая гэта ў сваёй собсцвеннай хаце ўпала ля пасцелі, паламала ў бядры нагу і ляжала на выцяжцы. Дык выходзіць, што не хацелі глядзець узімку — і на табе на лета ляжачую. Хочаш не хочаш, а трэба бацькоў дагледзець. А кара Божая не бывае тым маментам і ў тую мінуту. Але яна е.

Да бабулі Мані зайшла сястра Ліда. Якраз скончыліся навіны па беларускім тэлебачанні. Бабулі пачалі абмяркоўваць геапалітычную сітуацыю ў свеце і канфлікт з Расіяй...

А я сядзеў і думаў думу — як у мітусні жыцця часта забываюся пра родных. Бо вернасць і абавязак правяраюцца найперш у адносінах з блізкімі. Не маеш ладу ў сваёй сям'і — які ты на халеру абаронца для іншых?

У простых словах — глабальныя рэчы.

Яўген ВАЛОШЫН.

Сітуацыя

А ХТО АХОЎВАЕ ПОМНІКІ?

Знішчылі тры паселішчы жалезнага веку, раскапалі старажытны могільнік, знішчылі больш за дваццаць курганоў перыяду ранняга сярэднявечча... Як такое магло быць?

Органы пракуратуры Віцебскай вобласці па даручэнні Генеральнай пракуратуры праверылі, як выконваецца заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны.

Высветлілася, што ў цэлым па вобласці і ў некаторых раёнах асобна нават не распрацаваны адпаведныя праграмы па ахове гісторыка-культурнай спадчыны.

Як паведаміла «Звяздзе» **Валянціна ХАДАСЕВІЧ, старшы памочнік пракурора Віцебскай вобласці па наглядзе за выкананнем прыродаахоўнага заканадаўства,** у Бешанковіцкім, Верхнядзвінскім, Чашніцкім, Расонскім і Докшыцкім раёнах пытанні кантролю за аховай помнікаў архітэктуры нават не адлюстраваныя ў службовых абавязках кіраўнікоў райвыканкамаў (старшынь і іх намеснікаў). У большасці раёнаў гэтыя пытанні курыруюць супрацоўнік адзела культуры або музейны работнік па сумяшчальніцтве.

Работа ўпраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама, як устанавілі пракуроры, у гэтай сферы фактычна заключаецца ў аказанні метадычнай і кансультацыйнай дапамогі спецыялістам з раёнаў. А кантроль за працай апошніх адсутнічае. Пракуроры выявілі абуральныя факты. Напрыклад, пры праверцы ў Докшыцкім раёне не знайшлося... ажно тры пасяленні жалезнага веку, і больш за дваццаць курганоў ранняга сярэднявечча.

У Расонскім раёне пашкодзілі курган IX—XIII стагоддзя. Мяркуючы па стане кургана, можна зрабіць выснову, што раскапалі яго, каб здабыць пясок, некалькі гадоў таму, але гэта стала вядома толькі цяпер. А ў Сенненскім раёне пры ўстаноўцы вышкі мабільнай сувязі знішчылі курган IX—XII стагоддзяў. Між іншым, вышку паставілі ля яшчэ аднаго кургана, што можа нанесці шкоду гэтаму помніку археалогіі. У выніку адсутнасці дакументальна афармленых зон і абмежаванняў гаспадарчай дзейнасці ля помнікаў гісторыка-культурнай спадчыны тэрыторыя вакол многіх з іх у дрэнным стане. У Чашніцкім раёне побач са старой царквой пасвілі жывёлу, ля помніка археалогіі — кургана — палілі вогнішчы.

Параўнальна добра работа па ахове спадчыны наладжаная ў Полацку. Але і там, як высветлілася, не ўсё ў парадку. У прыватнасці, у зоне ахоўнага ландшафту Спаса-Еўфрасіннеўскага манастыра незаконна прадастаўляліся грамадзянам зямельныя ўчасткі агульнай плошчай больш за 2,3 гектара. Некаторыя грамадзяне пачалі там будаўніцтва. І толькі пасля пратэсту пракурора горада незаконныя рашэнні аб выдачы зямлі адмянілі. У многіх раёнах адсутнічаюць афармленыя ахоўныя абавязкі. У выніку многія помнікі і не ахоўваюцца, на іх няма спецыяльных інфармацыйных табліц. У прыватнасці, у Мёрскім раёне кіраўніцтва мясцовага прадпрыемства «Завод паўправадніковых прыбораў «Інтэграл» не падпісала «ахоўную грамату» на фрагмент былой сядзібы Лапацінскіх. Тое, што захавалася, знаходзіцца ў жудасным стане. У Талачынскім раёне апынуўся без гаспадара стары вадзяны млын XIX стагоддзя. А ў Расонскім раёне некаторыя старшыні сельвыканкамаў падпісалі паперы, але, як высветлілася, нават не ведаюць, дзе менавіта знаходзяцца помнікі нашай спадчыны.

Па выніках праверкі падрыхтавалі болей за 60 актаў пракурорскага нагляду з мэтай ліквідацыі выяўленых парушэнняў. Каб у будучыні пазбегнуць недапрацовак і памылак. Тым больш што патрабаванні адпаведнага заканадаўства павінны выконваць усе адказныя чыноўнікі. І павінны ўрэшце быць адказныя.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Навіны сталіцы

ГАТЭЛЬ НА 600 МЕСЦАЎ ПАБУДУЮЦЬ У МІНСКІМ МІКРАРАЁНЕ КАМЕННАЯ ГОРКА

Трохзоркавы гатэль на 600 месцаў пабудуюць у Мінску ў мікрараёне Каменная Горка, паведаміў дырэктар дэпартамента па турызме Міністэрства спорту і турызму Віктар Янкавенка.

Гасцініцу плануецца ўзвесці да чэмпіянату свету па хакеі 2014 года, які пройдзе ў сталіцы. Усяго ж у Мінску пад праекты будаўніцтва гасцініц выдзелена 16 пляцовак. На частцы з іх будуць узведзеныя трохзоркавыя гасцініцы, даступныя масаваму турысту.

Так, трохзоркавыя гасцінічныя комплексы плануецца збудаваць на вуліцах Замкавая і Інтэрнацыянальная. Акрамя таго, такая гасцініца з'явіцца ў Чыжоўцы на скрыжаванні вуліц Ташкенцкая і Галадзеда.

На вуліцы Кірыла і Мяфодзія плануецца ўзвесці чатырохзоркавы гасцінічны комплекс, а на скрыжаванні вуліц Янкі Купалы і Максіма Багдановіча — фешэнебельны гатэль, які будзе прэтэндаваць на пяць зорак.

«З улікам праектаў, якія рыхтуюцца да рэалізацыі, фешэнебельных гасцініц да 2014 года ў Мінску павінна быць дастаткова, — адзначыў дырэктар дэпартамента. — Нядрэнна ідуць справы і з планамі па будаўніцтве масавых гатэляў, аднак іх заўсёды неабходна на парадак больш, чым чатырох- ці пяцізоркавых гасцініц».

Нагадаем, для размяшчэння ўдзельнікаў камандаў і VIP-гасцей чэмпіянату свету па хакеі 2014 года спатрэбіцца 1,5 тыс. месцаў. У некалькі разоў больш месцаў неабходна будзе выдзеліць для звычайных турыстаў і заўзятараў. Калі месцаў акажацца недастаткова, будуць выкарыстоўвацца базы адпачынку і гасцініцы, якія знаходзяцца ў радыусе 30—35 км ад беларускай сталіцы.

Андрэй АСФУРА, БЕЛТА.

МИНСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ *24 августа 2010 г.* ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ГРАЖДАН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В МИНСКОМ РАЙОНЕ

		Лот 1	Лот 2	Лот 3	Лот 4	Лот 5	Лот 6	Лот 7	Лот 8
1	Адрес земельного участка	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 739, У-12	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 796, У-23	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 796, У-6	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 739, У-11	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 739, У-1	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 736, У-9	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 735, У-11	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 736, У-24
2	Кадастровый номер	623683403101006162	623683403101006181	623683403101006180	623683403101006163	623683403101006165	623683403101006176	623683403101006171	623683403101006161
3	Площадь земельного участка	0,1490 га	0,1480 га	0,1489 га	0,1477 га	0,1546 га	0,1515 га	0,1667 га	0,1546 га
4	Целевое назначение	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома
5	Расходы по подготовке документации (рублей)	765 170	765 170	765 170	765 170	765 170	765 170	765 170	765 170
6	Начальная цена земельного участка (рублей)	34 112 939	33 883 993	34 090 044	33 815 309	35 395 036	34 685 304	38 488 146	35 395 036
7	Задаток (рублей)	3 400 000	3 300 000	3 400 000	3 300 000	3 500 000	3 400 000	3 800 000	3 500 000

		Лот 9	Лот 10	Лот 11	Лот 12	Лот 13	Лот 14	Лот 15	Лот 16
1	Адрес земельного участка	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 736, У-10	Колодищанский с/с, п. Колодищи, квартал 796, У-24	Папернянский с/с, д. Семково, участок № 102	Папернянский с/с, д. Семково, участок № 101	Папернянский с/с, д. Семково, участок № 100	Горанский с/с, д. Жуки	Горанский с/с, д. Тейки	Крупицкий с/с, д. Каралино
2	Кадастровый номер	623683403101006177	623683403101006166	623685510601001270	623685510601001269	623685510601001267	623681305101000037	623681317601000008	623683905601000146
3	Площадь земельного участка	0,1517 га	0,1465 га	0,1415 га	0,1415 га	0,1410 га	0,1745 га	0,1660 га	0,1535 га
4	Целевое назначение	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома
5	Расходы по подготовке документации (рублей)	765 170	765 170	859 960	859 960	859 960	1 097 644	334 000	719 951
6	Начальная цена земельного участка (рублей)	34 731 093	33 540 574	30 000 000	30 000 000	30 000 000	8 000 000	7 000 000	9 000 000
7	Задаток (рублей)	3 400 000	3 300 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000	700 000	600 000	800 000

		Лот 17	Лот 18	Лот 19	Лот 20	Лот 21	Лот 22	Лот 23	Лот 24
1	Адрес земельного участка	Крупицкий с/с, д. Закружка	Крупицкий с/с, а/г Крупица	Крупицкий с/с, д. Самуэлево	Крупицкий с/с, д. Самуэлево	Крупицкий с/с, д. Дубинки	Крупицкий с/с, д. Дубинки	Крупицкий с/с, д. Вербники	Лошанский с/с, д. Бровки, участок № 21
2	Кадастровый номер	623683905101000114	623683906601000475	623683908601000085	623683908601000084	623683903101000052	623683903101000051	623683901101000072	623684001601000292
3	Площадь земельного участка	0,2500 га	0,0760 га	0,1764 га	0,1750 га	0,1687 га	0,1613 га	0,1992 га	0,2104 га
4	Целевое назначение	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома
5	Расходы по подготовке документации (рублей)	635 685	645 501	633 766	633 766	736 906	660 566	667 092	493 444
6	Начальная цена земельного участка (рублей)	19 000 000	10 000 000	13 000 000	13 000 000	12 000 000	12 000 000	15 000 000	21 000 000
7	Задаток (рублей)	1 800 000	900 000	1 200 000	1 200 000	1 100 000	1 100 000	1 400 000	2 000 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8. Дата проведения: 24.08.2010 г. в 9.00. Заявления на участие и необходимые документы принимаются с 9.00 до 17.00 по адресу г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8, к. 416. Окончание приема заявлений и документов 18.08.2010 г. Контактные телефоны: (8 025) 92 761 92, 204 11 62, 204 35 25.

Задаток за участие в аукционе на Лоты 1–10 перечисляется на расчетный счет Колодищанского сельисполкома № 3600621040065 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНК 600537220, код платежа – 04901.

На Лоты 11–13 – на расчетный счет Папернянского сельисполкома № 3604621120154, ф-л 614 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНН 600052411, ОКПО 04430453, код платежа 04901.

На Лоты 14–15 – на расчетный счет Горанского сельисполкома № 3604621020052 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 6000537220, код платежа – 04901.

На Лоты 16–23 – на расчетный счет Крупицкого сельисполкома № 3600621050071 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНН 600052399, код платежа – 04901.

На Лот 24 – на расчетный счет Лошанского сельисполкома № 3600621060087 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600228670, код платежа – 04901.

К участию в аукционе допускаются физические лица, подавшие в комиссию в указанные сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в объявлении расчетный счет задаток.

Все желающие могут ознакомиться с документацией и земельными участками в соответствующем сельисполкоме.

Аукцион признается несостоявшимся в случаях, если: ни один из участников аукциона после трехкратного объявления первой объявленной цены не поднял аукционный номер; ни один из участников аукциона в соответствии с решением комиссии не был признан победителем; заявление об участии в аукционе подано менее чем двумя участниками аукциона (в этом случае, местный исполнительный комитет в течение 10 рабочих дней после признания аукциона несостоявшимся принимает решение о предоставлении единственному участнику земельного участка в частную собственность. В течение 10 рабочих дней со дня принятия указанного решения гражданин обязан внести плату за земельный участок в размере его начальной цены, увеличенной на 5 %, возместить расходы, связанные с подготовкой аукциона и документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона).

Документы, необходимые для участия в аукционе:

1. Заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков.

2. Заверенные банком копии платежных поручений о внесении задатка на расчетный счет.

3. Гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования (ксерокопия паспорта).

3.1 Представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

ШКОЛА І МАГІЧНАЕ КОЛА
(фэнтэзі беларускага паходжання)

Бацькі беларускамоўных школьнікаў вёскі Княгінін адстойваюць права навучання ў сваім аграгарадку

НАС вучаць у школах толькі добраму: заўсёды дапамагаць людзям. Аднак больш чым 50-гадовая гісторыя агульнаадукацыйнай школы вёскі Княгінін Мядзельскага раёна наводзіць на роздум, нібыта нейкія сілы даўно рыхтаваліся працу звычайнай школы паралізаваць, а больш чым 80 дзяцей рассыпаць па іншых вёсках і навучыць не верыць у лепшае...

Кола першае.
БРАТЭРСТВА ВЯСКОЎЦАЎ

...Дзяўчынка Жэнька адчула сябе дарослай: у яе ж цяпер ёсць школьная форма! У дзіцячым садку яна сёлета — выпускніца, у верасні пойдзе ў першы клас. Да школы гатовая, кажа мама, Таццяна Гурская. Вось і праверка з раёна засталася задаволеная ўзроўнем падрыхтоўкі да школы дзетак у садку Княгініна. Жэнька і сама ганарылася сваімі ведамі: аднойчы прыйшла і паказвае намаляваную на руцэ «дзясятку» — за тое, што прыгожа напісала квадрацікі, трохкутнікі. А праз пару дзён ізноў хваліцца дзясяткай. Мама здзіўлена пытаецца: «А хто табе яе паставіў?» — «А мяне пахвалілі, я сама і напісала. Мама, я пачынаю быць добрай...» Яўгенія — дзяўчынка надта гарэзлівая, толькі паспявай за ёй сачыць. Мама вельмі непакоіцца: што будзе, калі раптам акажацца, што школа ў Княгініне зачыняецца і дзіця трэба будзе адпраўляць у якую іншую вёску? Абедзве бліжэйшыя — яшчэ колькі кіламетраў за лесам... Як адпраўляць, як вазіць? У дождж, у слоту, у мароз... Для бацькоў гэта значыць: сядзець на працы і ўвесь дзень непакоіцца, думаць: як там дзіця? Прасцей, калі яна сама пойдзе са школы па сваёй жа вёсцы сярод сваіх людзей...

Такія ж думкі непакояць бадай усіх бацькоў цяперашніх і будучых школьнікаў вёскі Княгінін. Бо не першы год ходзяць чуткі, што школу будуць зачыняць наогул — быццам бы з-за таго, што стан не адпавядае сучасным нормам. Бяда ў тым, што школа зусім не маленькая для вясковай — 82 вучні. Асабліва крыўдна і незразумела людзям, што гэта агульнаадукацыйная школа знаходзіцца ў... аграгарадку!

Пра свой боль і трывогу жыхары вёскі Княгінін распавялі ў лісце ў рэдакцыю, пад якім стаяў 101 подпіс: «Школа ў Княгініне існуе з 1866 года. Яна працавала пры цары, пры панскай Польшчы. У самым пачатку вайны будынак школы згарэў, але адразу пасля вызвалення школа ўжо працавала. Пажар яшчэ раз напрыканцы 40-х вынішчыў будынак школы, але і ў тыя надзвычай цяжкія, галодныя гады людзі разумелі значнасць школы ў жыцці вёскі, яе аднавілі ў вельмі кароткі тэрмін. Цяперашні будынак быў пабудаваны ў 1955 годзе. З тых часоў ніводнага разу ў ім не праводзілася капітальнага рамонту...»

Княгінін — вёска вялікая: 369 гаспадарак, 860 жыхароў. Цэнтр сельскага Савета тут знаходзіцца — іншыя вёскі меншыя па колькасці насельнікаў у разы. Гэта, магчыма, адна з самых перспектыўных вёсак у раёне, бо акрамя працы на зямлі, у людзей яшчэ ёсць магчымасці для працаўладкавання — каля 10 прадпрыемстваў знаходзіцца ў Княгініне, ды і чыгуначная станцыя ў Мядзельскім раёне на шляху з Маладзечна ў Полацк. Нездарма і аграгарадок вырашылі ствараць. Новыя, пафарбаваныя ў розныя колеры, дамкі відаць яшчэ з дарогі. Ды і па вуліцах вёскі то тут, то там стаяць — замест старых. Адчуваецца, што не пустуюць: на іх прыкметы жыцця і... дзетак. Недзе — цацкі ля дома, недзе — дзіцячая вопратка памытая вісіць, недзе цікаўныя вочкі малых аглядаюць новага чалавека на вуліцы.

Дзяцей у Княгініне цяпер 120 — значна больш, чым у любой з бліжэйшых вёсак. Але жыхары кажуць, што і гэта не мяжа, бо ў аграгарадок прыбываюць маладыя сем'і з дзеткамі. Для іх ёсць садок — больш за 30 выхаванцаў. Шэсць збіраюцца сёлета пайсці ў Княгінінскую школу. І на наступны год першакласнікі будуць, і яшчэ праз год падгадуюцца, і яшчэ...

— Мой сын сёлета скончыў 10 класаў, камп'ютарамі захапляецца. Апошні год вучобы застаўся. Я непакоюся наконт будучыні школы, таму што ўвагу бацькоў імкнуцца скіраваць у бок агульнаадукацыйнай у Крывічах. А школа ў Крывічах працуе на рускай мове. У нас беларуская мова, а дзецям перабудоўвацца будзе цяжка, ды і гэта гарадская школа. Гэта можа паўплываць потым і на вынікі тэстаў, ды бал губляецца пры паступленні. У мяне дачка скончыла гэтую школу, цяпер вучыцца ва ўніверсітэце імя Сахарава. У іх класе з 12 вучняў 6 паступілі ў ВНУ! Сёлета было 2 медалісты. Выпускніца Арына Голубева набрала каля 300 балаў, збіраецца на юрфак БДУ. Ды паступленне — не галоўны паказчык, бо не ўсім жа быць вучонымі, — кажа старшыня бацькоўскага камітэта школы Алена Талайка.

Як і большасць бацькоў, яна адчула небяспеку пасля агульнага сходу, які прайшоў у школе напрыканцы навучальнага года. Былі прадстаўнікі аддзела адукацыі райвыканкама, якія распаўсюдзілі сярод бацькоў анкету з 8 пытанняў, якія людзей напалохалі. Напрыклад, трэба было адказаць: «Реализует ли учреждение образования образовательные запросы детей?» Апошняе — нібыта кропка, якую трэба паставіць: «Видите ли Вы необходимость в переводе Вашего ребенка в другое учреждение образования?»

— Амаль усе бацькі адказалі, што іх задавальняе наша школа! Мы адчувалі, да чаго ўсё ідзе, — працягвае Алена Пятроўна. — Бо з вуснаў прадстаўнікоў раённага аддзела адукацыі гучалі пра нашу школу толькі адмоўныя словы. Тое не так, гэта не гэтак, нават драбязу нейкую пералічылі — маўляў, кабінет не так афармлены... Вядома, сам будынак школы ў дрэнным стане, усе пра гэта ведаюць. Але замест таго, каб прывесці яго да ладу, намаганні накіроўваюць на тое, каб паказаць нам, бацькам, якая ў нас дрэнная школа. У нас жа 96 працэнтаў настаўнікаў з вышэйшай адукацыяй, па дваццаць—трыццаць гадоў працуюць людзі, напэўна, штосьці добрае можна сказаць пра іх! Усе бацькі адчулі, што патыхае нечым дрэнным, сталі абурацца: чаму ў кіраўніцтва раёна не хапае сродкаў толькі на нашу школу? Мы спадзяваліся, што калі ствараюць аграгарадок, то і школу прывядуць у належны стан. Пасля выказванняў бацькоў напрыканцы нас супакоілі: школу не будуць зачыняць, пакуль...

Кола другое.
ЗАЛЮСТРОЎЕ: РАМОНТ... ПАД ЗНОС?

— МНС і санстанцыяй школа ўжо зачыненая, — паведаміла **дырэктар Княгінінскай сярэдняй школы Галіна МІСУН**. — Пастанова вынесена Мядзельскім МНС: канструкцыі, якія гараць, не апрацаваныя вогнеадпорным саставам, няма маланкааховы, печы ў непрацоўным стане, патрабаванні аб пажарнай бяспецы не выконваюцца. Так было летась, але мы адпрацавалі ўвесь год. А каля месяца таму прыйшло прадпісанне з пракуратуры, што мяне пакараюць за тое, што я падвяргаю жыццё дзяцей і выкладчыкаў небяспецы, таму што выкарыстоўваю аварыйны будынак. На пачатку кожнага навучальнага года цэлая камісія ацэньвае стан школьных будынкаў — мой подпіс у акце аб прыёмцы школы апошні. Аднак мы ўвесь час плацім штрафы — каля мільёна выклалі...

Слухаю, гляджу — і не веру ўласным вачам. Новенькія шклопакеты паблісkваюць на сонцы, свежы зялёны дах усяляе надзею. Звонку — дык прыгожая школа. Гэты будынак вельмі падобны на той, дзе для мяне пачалося падарожжа ў краіну ведаў. Аднак тады ў нас ужо грэлі батарэі. Але цяпер там Дом піянераў, бо нам хутка пабудавалі новую школу...

Абрысы Княгінінскай новай школы ўгадваюцца па пляцоўцы непадалёк. Будаўніцтва пачалі ў 1993 годзе, вырылі катлаван, заклалі падмурак. На гэтым працы скончыліся. А неўзабаве пачалі будаваць Дзягільскую базавую школу. Тая ўжо праз пару гадоў існавання была зачынена — з-за адсутнасці вучняў.

У Княгінінскай старой школе вучацца ў дзве змены. Яна вытрымлівае — звонку здаецца, што яшчэ моцная.

— Калі была камісія, то шурфы рабілі ў сценах — правяралі трываласць, на вуліцы глядзелі падмурак. Зрабілі заключэнне, што самі сцены моцныя, — тлумачыць загадчык школьнай гаспадаркі Валянціна Васілевіч і запрашае ўсярэдзіну.

Тут я адчула сябе Алісай у залюстроўі. Пластыкавыя дзверы на ўваходзе толькі вонкавыя, у другім, унутраным шэрагу выдраныя, а новыя на іх месца не паставілі — засталіся неапрацаваныя бакі дзвярнога праёма. Сцены і столі быццам бы нядаўна апрацаваныя, але шмат дзе пайшлі брудна-жоўтыя зацёкі, пасыпалася тынкоўка — адчуваецца, што залівала добра. І гэта пры новым даху!

— Гэты дах (андору) паклалі падчас рамонту ў 2008 годзе — ён ішоў па лініі аграгарадка, — тлумачыць дырэктар школы. — Тады ж паставілі і шклопакеты. Але калі толькі пачынаўся рамонт, мы звярталі ўвагу раённага аддзела адукацыі, што трэба пачынаць з ацяплення, бо печы — самае хваравітае для нас пытанне. Але вырашылі пачаць з даху.

Незразумела: жыхары вёскі сцвярджаюць, што на той момант ляжаў добры шыфер усяго 9 гадоў, нічога не цякло. Яшчэ кажуць: калі знялі шыфер, пайшлі дажджы, усё замокла. Рамонт ішоў пакутліва, 4 месяцы будынак стаяў наогул без даху. Таму дзе-нідзе ў класах будаўнікі былі вымушаны зрабіць падвясную столь — каб закрыць зацёкі. Паводле планаў, вадасцёкавыя трубы павінны былі паставіць новыя, але як кажа заўгас, засталіся старыя, па якіх вада сцякае прама пад куткі будынка — падмывае іх. Яшчэ па дакументах была запланавана супрацьпажарная апрацоўка. Але тады чаму ўзнікаюць з гэтай нагоды прэтэнзіі ў МНС? Яны могуць быць толькі ў адным выпадку — калі апрацоўку не рабілі...

На гэтым рамонт Княгінінскай школы скончыўся. Грошы, выдаткаваныя па лініі аграгарадка, былі асвоеныя. І за гэта, згодна з логікай, былі адказныя. Таксама як ёсць адказныя за якасць праведзеных працаў. Звычайна, калі заказчыка не задавальняе якасць рамонту, ён можа патрабаваць дапрацоўкі ці нават кампенсацыі. Аднак ніхто нічога не перарабляе, ніхто нічога не патрабуе ад тых жа будаўнікоў.

Заказчыкам у дадзеным выпадку быў аддзел адукацыі райвыканкама. Той самы, які цяпер надта незадаволены станам Княгінінскай школы. У якой рамонту — насамрэч патрэбнага — так і не было. Чаму? І хто за гэта адказаў? Зачараванае кола.

Каб пачаць навучальны год, — распавядае Галіна Місун. — Мы накіравалі заяўку ў аддзел адукацыі, дзе пералічылі тое, што нам неадкладна трэба зрабіць. Замяніць дзверы, каласнікі, бляху ля печак памяняць. Палічылі — 5 мільёнаў трэба, без працы. На маланкаахову заяўку таксама рабілі, ёсць копія рахунка... На нашу школу нібыта не звяртаюць увагі. Але мы рыхтуемся да 1 верасня, трошкі знаходзім пазабюджэтных сродкаў на бягучы рамонт. Набываем мэблю: калі зачынялі Осаўскую школу, узялі транспарт, паехалі туды — прывезлі сталы, шафы... Столікі — са сталоўкі другой мядзельскай школы, свяцільнікі старыя (у іх мянялі)... Праўда, дзеці, калі ездзяць на спаборніцтвы і алімпіяды, бачаць, якія ўмовы ў іншых школах: мэбля, дошкі, камп'ютары, якіх у нас 4 на ўсіх вучняў. Няўжо нашы дзеці горшыя?.. І няўжо я 1 верасня павінна павесіць замок на дзверы і сказаць: «Дзеці, у школу ісці нельга...»?

Кола трэцяе.
ЦУДЫ САЦКУЛЬТБЫТУ

— А я сваіх дзяцей у нашу школу не пусціла — сама там вучылася, а з таго часу нічога не змянілася. Ездзіла на працу ў вёску Выгалавічы, і дзеці там вучыліся, — распавяла Іна, супрацоўніца бара. — Некалькі сем'яў з нашай вёскі таксама аддалі дзяцей у Выгалавічы. Зразумела, каб сваю школу зрабілі, то хадзілі б сюды.

Бар у Княгініне адчыніўся нядаўна — вельмі сучасны, з новай драўлянай мэбляй, акуратнай прыбіральняй. І тоненькі тэлевізар на сцяне — раён дапамог! Увечары тут моладзь збіраецца, днём дзеці са школы заходзяць, бульбу фры бяруць. У школе ж нармальнай сталоўкі няма.

Кіраўніцтва школы спрабавала гэтую праблему вырашыць: 15 мільёнаў выбілі — ваду правялі. Вось і жыхары лічаць, што школу можна давесці да розуму, бо ўжо вялася гаворка пра тое, каб прыбудову пад спартзалу зрабіць ды паўнавартасную сталоўку. Вядома, печы ў школе — мінулы век. І самая вялікая праблема. Усе разумеюць, што патрэбна замена сістэмы ацяплення — на паравое. І ўсе разумеюць, што гэта рэальна. Настаўнікі і дзеці бачаць, як літаральна ў іх на вачах вырастаюць дамкі аграгарадка, дзе і паравое ацяпленне ставяць без праблем, і прыбіральню сучасную робяць — бо ёсць праграма, паводле якой на гэта закладзены грошы. Паводле той жа праграмы паравое ацяпленне з'явілася ў клубе — больш за 400 мільёнаў рублёў выдаткавалі, як паведаміў загадчык Уладзімір Броўка. Значыць, у прынцыпе, можна было гэта зрабіць і ў школе, дзе знаходзяцца штодня 20 настаўнікаў, 10 тэхнічных супрацоўнікаў, больш за 80 дзяцей? Прычына ў грошах. І тых, хто іх размяркоўвае.

Вось яна — самая магічная сіла чалавечага свету. Сучасныя чараўнікі — чыноўнікі, якія прымаюць рашэнні. Добрыя чараўнікі, працуючы на дзяржаву, працуюць дзеля людзей, робяць так, каб ім было зручна. Аднак калі ўзгадаць пра тое, якую ўвагу дзяржава надае развіццю аграгарадкоў, то незразумела: у чым наогул праблема? Бо для іх павінна ствараццa поўная інфраструктура. Паводле сацыяльных патрабаванняў да развіцця аграгарадкоў, школа — хіба не галоўны аб'ект, людзі маюць на гэта права! А калі яе няма ў тым выглядзе, які патрэбны, то гэта не праблема жыхароў. І яны не разумеюць, чаму ў вёсцы, дзе дзяцей шмат, не могуць давесці да розуму існуючую школу, а збіраюцца раскідаць вучняў па тых, дзе няма дзяцей?

Разумею людзей: яны працуюць і спраўна плацяць падаткі, якія ідуць у тым ліку на адукацыю і ўтрыманне тых жа чыноўнікаў. Дык нават і без спецыяльных праграм з падаткаў бацькоў Княгініна накрапала нешта ў бюджэт за больш чым 50 гадоў існавання школы — за ўвесь час, што яна не мела капрамонту праз дзяржбюджэт!

Людзі па сутнасці аказаліся закладнікамі рашэнняў тых, хто павінен быў сачыць за станам школы ўсе папярэднія гады. Тых, хто збіраўся будаваць і адмяняў будаўніцтва. Тых, хто вырашаў, калі і які рамонт рабіць. А калі ў школу нядаўна пачыналі ўкладваць грошы (зусім не малыя), значыць бачылі яе перспектыву — па логіцы рэчаў...

Княгінін сёння жыве перспектывай. У ім ёсць Дом быту, аддзяленне сувязі, 7 крамаў. Мяняецца знешне: асфальт новы на галоўных вуліцах паклалі. Амбулаторыю добрую зрабілі. Акуратны сельскі Савет з сучасным еўрарамонтам, новай мэбляй, тэхнікай... Натуральна — твар пасёлка, твар улады.

А на маю думку — сапраўдны твар улады паказвае, наколькі яна можа абараняць, задавольваць, забяспечваць самыя вострыя патрэбы сваіх жыхароў. Асабліва дзяцей. Ці я памыляюся?

Ларыса ЦІМОШЫК.

«Такой дрэннай школы больш у раёне няма»

Са сваімі роздумамі я накіравалася да прадстаўнікоў улады. Пытанні ўзніклі да Чэслава Адамовіча, старшыні Княгінінскага сельскага Савета.

— У будынку Савета ў вас добры рамонт...

— Ды няшмат уклалі. Фінансаванне ішло па асобным артыкуле, аблвыканкам выдаткаваў. Таксама грошы пайшлі на рамонт крамы, амбулаторыі... 80 мільёнаў. Акрамя таго мільярд прыйшоў праз дарожнікаў: асфальт паўсюль паклалі. Адразу хацелі ўсе вуліцы заасфальтаваць, але атрымалася толькі палову, колькі хапіла грошай. Водаправод памянялі — была праблема з вадой. На гэта фінансаванне праз ЖКГ ішло. Пабудавалі сушыльны комплекс за мільярд, першы ў раёне — фінансаванне было па асобным сельскагаспадарчым артыкуле...

— Ёсць пэўны комплекс аб'ектаў сацкультбыту, які павінен быць у аграгарадку, куды ўваходзіць школа.

— Школа... І лазня. У нас лазняў у людзей шмат, але ў сацмінімум павінна ўваходзіць лазня. Зрабілі ўжо вонкавыя працы, засталіся ўнутраныя, але грошы скончыліся. Людзі таксама пішуць лісты. Калісьці была калгасная лазня. Наогул тры гаспадаркі былі, тры лазні. Хоць бы адну цяпер зрабіць. Ці душавыя. Па мінімуму.

— І школа павінна быць...

— І школа, але такая, каб у ёй усё было. На новую школу не далі грошай — гэтае пытанне ставілася. У сувязі з аграгарадком былі выдаткаваныя грошы — праз рана. Калі праекты рабілі, то ўсе патрэбы пазначалі, а як дайшло да выканання, то зрабілі толькі дах і вокны. Потым сказалі, што гэта прамежкавы аб'ект, і будучы фінансаванне нешта прыпынілася. Цяпер абяцаюць, што будуць выдзяляць грошы і дарабляць. Бо такой дрэннай школы больш у раёне няма...

Каментуе загадчык аддзела адукацыі Мядзельскага райвыканкама Ірына РАГОЎСКАЯ:

— За перыяд 2007—2009 гадоў на мерапрыемствы, звязаныя з умацаваннем матэрыяльна-тэхнічнай базы дадзенай установы адукацыі было затрачана 283 мільёны 957 тысяч 897 рублёў. Былі праведзены наступныя віды работ: рамонт сетак водазабеспячэння і каналізацыі, набыццё абсталявання на харчблок, рамонт даху будынка, замена вокнаў, замена плота, які агароджвае тэрыторыю, адпаведна адбываўся рамонт фасаду ўстановы адукацыі, рамонт дзвярэй і электра-мантажныя работы. Па лініі аграгарадка былі сродкі ў 2008 годзе, а ў 2009 годзе былі сродкі не аграгарадка, а мясцовага бюджэту. У 2007-м было выкарыстана 16 мільёнаў 491 тысяча 596 рублёў. У 2009 годзе — 14 мільёнаў 444 тысячы 45 рублёў. А ў 2008-м, калі ствараўся аграгарадок, было зрасходавана 253 мільёны 22 тысячы 256 рублёў на правядзенне работ па бягучым рамонце.

Але на гэтым не скончылася работа на гэтай установе адукацыі. Распрацаваны план да 2015 года аб правядзенні работ па прывядзенні навучальнай установы да сацыяльных стандартаў. У 2011 годзе запланаваны сродкі на распрацоўку праектна-каштарыснай дакументацыі па замене пячнога ацяплення. На 2012 год запланаваны сродкі на правядзенне такіх капітальных работ як будаўніцтва спартыўнай залы, рэканструкцыя харчблока і будаўніцтва кацельнай. У 2012-13 годзе работы будуць прадоўжаныя. Неабходныя сродкі для падтрымання кожнай установы адукацыі ёсць і будуць знойдзены, каб 1 верасня школа была гатовая да працы. Бліжэйшае, што мы маем на мэце зрабіць, — на 5 мільёнаў закупіць расходных матэрыялаў, дэталі да печак, каб правесці іх бягучы рамонт. У мяне ў раёне дзве школы, дзе яшчэ засталіся печкі: Княгінінская сярэдняя і Яцкавіцкая базавая агульнаадукацыйная школа.

— Я бачыла рамонт, які быў зроблены ў 2008 годзе. Калі мы звычайна робім рамонт дома, то можам выстаўляць патрабаванні да будаўнікоў. Чаму не патрабавалі даробак?

— Я прыйшла працаваць у 2009 годзе, бачыла, што ёсць пытанні па якасці гэтых работ. Звярталіся да арганізацый. Але арганізацыя, якая выконвала рамонт, на той момант ужо спыніла сваю дзейнасць. Ёсць моманты, якія не далі пазбегнуць няякасна выкананых работ.

— У Княгінінскай школе дах цячэ. Як дзеці пойдуць у школу 1 верасня?

— Паспрабуем адрамантаваць, але гэта ўсё роўна будзе бягучы рамонт.

— Як наконт будучыні школы?

— Ніякіх планаў па закрыцці не стаіць. На агульным сходзе мы вялі размову з бацькамі, бо той перспектыўны рамонт, які мы задумалі,ы — складаны. Мы хацелі параіцца з бацькамі і прапанавалі розныя выйсці: што рабіць далей, а можа, вас школа зусім не задавальняе і мы, карыстаючыся блізкасцю Выгалавіцкай (4 кіламетры) і Крывіцкай (10 кіламетраў) школ зможам забяспечыць дзецям навучанне? Правялі анкетаванне. І зразумелі, што людзі згодныя цярпліва чакаць, калі навучальная ўстанова будзе год ад году рабіцца лепшай. У выніку нашай размовы быў дадзены канкрэтны адказ. І пытанне было знятае...

Таямніцы Быхаўскіх цытадэляў

Карэспандэнт «Звязды» спусціўся ў падзямелле замка Сапегаў XVII стагоддзя і даведаўся, навошта пад 400-гадовай абарончай сінагогай быў зроблены таемны пакой

БЫХАЎ — фарпост Вялікага Княства Літоўскага на ўсходзе. У гэтым мястэчку на Магілёўшчыне агулам захавалася не так шмат помнікаў архітэктуры. Тут яны бяруць турыстаў не колькасцю, а якасцю. Унікальная абарончая сінагога 1620-х гадоў і не менш унікальны замак Сапегаў... Быў час, калі гэта былі дзве непрыступныя цытадэлі. Сёння помнікі спазналі век няслаўя: стаяць у руінах, занядбаныя і зняважаныя. Аднак ці ўсе іх таямніцы расцерушыліся ў лабірынтах стагоддзяў?

Пасля пажару 2004 года замак Сапегаў імкліва разбураецца.

Быхаўская абарончая сінагога збудаваная амаль 400 гадоў таму!

Пад сінагогай археолагі знайшлі таемны пакой

Такіх аб'ектаў, як быхаўская Галоўная сінагога, у Беларусі няшмат, можна пералічыць па пальцах. Асноўных, ярка выражаных абарончых храмаў у нас захавалася 4: касцёл у Камаях, царква ў Сынкавічах, царква ў Мураванцы і Быхаўская сінагога. Даследчыкі знаходзяць абарончыя рысы яшчэ ў некаторых храмах — гэта будзе тэмай нашай асобнай публікацыі.

— Наша сінагога збудаваная ў 1620-х гадах, — распавядае **дырэктар Быхаўскага гісторыка-краязнаўчага музея Сяргей ЖЫЖЫЯН**. — Заўважце — гэта ці не адзіная сінагога абарончага тыпу, якая захавалася ў Беларусі! Да першай паловы XX стагоддзя яна была ў прыстойным стане. У 1941 годзе ў выніку выбуху быў пашкоджаны дах — з тае пары будынак знаходзіцца ў аварыйным стане...

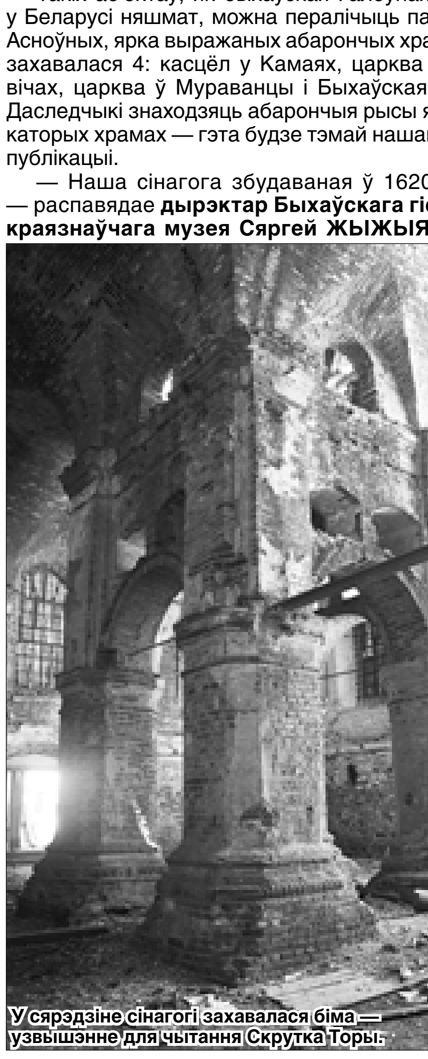

У сярэдзіне сінагогі захавалася біма — узвышэнне для чытання Скрутка Торы.

На нашу просьбу Сяргей Піліпавіч з мясцовымі цеслярамі адкрыў сінагогу (яна надзейна забітая дошкамі, каб не лазілі і не смецілі людзі). А патрапіць у сярэдзіну дужа хацелася, бо тут захавалася ўнікальная біма. Біма — гэта ўзвышэнне ў цэнтры сінагогі, на якім стаяў стол для чытання Скрутка Торы. З бімы звычайна чыталася таксама казань равіна. Такіх бімаў — якія б добра захаваліся — мы налічым усяго некалькі па ўсёй Беларусі...

— Звярніце ўвагу, — паказвае на купал бімы спадар Сяргей, — там захаваліся тагачасныя фрэскі!..

І гэта таксама суперэксклюзіў — такіх фрэсак, зноў жа, дзве-тры па ўсёй краіне!..

— Сінагога ўваходзіла ў сістэму быхаўскіх абарончых пабудоваў, — працягвае спадар дырэктар. — Быхаў быў даволі магутным горадам. У перыяд Вялікага Княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай горад быў памежны — моцны арэшак для ўсіх ворагаў! Вытрымаў навалы казакоў у сярэдзіне XVII стагоддзя... У перыяд Паўночнай вайны рускія войскі не маглі ўзяць яго доўгі час — дапамагла толькі здрада...

Абарончае прызначэнне сінагогі лёгка ўгадваецца і сёння. Магутная вежа, форма прамавугольніка 20 на 21 метр, таўшчэзныя двухметровыя сцены, байніцы наверсе... У 1990-х гадах тут праходзілі раскопкі, якія выявілі патаемны пакой — нават цэлую залу — пад сінагогай. У цэнтры яе і цяпер захаваўся калодзеж.

— А яшчэ ў час тых раскопак знайшлі парэшткі аднаго з абаронцаў сінагогі. Чалавек з пісталетам у руцэ і люлькай у зубах, выглянуў, выскачыў, каб страляць па ворагах — і ў яго патрапіла ядро. Так — з пісталетам і люлькай — ён і праляжаў тут тры стагоддзі...

Быхаўская сінагога патрабуе неадкладнай увагі з боку ўладаў. Зразумела, што каб адрэстаўраваць яе, патрэбныя шалёныя грошы. Аднак, каб затуліць дзірку ў столі — якая ўсё шырыцца і шырыцца — напэўна, будзе дастаткова некалькі жэрдак ды пару рулонаў рубероіду? Тое самае — падмазаць вежу, дзе абвалілася тынкоўка і пачынае разбурацца цэгла. Упусціўшы момант, страцім унікальны помнік!

«Замак гіне, а мог бы быць цукерачкай для турыстаў...»

Быхаўскі замак першапачаткова меў драўляныя сцены, аднак у канцы XVI стагоддзя пачалося ўзвядзенне мураванага замка. У 1621 годзе Быхаў перайшоў да славутага Льва Сапегі, які і скончыў будаўніцтва замкавых умацаванняў. Таму і прынята замак лічыць замкам Сапегаў.

Плошча замка — уявіце сабе! — 77 на 100 метраў. Некалі ён быў аточаны равамі да 27 метраў глыбінёй (як дзевяціпавярховы дом!), а таксама земляным валам з бастыёнамі.

Сёння замак знаходзіцца ў пяць разоў горшым стане за сінагогу. І гэта прыкра, бо яшчэ 6 гадоў таму тут быў дах, вокны-дзверы, усе сцены былі цэлыя.

— Вы напэўна чулі гэтую гісторыю, — уздыхае спадар Сяргей. — Яшчэ за савецкім часам тут была мэблевая фабрыка, замак быў больш-менш дагледжаны. На пачатку 2000-х гадоў замак арандаваў прадпрымальнік па прозвішчы... Сапега! Распавядаў усім, што сваяк тых самых Сапегаў. Капаў тут нешта — мо скарбы шукаў ці што? Зрабіў у замку лесапілку. А пасля аднае ночы замак нечакана згарэў. Неўзабаве па тым пажары абрынулася яго правая частка... Цяпер, калі ён стаіць без даху, такая доля можа напаткаць і рэшту...

Рэшты абарончых вежаў імкліва разбураюцца. Самому замку актыўна дапамагаюць разбурацца мясцовыя жыхары: вырываюць са сценаў рэйкі, якімі быў умацаваны замак, відаць, за савецкім часам, і здаюць на металалом.

— Што казаць, калі мы сіламі аддзела культуры і мясцовага аддзела БРСМ месяц прыбіралі замак ад смецця, — уздыхае спадар Сяргей. — Як скончылі, дык нават у мясцовай газеце пужалі, што калі зловяць каго — вялікі штраф дадуць. І што вы думаеце? Па-ранейшаму: прыходзяць, п'юць, смецяць...

«Культурны слой» тут сапраўды ўнушальны. Быхаўчане шануюць гэтую гісторыка-культурную каштоўнасць, актыўна ёй цікавяцца, любяць бавіць тут час. Патрапіўшы ў замак, нескладана даведацца, якое піва п'юць мясцовыя жыхары і якімі чыпсамі заядаюць...

— Але людзям, якія любяць Быхаў, баліць душа за замак, — прызнаецца дырэктар музея. — Наш старшыня выканкама Мікалай Кароцін і навядзенне парадку тут ініцыяваў, і археолагаў з Магілёва запрашаў... Аднак каб рэстаўраваць замак, ці хоць бы закансерваваць, патрэбны шалёныя грошы... Гарадскому бюджэту гэта не падняць, а вобласць і рэспубліка на нас пакуль увагі не звяртаюць... Пры тым, што такіх аб'ектаў на Магілёўшчыне больш няма! Мы марым, каб замак жыў, каб тут быў музей горада, агратурыстычны цэнтр: гатэльчык, кавярня ў старадаўнім стылі, цэнтр рамёстваў... Упэўнены, з замка можна зрабіць цукерачку!..

Са спадзяваннямі, што сітуацыя пераменіцца, мы палезлі ў падзямелле замка. Падчас існавання мэблевай фабрыкі тут былі склады. На глыбіні некалькіх метраў пад зямлёй — тунэлі і пакоі, загадкавыя нішы і цэлыя залы... Гатовы аб'ект для турыстаў!..

Сяргей Жыжыян распавядае гісторыю, як немцы ўзарвалі мясцовую царкву. Я здзівіўся — бо фашысты, пры ўсёй сваёй жорсткасці, часцей за ўсё не чапалі храмаў. Большасць цэркваў і касцёлаў знішчылі ўжо пасля вайны ваяўнічыя атэісты.

— Яно так, — пагаджаецца спадар Сяргей. — Але было так, што з таго берага Дняпра савецкая артылерыя прыцэльна біла па горадзе. І немцы зразумелі, што тут нехта сядзіць і наводзіць гэтыя ўдары. Таму і ўзарвалі царкву — як найвышэйшы будынак Быхава...

На купале бімы — унікальныя фрэскі.

А яшчэ ў Быхаве ёсць будынак, дзе сядзеў Карнілаў. Сяргей Жыжыян згадвае гісторыю гэтай турмы.

— Ад пачатку гэта быў корпус кляштара кармелітаў. Пасля ўваходжання Быхава ў склад Расійскай імперыі тут зрабілі жаночую гімназію, пасля турму. А ў час рэвалюцыйных падзей 1917 года тут сядзелі Карнілаў, Дзянікін ды іншыя лідары «белага» руху...

...І Сяргей Жыжыян, і старшыня выканкама, і, упэўнены, многія іншыя жыхары Быхава — любяць свой горад. І вельмі хочуць, каб помнікі гісторыі і архітэктуры ажылі, славілі Быхаў па ўсёй краіне і за яе межамі. Аднак толькі жадання тут мала. І мясцовымі сіламі ніяк не справіцца.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.
Фота аўтара.

Быхаў—Мінск.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

Стральцам лепш не рызыкаваць, а Блізнятам варта прыслухацца да інтуіцыі

АВЕН. Асабістае абаянне дазволіць наладзіць неабходныя партнёрскія адносіны. Мінулыя заслугі могуць дапамагчы ў адкрыцці досыць перспектыўнай справы. Пачынаючы з пятніцы ўладзяцца сямейныя праблемы, пачнецца перыяд поўнага паразумення. Неспрыяльны дзень — аўторак.

ЦЯЛЕЦ. Калі будзеце захоўваць спакой і праявіце мэтанакіраванасць, то абавязкова даб'яцеся жаданага поспеху. Зоркі будуць на вашым баку. Трэба быць больш уважлівымі пры працы з дакументамі або матэрыяльнымі каштоўнасцямі. Заваюйце давер начальства — і перад вамі адкрыюцца новыя магчымасці. Дакажыце сваю надзейнасць. Магчымыя рознагалоссі з дзецьмі, якія лёгка ўладзіць, агучыўшы своечасовую канструктыўную прапанову.

БЛІЗНЯТЫ. Будуць перапаўняць творчыя ідэі і задумы. Спатрэбяцца аднадумцы, якія дапамаглі б іх увасабленню ў жыццё. Прыслухвайцеся да голасу інтуіцыі — гэта дазволіць пазбегнуць масы памылак і наблізіць да ажыццяўлення запаветнага жадання. Верагодна вырашэнне практычна ўсіх канфліктаў і дасягненне даўно жаданай згоды. У сераду лепш не ўступаць у спрэчкі і не сварыцца са сваякамі. У пятніцу паспрабуйце аб'ектыўна разлічыць свае сілы.

РАК. У пачатку тыдня паспрабуйце праявіць вытрымку і дыпламатычнасць. Рознагалоссі з калегамі варта ўрэгуляваць у выключна парламенцкіх выразах, як бы вам ні хацелася ўжыць мацнейшыя сродкі. Можаце завязаць мноства цікавых і карысных знаёмстваў, асабліва пасля чацвярга. У пятніцу ў поўнай меры ўсвядоміце ўсю ўладу свайго абаяння.

ЛЕЎ. На вашы плечы можа легчы адказная справа. Не дазваляйце іншым кіраваць гэтым працэсам — толькі пры гэтай умове поспех будзе забяспечаны. Прыкладна ў сярэдзіне тыдня наступіць зручны момант для перагляду і змены адносінаў з калегамі і начальствам. Ведайце ва ўсім меру, узважвайце кожнае сваё слова і дзеянне.

ДЗЕВА. Падтрымліваючы адносіны з калегамі, не раскрывайце сваіх сакрэтаў. У сярэдзіне тыдня магчымая камандзіроўка, вынікі якой станоўча адаб'юцца на вашым службовым прасоўванні. У сераду раніцай добра складаць планы на найбліжэйшую будучыню, а пачынаючы з наступнага дня — увасабляць іх у жыццё. Нядзеля — спрыяльны дзень для сямейных вечароў і сустрэч са старымі сябрамі.

ШАЛІ. На працы могуць паўстаць дробныя, лёгка вырашальныя непрыемнасці, якія, на жаль, зоймуць шмат часу. У сераду можаце чакаць праяў сімпатыі і падтрымкі сяброў і аднадумцаў. У чацвер магчымыя цікавыя дзелавыя сустрэчы з новымі партнёрамі, але вас можа чакаць падман. У пятніцу пажадана адкласці паездкі і камандзіроўкі.

СКАРПІЁН. Праявіце актыўнасць і нецярплівасць. Падвысіцца агульны тонус і палепшыцца настрой. Парада, атрыманая ад блізкага сябра, дапаможа знайсці выйсце з тупіковай сітуацыі. У сераду ваша паспяховасць будзе залежаць ад зацікаўленасці ў выніку і гатоўнасці праявіць ініцыятыву. У чацвер бліскуча справіцеся з грузам наспелых праблем. Пятніца можа прынесці нечаканую свабоду дзеянняў, пра якую пасля давядзецца пашкадаваць, — так што трымайце сябе ў руках.

СТРАЛЕЦ. У панядзелак не адмаўляйцеся ад дапамогі сяброў, але ў той жа час паспрабуйце не фарсіраваць падзеі. Пажадана не падвяргаць сябе неапраўданай рызыцы, вырашыўшы пераадолець занадта вялікую вышыню. Многім давядзецца ахвяраваць, а страты могуць апынуцца незаменнымі. Неабходныя і адметныя якасці для вас — шчырасць і мэтанакіраванасць. Менавіта яны дапамогуць дасягнуць жаданага поспеху. У сераду вам можа ўсміхнуцца капрызная фартуна. Суботу не варта марнаваць на вырашэнне сямейных праблем.

КАЗЯРОГ. Вас наведаюць новыя ідэі. Можа таксама ўзнікнуць інтэнсіўны працоўны рытм. У адносінах з партнёрамі, хутчэй за ўсё, з'явяцца пэўныя цяжкасці. Разбірацца, хто вінаваты, будзеце пазней, пакуль важна прадумаць, як выйсці з сітуацыі, якая склалася. Паспрабуйце надаць дастаткова ўвагі блізкім людзям, каб не ствараць канфліктнай сітуацыі яшчэ і дома. У чацвер будуць удалымі паездкі і камандзіроўкі.

ВАДАЛЕЙ. Прыміце ўсе падзеі такімі, якія яны ёсць. Вы наўрад ці ў сілах нешта змяніць цяпер. Могуць наведаць разнастайныя творчыя ідэі. Не варта спадзявацца на сваю выдатную памяць — рабіце запісы. У пачатку тыдня непажадана расказваць навакольным пра свае планы. Серада — вельмі спрыяльны дзень для паездак і вандраванняў. У выхадныя дні вас можа ахапіць творчы парыў, які важна ўвасобіць адразу ж.

РЫБЫ. Нядрэнны тыдзень для прасоўвання па кар'ернай лесвіцы. У аўторак варта быць больш асцярожнымі — пазбягайце грамадскіх мерапрыемстваў, бо неабдуманае слова стане нагодай для пагалосак. У сераду будзьце больш акуратнымі і цярплівымі ва ўсіх справах, толькі так вы даб'яцеся жаданай мэты. Чацвер адзначыцца прыўзнятым настроем. У канцы тыдня лепш з усёй рашучасцю пазбавіцца ад лішняга хламу, як матэрыяльнага, так і маральнага.

ЛЕПЕЛЬСКІЯ ЗВЯЗДОЎЦЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Цяпер Звязда ўваходзіць у склад Пышнянскага сельсавета, у ёй, адной з 20 населеных пунктаў, пражываюць роўна 250 чалавек. Гэта — край кветак. Тут што ні сядзіба — батанічны сад. І, як ні дзіўна, лідарства па прыгажосці трымаюць... пенсіянеры. Ветэран працы, колішні лепшы жывёлавод Яўгенія Глухава неаднаразова перамагала ў Лепельскім раёне сваім кветкава-сажалкавым падвор'ем на вуліцы Сонечнай.

— Кветкі даюць мне шмат радасці і нават лечаць, — кажа Яўгенія Рыгораўна, абдымаючы клумбачку з рыжымі настуркамі, — зараз цвіце каля 15 відаў раслін.

Цяпер большасць працаздольнага насельніцтва Звязды жыве спадзяваннямі, што малочны камбінат «Лепелька» хутка завершыць рэканструкцыю вясковай малочнатаварнай фермы, і для многіх з'явіцца праца — крыніца дабрабыту, палепшыцца настрой, каб жыць і ўпрыгожваць сваю вёску.

— Калі ў нас з'явіцца новая вуліца (трэцяя па ліку пасля Азёрнай і Сонечнай), мы абавязкова назавём яе ў гонар газеты-партызанкі і падпольшчыцы (дарэчы, нам сёлета будзе 93 гады! — **А. К.**), — кажуць жыхары-звяздоўцы — нашчадкі славутых партызанаў лепельскага краю.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Закрытое акционерное общество «Сомбелбанк»

Республика Беларусь, 220030, г. Минск, ул. К. Маркса, д. 25
Телефоны: 328 65 82, 328 65 69

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2010 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	на 1 июля 2010	на 1 июля 2009
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	1	11 403,1	6 427,1
3	Средства в Национальном банке	1102	2	7 016,6	4 195,2
4	Ценные бумаги:	1103		8 988,5	3 270,2
	для торговли	11031	3		3 270,2
	удерживаемые до погашения	11032	3.1	8 988,5	
	в наличии для продажи	11033	3.2		
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	4	34 193,6	9 524,6
6	Кредиты клиентам	1106	5	67 334,5	55 464,1
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	6		
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	7	2 206,4	1 877,4
9	Прочие активы	1109	8	2 649,9	1 711,1
10	ИТОГО активы	110		133 792,6	82 469,7
11	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
12	Средства Национального банка	1202	9		
13	Кредиты и другие средства банков	1205	10	2 202,9	2 852,3
14	Средства клиентов	1206	11	75 832,2	38 707,0
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208			
16	Прочие обязательства	1209	12	221,0	925,7
17	ВСЕГО обязательства	120		78 256,1	42 485,0
18	КАПИТАЛ				
19	Уставный фонд	1211	13	39 989,4	35 589,1
20	Эмиссионный доход	1212			
21	Резервный фонд	1213		10 332,2	5 122,9
22	Накопленная прибыль	1214	14	4 939,2	-866,0
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	15	275,7	138,7
24	Всего капитал	121		55 536,5	39 984,7
25	ИТОГО обязательства и капитал	12		133 792,6	82 469,7
26	ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ				
27	Требования	1301	16	10 708,3	11 002,2
28	Обязательства	1302	17	8 108,0	8 933,8

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 июля 2010 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	на 1 июля 2010	на 1 июля 2009
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		6 029,1	4 455,0
2	Процентные расходы	2012		3 644,7	2 624,5
3	Чистые процентные доходы	201	18	2 384,4	1 830,5
4	Комиссионные доходы	2021		11 005,1	5 505,0
5	Комиссионные расходы	2022		775,0	331,7
6	Чистые комиссионные доходы	202	19	10 230,1	5 173,3
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	203	20	1 582,5	696,5
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	-0,8	
9	Доход в форме дивидендов	205			
10	Чистые отчисления в резервы	206	22	1 006,1	3 445,6
11	Прочие доходы	207	23	1 274,6	1 334,1
12	Операционные расходы	208	24	7 258,2	5 218,6
13	Прочие расходы	209	25	788,9	894,6
14	Налог на прибыль	210		1 478,4	341,6
15	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		4 939,2	-866,0

Председатель Правления Т.М. Медведева
Главный бухгалтер Е.М. Папушева

ЗАО «Сомбелбанк», лицензия № 25 от 13.11.2008 г., выдана НБ РБ, УНП 807000122.

КАНЦЭРТ ДЛЯ... ВЕРАБ'ЁЎ, ПЕЎНЯ І САБАКІ

Ужо шмат гадоў наша сям'я мае сядзібу з летнікам, а пераначаваць там мы штосьці ні разу не выбраліся. Па-першае, у доме не праведзена святло, а да ўчастка не падведзена вада. Добра яшчэ, што суседзі дазваляюць карыстацца свідравінай... Па-другое, не дужа падабалася прывязка да аўтобуса, ад якога ісці з кіламетр з усімі клункамі, у тым ліку і з тэрмасам, досыць цяжка. Па-трэцяе... Відаць, проста прывыклі да зручнасцяў гарадской кватэры. І ўсё ж...

З'явілася адразу некалькі нагод здзейсніць задуманае. Па-першае, набылі ўласнае аўто. Па-другое, анамальная гарачыня дазваляе шчыраваць на сотках альбо позна ўвечары, альбо раніцай. А пасля можна толькі ляжаць на падлозе і праз кожныя пяць хвілін апырскваць сябе вадой.

Рашэнне паехаць з начоўкай саспела хутка. Раз! — і ўсё. Хто «за»? Усе... Значыць, чакаем, пакуль хоць трохі сыдзе спёка, каб не апячы рукі аб руль. І — наперад!

Субота. Восем вечара. На сядзібе — такая любата! Ці нават «ляпата», як казаў герой любімай камедыі. Дзённая спякота ўжо сышла, саступіўшы месца вячаровай прахалодзе. Адноснай, вядома... І ўсё ж ужо можна ўдыхнуць на поўныя грудзі — і не апячыся гарачым паветрам...

Кудысьці падзеліся нават камары, якія сёлета як ніколі бязлітасныя і да дачнікаў, і да наведвальнікаў лесу. Карацей, ніводнай крыніцы для раздражнення. Толькі замілаванне і любасць пануюць у душы. Бог ты мой, як жа гэтага не хапае ў паўсядзённасці!

І ўвогуле, штосьці дзіўнае творыцца з душою... Яна так чулліва рэагуе на кожную дробязь... Вось лаўка, нядаўна змайстраваная татам. Яе абавязкова трэба пафарбаваць. Але, зрэшты, і такая падабаецца. На лаўцы ляжаць два яблыкі. Калі яны выспяваюць, тоналіваюцца сокам так, што ён добра відаць пад празрыстай скуркай. Менавіта гэты гатунак любяць восы і шэршні. Ад іх налётаў цяжка знайсці паратунак...

Дык вось вочы ўхапілі гэты малюнак — два яблыкі на драўлянай лаўцы. І адразу ж прыгадаўся такі ж — з далёкага дзяцінства. У вёсцы Мрочкі, што на Уздзеншчыне, на татавай малой радзіме, у бабулі былі вельмі смачныя яблыкі. Бывала, назбіраеш іх у кош, пасля выбераш самыя прыгожыя, пакладзеш на лаўку і... сарвешся ды пабяжыш гойсаць па вуліцы. Праз пэўны час вяртаешся назад... Як жа пахлі тыя яблыкі, нагрэтыя сонцам... Якімі смачнымі яны былі...

Мяккія прыцемкі неўпрыкмет ахопліваюць ціхую дачную вуліцу, пяшчотна абкручваюцца вакол хатаў і, здаецца, з лагоднай усмешкай зазіраюць табе ў твар, падміргваюць, пытаюцца: «Ну як? Хораша з намі?» Вядома ж, хораша...

Усё, што было запланавана на гэты вечар, зроблена. Цяпер можна ціха пагуляць па ўтравелай дарозе, не думаючы аб праблемах, а толькі захапляючыся наваколлем, дыхаючы на поўныя грудзі...

Такое звычайнае дагэтуль, яно, наваколле, здаецца, раптоўна змянілася. Бы па ўзмаху чароўнай палачкі, зрабілася больш прывабным, мяккім... Але хопіць прагулак. Час класціся спаць, бо заўтра — ранні пад'ём, каб да надыходу спёкі паспець папрацаваць на зямлі...

Я марыла: як прачнуся, паляжу колькі хвілін, сам-насам са сваімі новымі адчуваннямі. Атрымалася ж... пабудка. Напачатку зацырыкалі вераб'і. Відаць, прачнуліся і сабраліся на ранішнюю нараду. Месцам жа яе правядзення абралі дах суседняга дачнага дома, што стаіць зусім побач з нашым. Пасля да гэтага далося звонкае «ку-ка-рэ-ку!» Яно паўтаралася праз аднолькавыя прамежкі часу. А затым далучыў свой голас суседскі сабака, які заўсёды сядзіць на ланцугу. Ён брахаў з такой асалодай... Да таго ж беспераппынна, на працягу хвілін дзесяці. Склалася ўражанне, што такім чынам лёгкія распрацоўваў. А пятай гадзіне раніцы.

Карацей, сапраўдны канцэрт атрымаўся. Мне нават захацелася яго запісаць з дапамогай нотаў. І назваць «Канцэрт для вераб'ёў, пеўня і сабакі» — па аналогіі з «Канцэртам для скрыпкі з аркестрам».

А пасля была цудоўная раніца — з умываннем пад самаробным рукамыйнікам, з простай вясковай ежай і той нетаропкасцю ў дзеяннях, якая яшчэ захавалася з мінулага надвячорка, але цяпер ужо называлася лянотай.

Спёка ў той дзень надышла дужа хутка, абхапіла, абвілася вакол, прымушаючы шукаць паратунку дома, пад халодным душам. І мы вярнуліся ў горад...

Здаецца, звычайны эпізод будзённага жыцця. У кагосьці іх было — не злічыць. Але калі зірнуць на ўсё гэта вачыма рамантыка, то душа ўзварухнецца і замрэ ў захапленні.

Вось чаму жыхароў вялікіх тлумных гарадоў так прываблiваюць беларускія аграсядзібы, дзе можна адчуць такую еднасць з прыродай, якую нават у думках не ўяўляў. А што датычыцца ўладальнікаў дачных сядзібаў, то нам ужо дастаткова таго, што маем... Вось такога пяшчотнага надвячорка... Паху недаспелых яблыкаў на драўлянай лаўцы, нагрэтай сонцам... І ранішняга канцэрта для вераб'ёў, пеўня і сабакі, якім дырыжыравала сама Прырода...

Святлана АДАМОВІЧ. Фота аўтара.

ГОРАЧА? ДЫК ГЭТА Ж ЛІПЕНЬ

Дзе і як мы адпачываем

Аляксандр ЛАКОТКА, дырэктар Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктар архітэктуры, доктар гістарычных навук:

— Калі гаварыць пра адпачынак, то я лічу, што самы лепшы — у родных мясцінах. Калі ж казаць пра турызм, трэба заўважыць, што сёння ён ужо не спажывецкі, турызм становіцца пазнавальным. Цяпер людзям недастаткова проста паляжаць на сонцы ў шэзлонгу і папіць вадзіцы. Цікава праехацца па Еўропе, паглядзець розныя гарады, помнікі, музеі. Нават калі людзі наведваюць экзатычныя краіны, напрыклад, Кенію, Марока, ім важна не проста сузіраць, але і атрымліваць нейкія веды.

Адпачынак бывае не толькі для цела, але і для душы. Вазьміце класікаў беларускай літаратуры (Багдановіча, Коласа), ці рускай (Пушкіна, Тургенева), хіба яны пісалі пра тое, як добра адпачываць у Італіі? Яны адпачывалі і натхняліся на радзіме. Таму шчыра кажу: я адпачываю дома, у Беларусі. Ёсць такі выраз «усе мы з хат», у ім вельмі глыбокі сэнс, амаль у кожнага Беларуса ёсць такі куток. І для мяне лепшы адпачынак на радзіме, адкуль мае маці і бацька, дзе жывуць цёзкі па прозвішчы, дзе родная вёска, дзе ведаюць і помняць, дзе школа, у якой вучыўся. Для мяне гэта Случчына, Дзятлаўшчына, Магілёўшчына. Мае бацькі — настаўнікі, мы пераязджалі з аднаго месца ў іншае, таму мая «геаграфія» малой радзімы крыху большая. Акрамя элементарнага адпачынку, навядзення парадку, у мяне ёсць занятак для душы. Акрамя навуковых даследаванняў я займаюся жывапісам, у свой час марыў вучыцца на мастака, але воляй лёсу паступіў на архітэктара. І менавіта падчас адпачынку на радзіме я магу сабе дазволіць займацца жывапісам, а хіба было б магчымае такое задавальненне на ўзбярэжжы Італіі ці пляжах Турцыі? Мой адпачынак настаў. Праз тыдзень і я паеду на Магілёўшчыну.

Галіна ЗАБУР'ЯНАВА, намеснік кіраўніка ўпраўлення сацыяльна-культурнай сферы і турызму Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь:

— Гэтым летам мне выпала тры дні адпачынку. У чэрвені вазіла сваіх родных з Расіі ў Белавежскую пушчу. Усе былі ў захапленні, казалі, што яны нават не ўяўлялі настолькі добрага адпачынку. Белавежскую пушчу абрала таму, што добра ведаю гэтае месца адпачынку, яго магчымасці (прыроду, сэрвіс, абслугоўванне). Белавежскую пушчу варта паглядзець, гэта неардынарныя, незвычайныя мясціны. Там не тое што паветра асаблівае — асаблівая атмасфера.

Уладзімір СТАРЫКОВІЧ, вядучы спецыяліст аддзела маркетынгу, рэкламы і інфармацыі ААТ «Белзнешэканамбанк»:

— Уладзімір Аляксандравіч, як пераносіце сёлетнюю спёку, чым ад яе ратуецеся і ці не шкадуеце часам, што жывяце не на Паўночным полюсе, дзе не так горача?

— Спёку пераношу, бо што ж яшчэ застаецца рабіць? Трэба жыць, працаваць, гартаваць вынослівасць. Людзі ж яшчэ недалёка прасунуліся ў мадэляванні надвор'я, але можа і не трэба ім так далёка прасоўвацца. Ратуюся халоднымі напоямі, скразнякамі ды вентылятарамі, марозівам таксама. Параю ўсім кіроўцам быць больш пільнымі і ўважлівымі, бо ў такую спёку цяжка не толькі кіраваць транспартным сродкам, але і ўвогуле знаходзіцца ў горадзе. На Паўночны полюс не хацеў бы, бо чалавеку заўсёды будзе зімой занадта холадна, улетку занадта горача. Такая яго прырода.

Аляксандр ГРАДЗЮШКА, дацэнт Інстытута журналістыкі БДУ, куратар спецыяльнасці «Журналістыка (вэб-журналістыка)», кандыдат філалагічных навук:

— Аляксандр Аляксандравіч, наконт сёлетняй спёкі: як Вы яе пераносіце? Як змагаецеся? З'ядаеце дзясяткамі пачкаў марожанага ці п'яце зялёную гарбату?

— Ратуюся ад спёкі ў вадаёме. Побач з домам — Цнянскае вадасховішча. Туды і езджу кожны дзень увечары. А марожанага не напасешся. Ды яно дае паратунак толькі на невялікі час. Ну, а гарбату можна і чорную піць, вялікай розніцы не адчуваю. А яшчэ ў аўтамашыне ад спёкі ратуюся. Яна ў мяне з кандыцыянерам. Калі ў салоне +22, а за акном +35, адчуваю сябе досыць утульна.

— А ў фантанах купаліся сёлета? І ці быў наогул такі досвед у жыцці?

— Не, у фантанах не даводзілася.

— Ну можа часам хацелася паспрабаваць?

— Не. Фантаны не для таго зроблены, каб у іх купаліся! Дарэчы, быў неяк у Германіі. Дык у Баварыі ў горадзе ёсць басейны пад адкрытым небам. Думаю, нам таксама можна пераняць нямецкі вопыт.

Лявон ВОЛЬСКІ, музыкант, паэт, лідар гурта N.R.M.:

— Ці падзеліцеся думкамі, як ратуецеся ад спёкі? Ці вы наогул яе любіце?

— Я люблю спёку на курорце, а не ў горадзе. Я рэкамендую тым, у каго ёсць вёска, ехаць туды, ці на лецішча, а ў каго ёсць кандыцыянер — ратавацца пад ім. Сам я на выхадныя ў вёску не паеду, бо ў нас канцэрт на фестывалі пад Беластокам з «Крамбамбуляй», а потым запіс новых песень, таму давядзецца недзе адкласці да серады паездку.

— Ці можна Лявона Вольскага пабачыць у метро, які там ратуецца ад спёкі?

— Я ва ўласнай машыне ратуюся, у мяне там кандыцыянер ёсць. Хоць метро — ёсць такі варыянт, трэба паспрабаваць, добра, што нагадалі.

— У чацвер у вас быў канцэрт, ці не перашкодзіла спёка вашым прыхільнікам?

— Якраз там, у клубе «Графіці», маленькае памяшканне, якое выдатна ахаладжаецца, так што праблем няма.

Дняпроўскі асілак

Мінчаніну Максіму Цофіну нават не ўсміхнулася, а зарагатала на ўсе 32 удача — у спякотны ліпеньскі дзень ён на рыбалцы ў Жлобінскім раёне ўпаляваў велізарнага сама! Барацьба чалавека і рыбіны-асілка працягвалася 20 хвілін, і ўрэшце сом здаўся. Яго вага склала 40 кілаграмаў, а «рост» — 175 сантыметраў. Вось такія «бярвенцы» хаваюцца ў дняпроўскіх хвалях. Як расказаў рэдакцыі Максім Якаўлевіч, рыбалкай ён захапляецца гадоў 6-7, вырас на берагах сталічнай Свіслачы. Па рыбацкую ўдачу падчас вольнага часу ездзіць у розныя куткі краіны. І нарэшце яна, удача, напаткала. Няхай і не пакідае!

ЛЕТА ПАТРЫЯРХА

У гасцях у народнага паэта Беларусі Рыгора БАРАДУЛІНА ва Ушачах

БАРАДУЛІН — патрыярх сучаснай беларускай літаратуры. Ёсць і старэйшыя (дзядзьку Рыгору ў лютым споўнілася 75), і больш пладавітыя (хоць і Барадулін выдаў пад сотню кніжак). Але такіх паэтаў — якія стварылі сваю мову, свой хранатоп, сваю паэтыку... Як вы памятаеце, сваё 75-годдзе Рыгор Барадулін сустрэў у рэанімацыі: напярэдадні ў паэта здарылася цяжкае запаленне лёгкіх з ацёкам, тэмпература была пад 40 градусаў. Але лекары шпіталя Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта (у народзе яго завуць «лечкамісія») паставілі народнага паэта на ногі. Дзядзька Рыгор чакаў лета, каб паехаць у родную хату ва Ушачах.

— Ушачы — гэта мае асноўныя лекі, — прызнаўся нам Барадулін у садзе ля роднай хаты. — Бо ўсе пігулкі, усе адлечванні ў лякарні — гэта ўсё драбяза. Ва Ушачах я і здаравейшы, і маладзейшы, і не так галава баліць... Наогул, калі казаць высакамоўна, — гэта вяртанне да каранёў. Сапраўды, гэта добра сказана. Тут ты ўрос — і пакуль ты жывеш, ты будзеш на тым месцы, дзе ты нарадзіўся, дзе ты гадаваўся...

Ва Ушачах народнага паэта землякі любяць: за апошнія гады абкрадалі тры разы. У кабінеце майстра на гарышчы зладзеі, не здолеўшы запаліць святло, карысталіся свечкаю — пазалівалі воскам шматлікія дыпломы, кнігі з аўтографамі, часопісы, лісты, нататкі... Скончылася тым, што Барадулін звярнуўся да мясцовай міліцыі — і паставіў хату на сігналізацыю. Праблема знялася — колькі разоў сігналізацыя спрацоўвала, міліцыя прыязджала аператыўна — але гэта быў ці кот, ці вецер. Адпаведныя цыдулкі ад міліцыянтаў паэт штораз знаходзіць на стале: былі ў гэткі дзень, у гэткі час, усё праверылі — парадак!..

— Да вайны на нашай вуліцы была брукаванка, цяпер застаўся маленечкі кавалак — як млечны зямны шлях... — кажа народны паэт. — Яе збіраюцца заліць цяпер асфальтам, дык усе мясцовыя радуюцца. А для мяне гэта — як заліць асфальтам кавалак душы. Бо апроч гэтай брукаванкі, тут мала што засталося з маленства...

Барадулін падыходзіць да брамкі і паказвае.

— Вунь там жыла мая хросная матка Міклашэўская... Тут былі Васількі, у яго было шэсць дачок. Аднойчы ён звярнуўся да суседа: «Ты ведаеш, Васіль, якое ў мяне гора?..» А той яму: «Не кажы, мая таксама нарадзіла...» Цяпер застаўся толькі адзін сусед — Васіль Бялеуш, маладзейшы за мяне. Ён распавёў нядаўна, як некалі старшыня райспажыўсаюза Залман Шмуілавіч Салавей сказаў: «Ты прывязі мне дроў, толькі адну бярозу». Ён яму прывёз усе яловыя дровы, і толькі адну бярэзіну. Той крычыць: «Што ты мне прывёз?!» — «Ты ж прасіў адну бярозу, я табе і захапіў адну бярозу!» Вясёлыя былі людзі...

Дзядзька Рыгор па стане здароўя цяпер практычна не робіць нічога ў хаце. Разбірае старыя кнігі і часопісы, парадкуе запісы...

— Я па-ранейшаму раблю запісы «Ушацкага словазбору», пішу патроху вершы. Стараюся ўспомніць нешта ушацкае — гэтым і жыву.

Дзядзька Рыгор згадвае, што як быў малы — усіх пераседжваў у лазні.

— Старая была над рэчкай, я там дужа любіў парыцца... Цяпер у грамадскую я не хаджу, але хаджу да свайго суседа Васіля, у яго тут лазня. Але, вядома, столькі ўжо не магу праседзець, як раней...

Ва Ушачах дзядзьку Рыгору вершы прыходзяць лепш, чым у Мінску.

— Я ў Мінску ўсё жыццё пражыў, як на кватэры, — кажа Барадулін. — А тут я дома...

Толькі вершы Рыгору Барадуліну пішуцца цяпер збольшага сумныя. Я спытаўся, як мяркуе паэт, ці шмат хто цяпер разумее ягоную паэзію?

— Баюся, каб я сам да канца разумеў. Каб не дажыць да таго, што не будзеш разумець сам... — пачуў я адказ ад народнага паэта Беларусі.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара.
Ушачы—Мінск.

Рыгор БАРАДУЛІН

Вершы. Ліпень 2010.

Песня пеўня, серп маладзічка,
Годная шляхцянка-брукаванка.
Тая, што мановая фіранка,
Гулкая гамонка малатка.
Болей даспадобы малатку
Дах даладжваць, а не дамавіну.
П'ю, пакуль не выпрастаю спіну,
Роднае паветра па глытку...

* * *

Ты нясеш дадому
Ўнучку-стому,
Адпачынак жмурыцца здалёк.
Сумна пасівеламу самому
Бачыць, як сівее васілёк...

* * *

Роспач, ненажэрная ў дзяльбе,
Прагне ўлады над жывой прасторай.
Як бы кепска ні было табе,
Суцяшайся тым,
Што будзе горай.

* * *

Паэзія — не прафесія,
Паэзія — гэта агрэсія!

* * *

Згубіўшы галаву,
Хаджу як сам не свой.
Жыву і не жыву.
Заву саву ўдавой.
Хлусні сваёй хлушу,
І стаўлю ля стаўка
За грэшную душу
Я свечку-жаўрука.
Мне ўтульна сон прысніць
У ветра ў рукаве.
Краплiста воск звініць,
А галава плыве...

Ключы да здароўя

СКАНДЫНАЎСКАЯ ХАДА, АБО ПАЛКІ Ў РУКІ — І НАПЕРАД!

ПРА скандынаўскую хаду (хада са спецыяльнымі палкамі) у нас даведаліся не так даўно, але яна хутка набірае папулярнасць. Гэты спосаб падтрымліваць сябе ў выдатнай фізічнай форме падыходзіць усім.

Гісторыя скандынаўскай хады (англ. Nordic Walking) як віду спорту налічвае больш за 80 гадоў. Упершыню практыкаваць хаду з палкамі пачалі яшчэ ў 40-я гады фінскія лыжнікі падчас трэніровак у цёплую пару года. І амаль адразу заўважылі, што такія трэніроўкі маюць мноства перавагаў і вельмі эфектыўныя для падтрымання добрай фізічнай формы. Сёння гэтым відам спорту займаюцца мільёны людзей ва ўсім свеце.

Адна з галоўных перавагаў скандынаўскай хады ў тым, што яна не патрабуе спецыяльнай фізічнай падрыхтоўкі, падыходзіць для людзей усіх узростаў, не патрабуе асаблівых высілкаў і дабратворна ўплывае на сардэчна-сасудзістую сістэму і лёгкія. Падчас заняткаў задзейнічана 90 % мышцаў, што не толькі робіць цела падцягнутым, але і ўмацоўвае пазваночнік і суставы. Гэта эфектыўны спосаб скінуць лішнюю вагу, паколькі падчас хады з палкамі спальваецца на 47 % калорый больш, чым пры звычайнай хадзе.

Хада ўмеранай інтэнсіўнасці актывізуе метабалізм, кровазварот, дыханне і аказвае агульнаўмацавальнае дзеянне на ўвесь арганізм. Яе лёгка спалучаць з поўным (грудабрушным), глыбокім, рытмічным дыханнем, паколькі сам рух яго не абмяжоўвае. Асаблівая каштоўнасць заняткаў хадой заключаецца ў іх станоўчым уплыве на нервова-псіхічную сферу чалавека. Таму, у каго баліць спіна або ёсць праблемы з суставамі, медыкі звычайна не рэкамендуюць бегаць — і ў такой сітуацыі паўночная хада становіцца выдатнай альтэрнатывай бегу.

УПЛЫЎ СКАНДЫНАЎСКАЙ ХАДЫ НА АРГАНІЗМ

ТЛУШЧ. Памяншае запасы тлушчавай тканкі, падцягвае фігуру, выводзіць таксіны, зніжае ўзровень «дрэннага» халестэрыну.

ДЫХАННЕ І КРОЎ. Павялічвае аб'ём лёгкіх, павышае засваенне кіслароду тканкамі, умацоўвае дыхальныя мышцы, паляпшае здольнасць эрытрацытаў транспартаваць кісларод.

СЭРЦА І САСУДЫ. Умацоўвае сардэчную мышцу, паніжае ціск, нармалізуе пульс, павышае эластычнасць сасудаў, зніжае рызыку інфарктаў і трамбозаў.

МЫШЦЫ, СУСТАВЫ, КОСЦІ. Умацоўвае мышцы спіны і жывата, выпроствае постаць, паляпшае кровазабеспячэнне мышцаў, павышае эластычнасць сухажылляў, паляпшае структуру касцявой тканкі, зніжае рызыку развіцця астэапарозу, паляпшае «змазку» суставаў, трэніруе праблемныя мышцы — шыі, спіны, грудзей, сцёгнаў.

НЕРВОВАЯ СІСТЭМА. Паляпшае каардынацыю, умацоўвае сон, паляпшае кровазабеспячэнне мозга, павышае ўвагу і дапамагае засяродзіцца.

ПСІХІКА. Умацоўвае ўпэўненасць у сабе, паляпшае настрой, развівае актыўнасць духу і спрыяе творчасці, дае выхад негатыўнай энергіі, вызваляе эндарфіны, паляпшае якасць жыцця.

СТРЭС. Адмоўную энергію стрэсу ператварае ў дадатную энергію руху, змяншае колькасць адрэналіну ў крыві.

ПРАВІЛЫ БЯСПЕЧНАЙ І ЭФЕКТЫЎНАЙ ХАДЫ

❒ Перш чым пачаць трэніравацца, абавязкова параійцеся з доктарам.

❒ Не перастарайцеся, асабліва калі вы навічок. Няхай ваша цела адаптуецца да новага віду фізічнай актыўнасці. Працягласць і частату трэніровак павялічвайце паступова.

❒ Ваша дыханне павінна быць пачашчаным, але не даводзьце яго да цяжкага і ўскладненага.

❒ Насіце адпаведны абутак. Не кожны абутак можа забяспечыць неабходныя пры СХ амартызацыю і стабільнасць.

❒ Хада не павінна прычыняць боль. Калі вы адчуваеце дыскамфорт у мышцах, суставах, грудзях або галаўны боль, варта яшчэ раз пракансультавацца з доктарам.

Ён + Яна

Прычыны сварак у сям'і — туалетная папера і бак для смецця

Раскіданае па кватэры адзенне і мокрыя ручнікі становяцца прычынай большасці сямейных сварак. Да такой высновы прыйшлі даследчыкі з Універсітэта Таронта ў ЗША, перадае партал «Адзіны свет».

«Для многіх людзей такія прычыны раздражняльнасці могуць падацца смешнымі і недарэчнымі, — расказвае кіраўнік даследчай групы, — але людзі забываюць, што часта жанчына ў сям'і выконвае ролю не толькі жонкі і маці, але і прыбіральшчыцы, кухаркі».

Сярод іншых прычын, якія раздражняюць большасць з 3 тыс. апытаных жанчын: рэшткі зубной пасты ў ракавіне; перапоўнены бак для смецця; адсутнасць туалетнай паперы; паднятае вечка унітаза і вялікая колькасць бруднага посуду.

Сацыёлагі падкрэсліваюць, што прычына жаночай незадаволенасці хаваецца не ў непасільных выкананнях дзеянняў па прыбіранні, а ў недахопе паважлівага стаўлення да іх.

Кожная пятая жанчына думае, што выйшла замуж «не за таго»

Брытанскія сацыёлагі запэўніваюць, што кожная 5-я жанчына думае, што яна выйшла замуж не за таго чалавека.

Вынікі даследавання былі атрыманы шляхам анкетавання 1250 жанчын ва ўзросце 35—44 гадоў. Таксама выявілася, што 58 % прадстаўніц слабага полу, нават нягледзячы на такія думкі, вельмі шчаслівыя ў шлюбе і не шкадуюць аб выбары партнёра.

Цікава, што адна з 12 жанчын лічыць, што яна ніколі не выйдзе замуж. Хоць гэтыя жанчыны і не жадаюць прысутнасці пастаяннага мужчыны ў сваім жыцці, завесці дзіця яны ўсё ж хочуць.

Як высветлілі вучоныя, замужнія жанчыны часцей, чым адзінокія, адкладваюць грашовыя зберажэнні. Кожная шостая разведзеная жанчына не спадзяецца на свайго былога мужа ў грашовых адносінах і забяспечвае сябе сама.

Як «завесці» мужчыну?

Больш за ўсё мужчын узбуджае сэксуальнае адзенне і сподняя бялізна. Да такой высновы прыйшлі амерыканскія вучоныя.

Сэксолагі ўпэўнены, што самым прывабным для мужчын з'яўляецца выгляд жанчыны ў джынсах з расшпіленай маланкай або ў кашулі з незашпіленым верхнім гузікам. Многіх «заводзіць» вобраз панэнкі, апранутай у мужчынскую кашулю або футболку, якія ледзь-ледзь прыкрываюць попу. Насуперак жаночым чаканням, мужчыны не лічаць стрынгі сэксуальнымі. Што датычыцца «ўзбуджальнага» колеру, то тут меркаванні разышліся, аднак і псіхолагі, і мужчыны сыходзяцца ў тым, што ружовы, шэры, фіялетавы і сіні ніякім чынам не стымулююць жаданне заняцца сэксам.

Акрамя таго, на думку даследчыкаў, большасць мужчын прыходзяць у захапленне, калі партнёрка гаворыць (або стогне) нізкім прыглушаным голасам. Гучныя ж стогны і тым больш крыкі падаюцца сэксуальнымі і ўзбуджальнымі толькі 6 % апытаных.

Многіх мужчын надзвычай «заводзіць» выгляд жанчыны, якая злуецца. Тлумачыцца гэта тым, што ў момант маральнага напружання ў яе прыгожа ўздымаюцца грудзі, пачашчаецца дыханне і блішчаць вочы.

Асобныя прадстаўнікі моцнага полу прызнаюцца, што проста вар'яцеюць, калі іх каханая вымаўляе розныя непрыстойнасці сэксуальнага характару падчас сэксу або да яго (у момант прэлюдыі або ў таксі па дарозе дадому).

Мужчынам падабаюцца прыемныя пахі, але пераважна не парфумерныя, а натуральныя. Бурны сэкс абяцаюць водары шалфею, сандалу, іланг-ілангу. Любоўную гульню, поўную пяшчоты і душэўнай цеплыні, забяспечаць пахі апельсіна, хвоі і ванілі. Аптымальным варыянтам з'яўляюцца эфірныя алеі.

Жанчыны перакананыя, што мужчын прыцягвае яркая знешнасць — пэўны памер грудзей, аб'ём таліі, форма вуснаў. Аднак даследчыкі высветлілі, што 55 % мужчын лічаць, што самымі прывабнымі ў жанчыне з'яўляюцца хада і заклікальны позірк. 40 % сказалі, што іх прыцягвае тэмперамент.

Слабы пол выбірае ўмерана поўных

Жанчынам падабаюцца мажныя мужчыны высокага росту, заявілі навукоўцы. Рэч у тым, што яшчэ са старадаўніх часоў у падсвядомасць жанчыны закладзеная ўстаноўка: чым буйнейшы самец, тым ён лепшы здабытчык. Як сцвярджаюць вучоныя, высокім людзям уласціва быць больш прагрэсіўнымі з пункту гледжання эвалюцыйнага развіцця, а жанчыны па сваёй прыродзе заўсёды хочуць мець дзяцей ад самых дасканалых бацькоў.

Сучасныя жанчыны аддаюць перавагу не хударляваму бегуну і не здаравеннаму штангісту, а мужчыну, які мае сярэднюю ступень паўнаты. Буйное даследаванне, праведзенае ў Германіі, выявіла, што амаль 70 % жанчын лічаць невялікі жывоцік у мужчыны «фізічна прывабным». Прычына ў тым, што «ўкормлены» мужчына мае больш высокі ўзровень эстрагену ў крыві (апошні прадухіляе ўтварэнне тромбаў), а значыць, мае шанц пражыць даўжэй за сваіх худых калег. Вось таму жанчынам і падабаюцца паўнаватыя партнёры, але толькі калі паўната нязначная. Пры значным перавышэнні вагі адбываецца адваротны эфект і развіваецца сэксуальнае тармажэнне.

Лініі жыцця

НА ВЕЧНУЮ ПАМЯЦЬ

...Вольга бачыла, уяўляла гэта мільёны разоў: ён прыпаўзае да яе — на каленях, кажа... (о-о, ён шмат што можа сказаць! Як і яна яму...).

Ён з дарагімі падарункамі прыязджае да дзяцей — на дзень народзінаў, на Новы год...

Ён з вялікім букетам белых руж прыходзіць да яе на працу альбо сустракае — у краме ці на вуліцы...

Ён тэлефануе і моліць аб спатканні...

Ён на світанні (як жа часта яна не спала тады!) стукае ў акно...

Не, ён забірае дзяцей з садка (са школы) і, абвешаны імі (ну чым не аргумент!), прыходзіць дамоў — назаўсёды.

Ён заяўляецца летам з пуцёўкамі і — ні села ні пала — вязе іх да мора...

Ён, як нічога і не было, далучаецца да талакі — памагае ім садзіць бульбу (альбо капаць) ці сушыць сена.

Ён, як снег на галаву, з'яўляецца першага верасня... Альбо не, на выпускны да большага?.. На абарону дыплома...

Ён (дзіця ж яго жэніцца!) прыходзіць з кветкамі ў ЗАГС альбо ў касцёл на вянчанне.

Ён піша ёй доўгія, пакаянныя пісьмы, ён...

Пасля таго, як ён, муж, пакінуў яе і сышоў да іншай, маладой, гарадской, яна чакала, яна ўяўляла ну ўсё што заўгодна... Толькі не гэта: позна ўвечары да дзвярэй іх дома калабком прыкацілася паштальёнка, сказала: «Іванаўна, распішыся во... Тэлеграма табе» і падала лісток, дзе чорным па белым было выбіта: «Ваш муж (на нешта паведамлялася прозвішча, імя ды імя па бацьку) раптоўна памёр. Пахаванне...».

Як... памёр? Чаму... памёр? Ён жа зусім малады? Ён жа не бачыў дзяцей і ўнука?.. Якое пахаванне?! Калі?..

Як сведчыла тэлеграма, часу да яго зусім не заставалася — ноч ды даўгаватая раніца. Трэба было спяшацца... Сынам — адназначна (трыста вёрстаў язды), бо які б ён ні быў, але бацька. Што ж прыдумаць ёй? Не ехаць... Ну вядома ж, бо хто яна?

Ніхто, як быццам... Але ж была (яна дакладна ведае!), была найбліжэйшай, найраднейшай — першай законнай жонкай, маці ягоных дзяцей!

І ён ёй быў... Найраднейшым — першым і апошнім мужам, бацькам яе сыноў. І цяпер яна хацела і мела права адвітацца з ім, хоць зараз, хоць такім убачыць.

Пазваніла сынам, сказала, каб адпрасіліся з працы, каб падрыхтавалі машыну, каб прыкінулі, у колькі выехаць... Адчыніла сваю паўпустую шафу. Рукі самі дасталі адтуль чорную хустку, чорную сукенку і амаль тут жа павесілі назад: у чорным, падумала, будзе тая, другая жонка. Яна апране вось гэту — цёмна-вішнёвую, пад колер вачэй. Ён любіў яе калісь у цёмна-вішнёвым. Да таго ж у ім, як палічыла, будзе прасцей... згубіцца ў натоўпе, схавацца сярод людзей.

Так-так, за ноч ні на хвілю не звёўшы вачэй, яна ўсё прадумала: яны паедуць разам, утраіх, яны купяць там самыя дарагія і прыгожыя вянкі, знойдуць патрэбную вуліцу. Потым хлопцы высадзяць яе непадалёк ад дома і да бацькі пойдуць адны. Яна ж далучыцца пазней — зойдзе ў хату, паглядзіць, як ён жыў, адвітаецца і сыдзе — пажыве ў яго горадзе, паходзіць ягонымі сцежкамі... А пасля вячэры — мабільнікі ва ўсіх — яны стэлефануюцца і паедуць дамоў.

Тэлефон, аднак, азваўся раней — лічы, адразу, як хлопцы зайшлі ў дом.

— Мам, тут трэба нешта рабіць... Трэба параіцца, — шаптаў у тэлефончык малодшы, — ты можаш зайсці сюды, смела, народу шмат.

Гэта яна ўжо бачыла. Людзі (жанчыны — нябожчык кіраваў швейнай фабрычкай) стаялі, сядзелі ля дома на лавачках, цугам ішлі ў пад'езд. Ёй няцяжка было прымкнуць да чарговай купкі. Куды цяжэй потым па яго лесвіцы падняцца на яго паверх, пераступіць парог кватэры, а потым і пакоя, дзе спаў цяпер яе Росцік (што ўразіла, такі ж ссівелы, як і яна...), — спаў хораша, спаў соладка. І калі б не ў касцюме, калі б не пры гальштуку, калі б не ў кветках... Спаў — акурат як жывы!

Яна хацела сказаць гэта хлопцам, сынам (моўчкі... Яны б пачулі), узняла позірк і ледзь не самлела, бо ўбачыла... сама сябе: у вялікім пакоі, дзе стаяла труна, увесь кут займала шафа-купэ з высознымі (да столі), шырознымі люстэркамі. «Пакуль жывеш, — пра смерць жа не думаеш, — як чытаючы думкі, зашаптаў нехта побач. — Зручная гэта шафа, халера на яе, але цяпер во што хочаш з ёю рабі: нічым не завесіш... Такая грамадзіна».

— Мам, мы ведаем — люстэркі можна зняць, — зашаптаў на вуха яе малодшы. — Трэба толькі спытаць гаспадыню, так?

Маці ледзь прыкметна кіўнула. І ўбачыла, як сыны ўдвух схіліліся над адзінокай фігурай у чорным, як загаварылі з ёй. Бачыла, як тая спешчанай маленькай ручкай з доўгімі пазногцямі абаперлася на край труны, вінавата паднялася і заківала галавой, як разам з хлопцамі, пацясніўшы людзей, падышла да шафы.

«З кім яна?», «Хто гэта? — зашапталі вакол Вольгі жанчыны. — Сыны?! Ну далібог!.. А падобны як!.. Але ж у іх не было дзяцей... Ад першага шлюбу? А ён што — быў жанаты?».

Тая, што магла адказаць ім, стаяла моўчкі і не зводзіла вачэй з кута, дзе цяпер далікатна гаспадарылі трое. Удава адчыніла набітую дабром шафу, выцягнула адтуль кіпу нейкіх цёмных тканін. Хлопцы яе дзе адставілі ўбок, дзе пасунулі вянкі, з двух бакоў узяліся за адну створку дзвярэй-люстэрка (вынялі яе з палазкоў, паставілі побач, потым другую. Паліцы завесілі тканінамі. «Во... Зусім жа іншая рэч цяпер! Усё як у людзей! — загаварылі тыя ж жанкі. — Малайцы якія! Ну сыны ж... Няўжо не бачыш? А маці...»

Маці, нікім не прызнаная (яна правільна ўсё разлічыла: радня не ведала супрацоўнікаў, а тыя суседзяў...), стаяла непадалёк ад труны і не зводзіла вачэй з твару нябожчыка — некалі такога роднага, такога прыгожага. Ёй пакутліва хацелася нахіліцца да яго, пагладзіць па валасах, па плячы, хацелася падняць хустачку і паглядзець, дакрануцца да левай рукі, з якой і пачаўся калісь іх імклівы раман.

Ён, Росцік, у іх мястэчка прыехаў пасля інстытута, па размеркаванні, пасяліўся ў адзінокай старой. Тая ці не ў трэці вечар папрасіла яго нарэзаць карове сечкі, а ён у тую «разальню» (у сячкарню — першы раз яе бачыў, ведама — гарадскі) усунуў пальцы і з акрываўленай рукой пабег, куды сказалі — да ФАПаўскай медсястрычкі дамоў.

Яна выклікала «хуткую» (абязболіла, перавязала...) і чамусьці паехала з ім у бальніцу. А вяртаючыся назад, ён сумна зазначыў: як дзіўна, маўляў, уладкаваны свет: дзве-тры гадзіны таму ён яшчэ думаў пра ўсё — сваю работу, вёску, кватэру, будучыню, а цяпер — толькі пра дно: уласную больку.

Месяцы праз два, калі гэта болька, рука, ужо зажыве, у яго аб'явіцца новая (каханне ж нездарма называюць хваробай), і ён яшчэ раз скажа ёй, што вось зусім нядаўна думаў пра ўсё... А цяпер не існуе нічога — толькі яна.

І толькі ён: як звар'яцеўшы, 24 гадзіны ў суткі Вольга думала пра яго...

Думала, пакуль не з'явіўся маленькі — іх сын. А праз год — другі.

Яна хацела і абавязкова нарадзіла б трэцяга ці дачушку, але...

На шостым годзе сямейнага жыцця ён зноўку «захварэў». І яна замест таго, каб выслухаць, каб падумаць, каб пашкадаваць (дзяцей і яго), каб неяк перажыць з ім гэту навалу, усчыніла грандыёзны скандал і выгнала мужа з дому. Разлічвала, што ён — ну сабака ж?! — пад ганкам пажыве... Пакуль апомніцца. А ён (з гонарам...) не захацеў. І пайшоў туды, куды падштурхнулі — да той, другой.

Цяпер — у чорнай ажурнай хусцінцы, у чорнай маленькай сукенцы — яна нерухома сядзела побач. Да яе раз-пораз падыходзілі нейкія людзі — штосьці пыталі, выказвалі спачуванні. Яна прымала іх, ківала, але... не плакала. Як не плакаў... ніхто. «А жыў жа чалавек, жыў — добры (першая жонка ведала гэта!), разумны, стараны, майстравы! У іх мястэчку людзі помнілі яго — дагэтуль! І шкадавалі б. А тут...

Ад болю, ад роспачы ёй хацелася нема завыць — загаварыць, загаласіць, усё і ўсім расказаць пра яго. Але яна не магла, не мела права — ёй трэба было сыходзіць, трэба было пакідаць яго — аднаго — сярод гэтых незнаёмых і на здзіў спакойных людзей...

Яна яшчэ раз абвяла іх позіркам, сустрэлася вачыма з большым, і трохі паспакайнела: дзеці — разумныя, дарослыя — засталіся тут, з бацькам. Таму маці падступіла бліжэй да труны, патрымаўшыся за краёк, адвіталася, на ватных нагах спусцілася з лесвіцы. Але і на вуліцы паветра ёй не было: хацелася забіцца ў нейкі цёмны кут, у лес і адвесці душу — выплакаць, выкрычаць боль...

Паводдаль ад дома яе дагнаў тэлефонны званок:

— Мам, я тут папытаўся... Яны не хадзілі ў царкву — не будуць яго адпяваць. Сказалі, што ён не вернік, — па мабільным шаптаў малодшы. — Мам, мы ж яму не чужыя? Мы ж можам гэта паправіць, зрабіць... Ну, каб па-людску было...

Значыць, плакаць ёй ніяк не выходзіла — не было калі: узяла таксі, паехала ў царкву, замовіла службу, прывезла да нябожчыка бацюшку. І праз гадзіну з лесвічнай пляцоўкі суседняга дома ўбачыла, як труну з целам вынеслі з пад'езда, як ён, яе Росцік, у сваім апошнім «караблі» паплыў па «калідоры» з яркіх вянкоў і кветак, як следам за ім пайшла найбліжэйшая радня — сыны і жанчына ў чорным...

Вячэру — Вольга ведала — давалі ў кавярні непадалёк ад дома. Прысутнічаць там яна не збіралася (як і на могілках). Проста нацягаўшыся па горадзе, стаміўшыся ўспамінаць і плакаць, праходзіла паўз вокны. І якраз тады, калі п'янаваты мужчынскі голас абвясціў:

— Мы, супрацоўнікі, суседзі, сваякі Расціслава Пятровіча, ведалі яго як выключнага чалавека. І сёння шмат сказалі... Але ж, як стала вядома, тут прысутнічаюць яго сыны — то хай яны ўстануць, хай ска...

Як абвараная (не трэба! не чапайце дзяцей! Што яны, кінутыя, помняць? Што яны вам могуць сказаць?..) маці кінулася ў кавярню.

Дзверы яе былі замкнутыя.

Яна ліхаманкава тузанула за ручку, — ніхто і не думаў ёй адчыняць.

Пабегла назад, да адчыненага акна, каб тое ж самае — не чапайце дзяцей! — пракрычаць... І ўбачыла, што ўжо спазнілася. Яе хлопчыкі стаялі перад людзьмі, яны гаварылі. Як амаль заўсёды, гаварылі ўдвух:

— ...Мы ўдзячныя бацьку за тое, што даў нам жыццё, — чакаю больш.

— ...І прыгожае прозвішча, — паддакваў малы.

— Што ён, хай нядоўга, але гадаваў нас...

— Катаў на матацыкле, купляў цацкі і два разы вазіў у цырк.

— Што ён заклаў падмурак і паставіў зруб нашага дома...

— А мы, калі падраслі, пасадзілі сад...

— І ён там цяпер нічога не пазнаў бы!

— Што ж, так атрымалася, што ён не жыў з намі, але мы пастаянна адчувалі яго прысутнасць.

— ...Калі шкодзілі, — сумна ўсміхаўся малы, — мама заўжды гаварыла, што бацьку за нас было б сорамна.

— Магчыма, таму мы добра вучыліся і змаглі атрымаць адукацыю. А яшчэ (за гэта мы таксама вельмі ўдзячныя бацьку) мы вельмі шмат працавалі.

— Мы вырошчвалі клубніцы, расаду, агуркі, памідоры, збіралі ў лесе грыбы і ягады, мы сядзелі потым на дарозе, каб гэта прадаць і купіць усё, што нам трэба.

— Мы рана пайшлі на свой хлеб...

— Дзядзька з сёмага класа браў нас у будаўнічую брыгаду...

— Затое цяпер мы не баімся ніякай працы і ніякага беспрацоўя, ніякіх цяжкасцяў і ніякага крызісу. Мы ўдзячныя бацьку за тое, што ўсё можам і ўсё ўмеем, што цвёрда стаім на нагах.

— За тое, што ў цяжкія часы, калі нам катастрафічна не хапала грошай, ён дапамагаў нам.

— Мы заўсёды помнілі пра гэта і, калі падраслі, запрашалі яго на нашы святы — на выпускныя ў школе, на 18-годдзе, на абарону дыпломаў, на вяселле, на хрэсьбіны...

— Так-так, у нашага бацькі ўжо ёсць нявестка і адзін унук...

— Шкада, безумоўна, што ён ніколі не прыязджаў, што мы ні разу не ўбачыліся, не пагаварылі, але ён прысылаў падарункі. Значыць, ён помніў пра нас.

— А мы заўсёды помнілі яго. І будзем помніць. Бо ён...

— Бо ён...

За сталом павісла гнятлівая цішыня.

— Бо ён быў чалавекам, якога кахала мама, — выціснуў нарэшце малы...

— Жанчына, што з вамі? — нехта тармасіў Вольгу за плячо, — вам дрэнна?.

— Не-не, мне добра, — праз слёзы адказала яна.

Больш у той кавярні не выступаў ніхто: хвілін праз пяць-дзесяць дзверы яе з шумам адчыніліся — людзі сталі выходзіць. Колькі ж іх было? Чалавек 100, 150?

Нарэшце — жанчына ў чорным... І сыны. Яны здалёк убачылі яе, падышлі.

— Трэба на месца паставіць люстэркі, — сказаў малодшы. — Мы заедзем да бацькі... Дамоў...

— Калі ласка, — запрасіла і Вольгу жанчына ў чорным.

Учатырох (як дзіка — побач з удавой нікога — ні сваіх, ні чужых...) яны моўчкі селі ў машыну, моўчкі ўзышлі на знаёмы паверх. Хлопцы накіраваліся ў найбольшы пакой (два другія, куханька і калідор, былі зусім маленькімі) і ўзяліся за справу.

— Крыўдуеце на мяне? — спытала ў іх маці жанчына ў чорным.

— Цяпер — не, — шчыра адказала яна.

— Мам, мы ўжо ўсё зрабілі. Ідзі паглядзі, — паклікаў у залу малодшы.

— Малайцы, — пахваліла матуля.

— То едзем...

— Ужо?! — збялела ўдава. — Застаньцеся... Пабудзьце яшчэ. Пасядзім... Не? Трэба ехаць? А па кубачку кавы... Не? То, калі ласка, вазьміце, вазьміце што-небудзь... Бацькава... На памяць.

Хлопцы паглядзелі на маці. Яна моўчкі кіўнула.

Большы, павагаўшыся, з той шафы-купэ выцягнуў самую зачытаную, самую патрапаную кніжку, малы нахіліўся над скрынкай з інструментам, дастаў адтуль тоненькую крыжавую адвёртку.

— Вы... Вы таксама нешта вазьміце, — папрасіла Вольгу ўдава.

— Не... Я сваё ўжо ўзяла, — сумна ўсміхнулася маці.

З люстэрка на яе ўважліва глядзелі яе хлопчыкі — большы, як заўсёды з кніжкай. І з адвёрткай малы.

Валянціна ДОЎНАР.

Прафілактыка

ПАТНІЦА Ў ДАРОСЛЫХ? БЫВАЕ І ТАКОЕ...

Без усякага сумнення, у вас, чытач, даўно не было дзіцячых прэласцяў. Аднак, калі нейкі ўчастак вашай скуры занадта доўга трымаць у гарачым вільготным месцы, цалкам можа ўзнікнуць дарослы варыянт той жа праблемы — чырвоная патніца. Яе праявы: сверб, пачырваненне, дробны сып.

Патніца — раздражненне скуры, якое развіваецца ў выніку павышанага потааддзялення і запаволенага выпарэння поту. Празмернае потааддзяленне часцей за ўсё выклікаецца спякотным або вільготным надвор'ем.

У цёплых вільготных умовах бактэрыі, якія жывуць на скуры (звычайна бяскрыўдныя), узмоцнена размнажаюцца, утвараючы мікраскапічны слой слізі. Адначасова спякота ўзмацняе работу потавых залозаў, адкрываючы іх поры для мікробаў. Выводныя пратокі закупорваюцца, залозы запаляюцца — адсюль і сып. Прафілактыка гэтага непрыемнага стану адна — трымаць поры на скуры адкрытымі. Вось чатыры галоўныя парады.

НАСІЦЕ СВАБОДНУЮ ВОПРАТКУ. Бо патніцу часта выклікае цеснае адзенне. Калі горача і вільготна, дэрматолагі раяць насіць свабоднае адзенне з тканіны, якая добра «дыхае», лепш за ўсё з бавоўны. Калі вы схільныя да патніцы, пазбягайце нейлону і шоўку, якія прыстаюць да цела. У гэтых тканін вельмі шчыльнае перапляценне — яны не даюць выпарацца поту і, у адрозненне ад бавоўны, яго не ўбіраюць.

НЕ ПРЫЛІПАЙЦЕ ДА ДЖЫНСАЎ. У спякотны дзень лепш замяніць звыклыя джынсы іншымі штанамі. Джынсавая тканіна вельмі шчыльная, і таму рызыка займець патніцу ў ёй вышэйшая.

МЯНЯЙЦЕ ФУТБОЛКІ. Калі вы займаліся фізкультурай у футболцы і спацелі, знiміце яе як мага хутчэй, ва ўсякім разе адразу пасля заканчэння заняткаў. Ад патніцы часта пакутуюць бегуны, якія моцна пацеюць і не маюць магчымасці скінуць футболку. Калі доўга трымаць яе на спацелай спіне, там з'явіцца сып. Дарэчы, аптымальны варыянт — заўсёды мець пад рукой сухую футболку на змену і пераапранацца, як толькі першая намокне.

СКІНЬЦЕ ВАГУ. Калі вы «носіце» шмат тлушчу, вам пагражае патніца. Залішняя вага — адзін з галоўных фактараў, якія вядуць да гэтага пашкоджання скуры. Скура поўнага чалавека месцамі пастаянна сабраная ў складкі, у глыбіні якіх заўсёды горача і вільготна — а гэта ідэальныя ўмовы для закупорвання пораў.

ПАПЯРЭДЗІЦЬ ПАТНІЦУ МОЖНА ПРАВІЛЬНАЙ АРГАНІЗАЦЫЯЙ СВАЙГО РАНІШНЯГА ТУАЛЕТУ.

КАРЫСТАЙЦЕСЯ БАКТЭРЫЦЫДНЫМ МЫЛАМ. Некаторыя дэрматолагі яго не рэкамендуюць: яно сушыць скуру, а гэта правакуе іншыя ўскладненні. Аднак, калі вы больш баіцеся патніцы, рызыкніце. Прынамсі, бактэрый, што выклікаюць сып, на вас застанецца менш.

ЗМЫВАЙЦЕ МЫЛА. Якім бы мылам вы ні карысталіся — яго трэба цалкам змываць у душы. Мыльная плёнка на скуры можа закупорыць поры.

ДАМАГАЙЦЕСЯ СУХАСЦІ. Пасля мыцця старанна выцірайцеся і абсыхайце, перад тым як апранецца. Лішняя вільгаць на скуры да дабра не прывядзе.

КАРЫСТАЙЦЕСЯ ПРЫСЫПКАЙ. Тальк або любы іншы гіграскапічны парашок дапаможа высушыць участкі скуры, схільныя да патніцы. Апрацуйце падпахавыя ямкі, пахвінную вобласць і спіну. Некаторым жанчынам не перашкодзіць прысыпка пад грудзьмі.

ПРАВЕРЦЕ ДЭЗАДАРАНТ. Калі патніца паўтараецца часта, магчыма, вінаваты ваш дэзадарант. Антыперспіранты для таго і створаныя, каб закупорваць потавыя залозы, а моцныя араматызатары могуць іх раздражняць. Выбірайце для сябе гіпаалергенны сродак без паху.

УКЛЮЧЫЦЕ ВЕНТЫЛЯТАР. Пазбягаючы перагравання і поту, вы засцерагаеце сваю скуру. Калі на вуліцы спякотна, пабудзьце ў памяшканні, уключыце вентылятар або кандыцыянер.

АСЦЯРОЖНЕЙ З ЗАГАРАМ. Большасць з вас чулі, што санцапёк пагражае нам ракам скуры. Аднак ёсць і іншая прычына не смажыцца ў пагодлівы дзянёк. Чырванеючы на сонцы, скура насамрэч злёгку запаляецца, і потавыя поры адпаведна звужаюцца, што павышае рызыку іх закупорвання. А гэта вядзе да патніцы.

Халодная вада не выйсце. Не злоўжывайце працяглымі халаднаватымі ваннамі. У спякотны дзень гэта, безумоўна, прыемна, але ад патніцы не выратуе. Скура ў прэснай вадзе набрыняе, і потавыя поры звузяцца. Вы самі ствараеце ўмовы для з'яўлення сыпу.

УВАГА! ***Схадзіце да доктара. Вам прапішуць спецыяльныя баўтушкі з цынкам і іншымі кампанентамі для падсушвання скуры. Часцей абмывайце пашкоджаныя ўчасткі скуры настоямі траў, якія аказваюць супрацьзапаленчае дзеянне (ваўчкі, рамонак, шалфей, кара дубу і інш.).***

Доктар адкажа

ЁСЦЬ ПЫТАННІ? ТЭЛЕФАНУЙЦЕ...

На наступным тыдні дзяжурыць на «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануюць:

26 ліпеня — дырэктар Рэспубліканскай клінічнай бальніцы паталогіі слыху голасу і маўлення Людміла Эдуардаўна МАКАРЫНА-КІБАК.

27 ліпеня — намеснік галоўнага ўрача Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Нэлі Тадэвушаўна ГІНДЗЮК.

28 ліпеня — намеснік дырэктара РНПЦ «Кардыялогія» па навуковай рабоце Маргарыта Іванаўна БЕЛЬСКАЯ.

29 ліпеня — дырэктар РНПЦ «Маці і немаўля» Канстанцін Усцінавіч ВІЛЬЧУК.

30 ліпеня — галоўны ўрач Мінскага гарадскога скурна-венералагічнага дыспансэра Юрый Уладзіміравіч САЛУК.

У графіку магчымыя змяненні.

Прафілактыка

ЛІМОН І КУКУРУЗА — СЯБРЫ БЕЛАСНЕЖНЫХ ЗУБОЎ

Нягледзячы ні на што, усім нам хочацца мець прыгожыя зубы і асляпляльную ўсмешку. Як жа гэтага дабіцца?

Вы можаце звярнуцца да спецыялістаў стаматалагічнай клінікі, якія хутка і дорага створаць вам беласнежную ўсмешку. Але гэтая зззяючая прыгажосць захоўваецца не даўжэй як год. Працэдуру адбельвання зубоў рэкамендуецца паўтараць кожныя 6—12 месяцаў. Да таго ж любое ўздзеянне на зубную эмаль — лазернае, ультрагукавое або механічнае, беззваротна парушае яе цэласнасць і структуру.

Зубы можна асвятліць самім, нядорага і ў хатніх умовах. **Вось некалькі спосабаў займець прывабную ўсмешку.**

1. Адмоўцеся ад курэння, не ўжывайце штогадзіны каву, піце нямоцную гарбату.

2. Чысціце зубы не радзей як два разы на дзень. Звярніцеся па кансультацыю да стаматолага. Ён абследуе стан вашых зубоў і дзяснаў, дасць рэкамендацыі па падборы зубных пастаў і шчотак. Для догляду поласці рота медыкі рэкамендуюць карыстацца не якой-небудзь адной пастай, а чаргаваць іх. Зубныя пасты для адбельвання, якія ўтрымліваюць абразіўныя кампаненты, трэба выкарыстоўваць па чарзе з пастамі для ўмацавання эмалі, якія змяшчаюць фтор, і з пастамі, у склад якіх уваходзяць гаючыя рэчывы для лячэння дзяснаў.

3. Добры адбельвальны эфект дае звычайная пітная сода, калі яе выкарыстоўваць як зубны парашок. Гэты метад адбельвання можна прымяняць не часцей як адзін раз у два тыдні.

4. Натуральным адбельвальнікам можа служыць лупіна лімона, калі яе ўнутраным бокам націраць зубы, і лімонны сок, калі ім паласкаць поласць рота.

5. Кожны раз, калі вы з'ясце ласунак, прапалашчыце рот чыстай вадой.

6. Свежыя яблыкі і морква не толькі забяспечаць вашы зубы і арганізм вітамінамі, але і выконваюць ролю зубной шчоткі. Грызіце іх часцей. Іх клетачная структура мяккая, але рашуча будзе змагацца з зубным налётам.

7. Увядзіце ў рацыён прадукты, у склад якіх уваходзіць кукуруза. Яна ўмацоўвае зубы і не дазваляе ўтварацца жоўтаму налёту на іх.

8. Газаваныя напоі піце праз саломінку. CO_2, які ўтрымліваецца ў іх, вельмі хутка раз'ядае зубную эмаль. Праз саломінку піце і каляровыя напоі, каб яны не афарбоўвалі зубы.

9. Можна дабіцца візуальнага эфекту беласнежнай усмешкі, калі выкарыстаць макіяж смуглых адценняў і аўтазагар. Чым цямнейшай будзе ваша скура, тым бялейшымі будуць здавацца вашы зубы. Памада густога чырвона-карычневага колеру адцягне ўвагу ад жаўтаватых зубоў, а памада насычанага бронзавага колеру замаскіруе шараватыя зубы.

10. Жавальныя гумкі без цукру ўтрымліваюць ксіліт — рэчыва, якое перашкаджае выпадзенню зубоў. Каб абараніць свае зубы, пасля яды пажуйце такую гумку на працягу 10—15 хвілін. Але не злоўжывайце. Пастаяннае выкарыстанне гумкі небясшкоднае.

Матэрыялы падборкі падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

ДУШ ДЛЯ ДРАПЕЖНІКАЎ

Жывёл у Гродзенскім заапарку ратуюць ад гарачыні з дапамогай халаднаватага душа, расказалі БЕЛТА ў адміністрацыі заапарка.

Фота БЕЛТА.

Фота БЕЛТА.

У спякотныя дні супрацоўнікі заапарка сочаць за тым, каб у клетках усіх жывёл пастаянна была халаднаватая вада, ставяць дадатковыя ёмістасці. Паколькі ў 30-градусную гарачыню вада хутка награваецца, мяняць яе даводзіцца кожныя 2-3 гадзіны. Буйным драпежным жывёлам — мядзведзям, ваўкам, тыграм, леапарду, ільвам і дзікам — у Гродзенскім заапарку час ад часу наладжваюць халаднаваты душ. Жывёлы прымаюць працэдуру з радасцю.

Наведвальнікам заапарка даводзіцца доўга стаяць каля клетак, каб убачыць мядзведзяў — большую частку часу гэтыя жывёлы праводзяць ва ўстаноўленых басейнах. Каб схаваць ад пякучага сонца дробных драпежных жывёл, у іх вальерах супрацоўнікі заапарка зрабілі больш ценю, устанавіўшы драўляныя домікі, саломенныя цыноўкі, укрыцці з галін. Для капытных жывёл у 15.00 адкрываецца ўнутраны вальер. Як правіла, жывёлы хаваюцца ў халаднаватыя памяшканні і рэдка вяртаюцца да наведвальнікаў.

У Гродзенскім заапарку жывуць больш як 3,4 тыс. жывёл 312 відаў. У мінулым годзе яго наведалі больш як 330 тыс. чалавек.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.10	21.22	16.12
Віцебск —	4.53	21.18	16.25
Магілёў —	5.00	21.12	16.12
Гомель —	5.04	21.01	15.57
Гродна —	5.26	21.35	16.09
Брэст —	5.35	21.29	15.54

Месяц

Поўня 26 ліпеня.
Месяц у сузор'і Рыбаў.

Імяніны

Пр. *Анфісы, Марфы, Германа, Клімента, Мікалая, Навума, Савы.*

К. *Ірыны, Клары, Тэрэзы, Эдзіты, Рамана, Рамуальда.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (20 ліпеня). Па гарызанталі: Ірга. Парэчкі. Арык. Саман. Бліц. Хала. Анклаў. Тля. Інжынер. Дрыль. Агава. Мята. Агрэст. Пагоны. Маліна. Ная. Лак. Фінік. Парог. Хіт. Гарона. Рада. Ампер. Елка. «Тату». Канцэрн. Табліца. **Па вертыкалі:** Рэспубліка. Грабар. Інжыр. Эпілог. Янус. Нага. Грош. Трак. Сайра. Омметр. Вакал. План. Матка. Афект. Ажына. Раўт. Наяда. Фол. Шалі. Крым. «Лявоніха». Альт. Накід. Быхаў. Арыя. Тарпеда.

Усміхнемся!

У святле апошніх падзей у каляфутбольным асяроддзі можна ўявіць сабе, як будуць праходзіць наступныя чэмпіянаты.

Дзве каманды выходзяць на поле, устаюць у шарэнгі, гучаць гімны. У цэнтры стаіць пастамент, на якім Паўль у акварыуме. Уступная частка скончаная, каманды збіраюцца па розныя бакі поля. Суддзя дае свісток, Паўлю падаюць дзве талеркі і ён выбірае каманду-пераможцу, пасля чаго яе футбалісты скідваюць майкі, бегаюць, крычаць, радуюцца і абдымаюцца.

☺

Пяцігадовы Вова Сідараў цэлы дзень прахадзіў галодны, таму што яго бабуля не ведала, як адчыніць шклопакет, каб паклікаць унука абедаць.

☺

Маладая сям'я.

— Дарагая, а што ў нас наконт шлюбнага абавязку?

— Ды хіба ж я супраць? Справа за малым...

— Гэй, малы, ты спаць сёння наогул збіраешся?!

☺

Тры гадзіны безвынікова поўзаў камар па заслужаным донары.

☺

Чаму мужчыны глядзяць футбол не дома па тэлевізары, а на стадыён ходзяць, мы ж у Мексіку не ездзім серыялы глядзець?

Zамор'е

АБЛІЦЬ СЯБРА ГРАЗЗЮ

можна ў паўднёвакарэйскім горадзе Парэн, дзе праходзіць чарговы, 13-ы, Фестываль марской гразі, які штогод прыцягвае тысячы турыстаў — аматараў выкачацца ў гразі з карысцю для здароўя і для радаснага баўлення часу.

Гэтае свята — адно з самых папулярных у Карэі. Сёлета яно праходзіць пад дэвізам «Вясёлыя забаўкі ў гразі». Асноўныя мерапрыемствы дапоўненыя новымі, такімі, як «гразевы самамасаж», конкурс манекенаў з гразі і іншае.

Усяго падчас фестывалю будзе праведзена 55 мерапрыемстваў, у тым ліку і 22 акцыі, у якіх змогуць паўдзельнічаць і турысты, 16 вулічных мерапрыемстваў і парадаў, 10 канцэртаў і выступленняў бі-боеў. На Гразевай плошчы ўсталявалі тунэль працягласцю 25 метраў, у сярэдзіне якога — калідор з гразевым туманам, і ўсе ахвотнікі змогуць прыняць душ з карыснай марской гразі. Тут таксама можна будзе пракаціцца на гразевых горках. Акрамя таго, на плошчы ўсталяваны вялікі гразевы басейн і гразевыя фантаны, а ў «гразевую турму» змогуць патрапіць тыя, хто яшчэ не запэцкаўся як след у іншых атракцыёнах.

Мясцовая гразь адрозніваецца багатым утрыманнем мінералаў і пажыўных рэчываў і асабліва карысная для скуры. Мерапрыемства збірае мноства турыстаў, якія прыязджаюць сюды сем'ямі і вялікімі кампаніямі. Гразь для правядзення свята выкопваецца непадалёк ад горада і звозіцца ў спецыяльна падрыхтаваныя месцы, так званыя «Mud Experience Land», дзе любы ўдзельнік фэсту можа ад душы наляпіць гразі на бліжэйшага свайго. Кожны год гэтае летняе свята прыцягвае каля 80 тысяч замежнікаў.

РАГАТАЯ КАРАЛЕВА

У мястэчку пад назвай Рамігала, размешчаным прыблізна за 150 кіламетраў ад Вільнюса, прайшоў чарговы штогадовы конкурс прыгажосці сярод... коз. Тытул «Міс Рамігала-2010» дастаўся беласнежнай козачцы па мянушцы Гразуалітэ.

Як бы дзіўна гэта ні гучала, але конкурс прыгажосці сярод лепшых коз Літвы — адзін з упадабаных мерапрыемстваў для вялікай колькасці людзей. Чаму? Таму што кожны атрымлівае магчымасць бліснуць перад іншымі сваімі здольнасцямі выгадавалі лепшую ў свеце козачку і прадэманстраваць усе яе добрыя якасці перад публікай. Сёлета незвычайны конкурс прыгажосці супаў з памятнымі ўгодкамі — юбілейным днём нараджэння сяла Рамігала — 640 гадоў з дня заснавання.

У сярэдзіне вякі селішча стала лічыцца чымсьці накшталт «казінай сталіцы», і тут сталі праводзіць святы з удзелам лепшых коз рэгіёна.

Зусім хутка святы сталі традыцыйнымі і атрымалі статут конкурсаў прыгажосці, хай адным з самых дзіўных у свеце, але ад гэтага не менш захапляльных і цікавых.

Дарэчы, на гэтым конкурсе таксама ўручаюцца ўзнагароды. Праўда, не ўдзельніцам, а іх гаспадарам. Пераможцы ж дастаецца карона — усё, як належыць. Праўда, саламяная.

Футбол. Ліга Еўропы

«Днепр» і «Дынама» крочаць далей. «Тарпеда» саступіла

У чацвер увечары трыя беларускіх клубаў працягнула барацьбу ў кваліфікацыйным раўндзе Лігі Еўропы. Мінскае «Дынама», якое атрымала гасцявую перамогу над эстонскім «Калевам», і магілёўскі «Днепр», згуляўшы ў нічыю з нарвежскім «Стабэкам», прайшлі ў наступны раўнд. А вось жодзінскае «Тарпеда» саступіла супернікам з сербскага «ОФК» і скончыла сваё выступленне ў еўракубкавым сезоне 2010—2011.

Для сталічных «дынамаўцаў» візіт у Талін запомніцца лёгкай і прыгожай гульнёй. Пасля гульні з лікам 5:1 на хатнім стадыёне «бела-блакітныя» яшчэ раз накаўціравалі сваіх эстонскіх калег — 5:0. Галявыя ўдары на рахунку Драгуна (2-я хвіліна), Сазанкова (17-я), двойчы Чухлея (19-я і 65-я) і Рэкіша (46-я). Трэба адзначыць, што такога поспеху мінчане дабіліся нават без сваіх лідараў, Сяргея Кісляка і Антона Пуціла, якія засталіся ў Мінску з-за канфлікту з кіраўніцтвам клуба. Наступны супернік «Дынама» нашмат мацнейшы — ізраільскі «Макабі» з Хайфы. Гульні пройдуць 29 ліпеня і 5 жніўня.

«Тарпеда» з Жодзіна хатні матч праводзіла не ў родным горадзе, а ў суседнім Барысаве, бо свой стадыён у «аўтазаводцаў» не адпавядае стандартам УЕФА. На 35-градуснай спякоце беларусам дастаткова было згуляць унічыю (0:0), каб прайсці ў наступны раўнд. Але ўсе планы сапсаваў спачатку фінскі рэферы, які не заліčыў гол «Тарпеда» ў першым тайме з-за спрэчнага афсайду, а потым свая ж няўважлівасць пры розыгрышы вуглавога ўдару. Сербы забілі і спакойна давялі матч да перамогі — 1:0. Усе спробы гаспадароў адквітаць прапушчаны мяч скончыліся нічым.

Падобная сітуацыя была ў магілёўскага «Дняпра». Каманда прывезла дахаты гасцявую нічыю (2:2) і спадзявалася дома афарміць пропуск у наступны раўнд. Пры падтрымцы перапоўненых трыбун стадыёна «Спартак» «дняпроўцы» смела ішлі наперад у змаганні з нарвежцамі. Першай скрыжкай гаспадароў гучала жвавая мелодыя Уладзіміра Юрчанкі. Менавіта ён у рэшце рэшт і стаў галоўным героем сустрэчы. На 83-й хвіліне яго гол дазволіў магілёўчанам зраўняць лік на табло 1:1 і ўпершыню прабіцца ў трэці кваліфікацыйны раўнд Лігі Еўропы.

Як адзначыў пасля фінальнага свістка галоўны трэнер беларускай каманды Андрэй Скарабагацька, праз 15 хвілін пасля пачатку другога тайма футбалісты «Стабека» «падселі». «Я пачаў крычаць хлопцам, каб яны дадалі ў руху. Адчуваў, што заб'ём, і гэта адбылося», — расказаў глаўком. Наступным супернікам «Дняпра» стане клуб «Банік» з Чэхіі. Гульні пройдуць 29 ліпеня і 5 жніўня.

Прыемна адзначыць таксама, што ў рэйтынгу краін — удзельніц еўракубкаў сезона 2010—2011, Беларусь на сёння займае першае месца, апярэджваючы ўсіх еўрапейскіх грандаў. Безумоўна, большасць з тых яшчэ не пачала сваё выступленне, але ўсё адно прыемна!

Яўген ВАРАКСА.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

КУЛІНАРНЫ НАТАТНІК

Модная тэндэнцыя: кветкавае меню

Вядучыя еўрапейскія рэстаратары вырашылі папесціць наведвальнікаў новымі кулінарнымі вынаходствамі і пачалі ўводзіць у склад страў свежыя кветкі.

У лепшых рэстаранах Парыжа, Лондана і Барселоны цяпер можна пакаштаваць такія незвычайныя стравы, як цяляціна пад соусам з маргарытак, амар пад настуркай і крабы з адварной ружай. Кветкі служаць асновай для соусаў і падліваў, інгрэдыентам салатаў, рыбных і мясных страў.

Па меркаванні спецыялістаў, кветкі адкрываюць новыя магчымасці перад сучаснай кулінарыяй, якая шукае арыгінальныя і незвычайныя смакі, колеры і пахі. Калі раней кветкі служылі ўпрыгажэннем рэстаранаў, то цяпер яны ўпрыгожваюць меню.

Можна паспрабаваць узбагаціць стравамі з кветак і хатняе меню.

НАСТУРКА

Расліна багата на вітамін С, бялкі, мінеральныя рэчывы, асабліва жалеза. Аранжавыя кветкі настуркі валодаюць прыемным вострым пахам і лёгкім перачным смакам, які ў мінулым стагоддзі еўрапейцы лічылі ўзбуджальнікам апетыту. Французы першымі вырашыліся выкарыстаць настурку на кухні. Дагэтуль у Францыі кветкі настуркі прымешваюць да салатаў для надання ім пікантнасці. Буйнае, зеленкаватае насенне, якое мае форму зморшчанага арэха, адварваюць у воцаце і атрымліваюць замену каперсам. Гэта выдатная вострая прыправа да рыбы або мяса. Марынаванае насенне настуркі дадаюць таксама ў рыбныя салаты, стравы з агародніны, вострыя соусы і маянэз. Настурка вельмі папулярная ў Англіі і Паўднёвай Амерыцы.

Высушаныя і здробненыя ў парашок кветкі і лісце настуркі цудоўная прыправа да першых і другіх страў. Сушаныя кветкі дадаюць у хатнія віны; з іх атрымліваецца духмяная гарбата. Самая папулярная страва з настуркі — пікантная салата.

Пікантная салата з настуркі і зялёнай цыбулі

Спатрэбіцца: *200 г кветак і лісця настуркі, 200 г зялёнай цыбулі, алей (смятана).*

Кветкі і лісце расліны наразаюць, змешваюць са здробненай зялёнай цыбуляй (1:1), пасля чаго запраўляюць алеем або смятанай.

Паста з кветак настуркі для бутэрбродаў

Спатрэбіцца: *100 г кветак настуркі, 2 зубкі часнаку, маянэз.*

Пялёсткі настуркі расцерці з часнаком да пастападобнай масы, пасаліць і злёгку заправіць маянэзам.

СЛУШНЫЯ ПАРАДЫ

Мазалі: як пазбегнуць і ратавацца

Некрануты мазоль пратрыце ласьёнам са спіртам, а лопнуты — прысыпце растоўчанай таблеткай антыбіётыку і заляпіце пластырам. Так вы паскорыце працэс гаення і перашкодзіце пранікненню ў рану бактэрый.

Калі абуваеце новы абутак, прыпудрыце скуру талькам. Ён паменшыць трэнне і зніме лішкі поту. Або загадзя прыляпіце пластыры на тыя месцы, дзе абутак муляе нагу.

-2672-

УМЕЛЫЯ РУЧКІ

Робім гамак

Што можа быць больш прыемным у спякотны дзень, чым паляжаць у халадку пад дрэвамі ў гамаку. Ды яшчэ зробленым сваімі рукамі.

А рабіць яго будзем з двух палотнішчаў тканіны. Лепш выкарыстоўваць матэрыі рознага колеру. У залежнасці ад настрою гамак можна пераварочваць. Памеры — 200х85 см, а значыць у ім з камфортам размесцяцца двое дзяцей ці адзін дарослы.

Вам спатрэбяцца: *адрэзы аранжавай (200х90 см) і чорнай (212х90 см) тканіны, дзве стужкі (90х13 см), 20 прамавугольнікаў (18х11 см), шнур для бялізны, дзве сасновыя рэйкі даўжынёй 90 см, швейная машынка, нажніцы, іголка, «павуцінка», ніткі, дрыль, аловак.*

На рэйцы з абодвух бакоў намячаюць спачатку водступы ў 2,5 см, а пасля яшчэ 9 водступаў на адлегласці 8,5 см адзін ад аднаго. У гэтых месцах з дапамогай дрылі прасвідроўваюць дзіркі.

З прамавугольнікаў робяць петлі — нарыхтоўкі падгінаюць з кожнага боку на 0,5 см і прашываюць.

Адрэз аранжавай тканіны падгінаюць з абодвух бакоў спачатку на 1 см, затым на 5 см і прастрочваюць. Чорныя нарыхтоўкі згінаюць папалам, раўнамерна размяркоўваюць па абодвух баках аранжавага палатна, прыфастрыгоўваюць і прастрочваюць крыж-накрыж.

Выкарыстоўваючы «павуцінку», на добрым баку аранжавага палатна фіксуюць тканевую аплікацыю.

Два палатны злучаюць споднім бокам усярэдзіну і прастрочваюць з 2,5-сантыметровым падгінаннем. Па кароткіх баках прышываюць аранжавыя стужкі.

Пакідаючы «хвосцік» даўжынёй 1 м, вяроўку прапускаюць праз адтуліны ў рэйцы, затым скрозь пятлю і зноў праз адтуліну. Працэс паўтараюць 11 разоў.

«Хвосцікі» падраўноўваюць так, каб яны сходзіліся ў пункце падвесу. На адлегласці 50-60 см ад рэйкі іх завязваюць у вузел. Вузел абплятаюць. Гамак гатовы.

-2673-

ВЫСКАЧЫЎ З АКНА І РАЗБІЎСЯ

Ратуючыся ад пажару, 30-гадовы мінчанін выскачыў з акна палаючага пакоя інтэрната і разбіўся насмерць. Пра гэта паведаміў прэс-сакратар Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС Аляксандр Лапанік.

Паведамленне аб пажары ў пакоі на трэцім паверсе паступіла ад жыхароў інтэрната № 4 ААТ «Мінскрамбуд», размешчанага па вул. Андрэеўскай у Партызанскім раёне Мінска, у 4.16. Пасля прыбыцця выратавальнікі знайшлі на асфальце перад інтэрнатам цела мужчыны. Паводле папярэдняй версіі, менавіта ён стаў віноўнікам узгарання, дапусціўшы неасцярожнасць пры курэнні. «Можна дапусціць, што мужчына заснуў з непатушанай цыгарэтай, а прачнуўшыся ад моцнай гарачыні, адзіным спосабам выратавання палічыў акно», — сказаў Аляксандр Лапанік. Ён дадаў, што высвятленнем акалічнасцяў і прычын здарэння займаецца пракуратура Партызанскага раёна Мінска.

Акрамя маладога мужчыны, пры пажары ніхто не пацярпеў, агнём пашкоджаны пакой, у якім жыў загінулы. Выратавальнікі літаральна за 15 хвілін ліквідавалі ўзгаранне, задзейнічаўшы для гэтага 5 аўтацыстэрнаў і 2 аўталесвіцы, яны аператыўна эвакуявалі з 4-павярховага будынка інтэрната 72 жыхароў, 12 з якіх — дзеці.

Кар. БЕЛТА.

ПАЦЯГНУЛА НА САЛОДКАЕ

Тры вучні адной з бабруйскіх школ абрабавалі халадзільнік для напояў, усталяваны каля кіёска на вуліцы Ванцэці.

Двум хлопчыкам споўнілася 15 гадоў, трэцяму — толькі 14, усе яны не знаходзіліся на ўліку ў міліцыі. І тым не менш 18 ліпеня каля гадзіны ночы падлеткі пайшлі на справу, прыхапіўшы «фомку» і мех. Яны ўзламалі халадзільнік, скралі 80 бутэлек і бляшанак колы, і столькі ж плітак шакаладу. Агульная сума скрадзенага — амаль 450 тысяч рублёў, аднак пачаставацца напоямі і ласункамі моладзі не выпала.

Як паведамілі ў прэс-службе Магілёўскага УУС, гэта злачынства было раскрытае па гарачых слядах дзякуючы выпадковаму сведку. Пасля звароту ў міліцыю патрульны аўтамабіль ДАІ затрымаў падлеткаў з мехам колы і шакаладу на суседняй вуліцы. У дачыненні да юных зладзеяў распачата крымінальная справа.

Алена КАЗЛОВА.

24 ліпеня

1820 год — нарадзіўся (г. Пружаны) Люцыян Крашэўскі, беларускі мастак, фатограф. Скончыў Свіслацкую гімназію, Дэрптскі (Тартускі) універсітэт. Жыў у радавым маёнтку каля Пружан. У 1857 годзе наведаў мастацкія галерэі ў Бельгіі, Галандыі і Германіі. Удзельнік паўстання 1863-64 гадоў, за дапамогу ўдзельнікам паўстання сасланы ў Пермскую губерню. Пасля заканчэння ссылкі пасяліўся ў Варшаве. Ілюстраваў творы свайго брата Ю. Крашэўскага. Адлюстроўваў асаблівасці жыцця Польшчы, Беларусі і Літвы напярэдадні паўстання. Стаў адным з першых польскіх фатографаў і фотарэпарцёраў. Памёр у 1892 годзе.

1945 год — прэзідэнт ЗША Г. Трумэн на Патсдамскай канферэнцыі паведаміў Сталіну аб стварэнні атамнай бомбы. Адначасова ён аддаў загад аб яе баявым прымяненні супраць Японіі. Як вядома, у 1945 годзе ЗША аказаліся адзінай ядзернай дзяржавай у свеце. Стратэгічная перавага прывяла да таго, што амерыканскія ваенныя сталі будаваць розныя планы прэвентыўнага ўдару па СССР. Але амерыканская манаполія на ядзерную зброю захоўвалася толькі чатыры гады.

«Быць абвергнутым — гэтага не трэба баяцца. Баяцца трэба іншага — быць незразумелым».

Імануіл Кант (1724—1804), нямецкі філосаф.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.

http://www.zviazda.by;

e-mail: info@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 33.310. Індэкс 63850. Зак. № 3585 Нумар падпісаны ў 19.30.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12